

**STRATEGIJA
LOKALNOG ODRŽIVOG RAZVITKA
GRADA SUBOTICE
2013. – 2022.**

NACRT

SADRŽAJ

Poglavlje 1 – Uvod.....	5
Poglavlje 2 – Metodologija i proces izrade Strategije održivog razvitka Subotice	7
Poglavlje 3 – Situacijska analiza grada Subotice.....	9
Poglavlje 4 – Benchmarking analiza u regiji i indikatori održivosti.....	19
Poglavlje 5 – Izazovi i mogućnosti - SWOT analiza	25
Poglavlje 6 – Vizija i strateški pravci razvitka	30
Poglavlje 7 – Sustav upravljanja, praćenja i ocjenjivanja Strategije	31
Poglavlje 8 – Strateški ciljevi, prioriteti, mjere i aktivnosti - popis Projekata	34
Poglavlje 9 – Akcijski plan	50
Aneks 1 – Sudionici u izradi strategije/Strateški tim, radne skupine i Partnerska skupština	A
Aneks 2 – SWOT tablica	B
Aneks 3 – Indikatori održivosti.....	C
Aneks 4 – Profil zajednice	D

Odluka o pokretanju procesa izrade Strategije lokalnog održivog razvitka

Na osnovu člana 33. stav 1. tačka 4. Statuta Grada Subotice («Službeni list Opštine Subotica», br. 26/08 i 27/08-ispravka),

Skupština grada Subotice, na 25. sednici održanoj dana 15.06.2011. godine, donela je

O D L U K U

o pokretanju procesa izrade Strategije lokalnog održivog razvoja Grada Subotice za period 2012-2021. godine

Član 1.

Pokreće se proces izrade Strategije lokalnog održivog razvoja Grada Subotice za period 2012-2021. godine, uz tehničku podršku od strane Centra za planiranje i projekte Stalne konferencije gradova i opština kroz program Exchange 3.

Član 2.

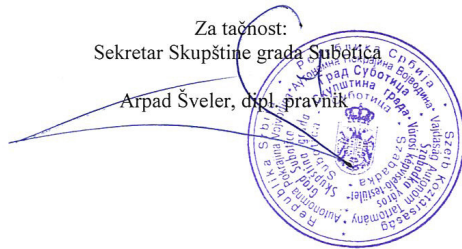
Ova odluka stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u «Službenom listu Grada Subotice».

Republika Srbija
Autonomna Pokrajina Vojvodina
Grad Subotica
Skupština grada Subotice
Broj: I-00-011-37/2011
Dana: 15.06.2011.god.
S u b o t i c a

Predsednik Skupštine grada Subotice

Slavko Parać, s.r.

Za tačnost:
Sekretar Skupštine grada Subotica
Arpad Šveler, dipl. pravnik

Slika 1: Odluka o pokretanju procesa izrade strategije održivog razvitka

Strategija lokalnog održivog razvitka grada Subotice 2013. – 2022.

UVODNA RIJEČ GRADONAČELNIKA

Poštovani sugrađani,

osnovni cilj Strategije lokalnog održivog razvitka Grada Subotice je održivi razvitak koji zadovoljava potrebe sadašnjosti, ali ne dovodi u pitanje sposobnosti budućih generacija da zadovolje vlastite potrebe. Cilj je da se dostigne održivi gospodarski rast i razvitak temeljen na znanju i inovativnosti, koji će osigurati konkurentnost i bolje ekonomske rezultate subotičkoga gospodarstva, privlačenje kapitala u lokalno gospodarstvo i poduzetništvo, podizanje životnog standarda stanovništva, kao i stvaranje pogodne infrastrukture i drugih uvjeta koji potiču gospodarski razvitak uz zaštitu okoliša i jednake mogućnosti i slobode za sve građane.

Prepoznavanje razvojnih težnja i mogućnosti koje obuhvaća strateški dokument podrazumijeva postojanje jasne vizije poželjne budućnosti lokalne zajednice, odnosno Grada Subotice, a time i misiju koja podrazumijeva nužnost i obvezu svih čimbenika gospodarskog, javnog i političkog života zajednice, ka njenom ostvarenju.

Smatram da je proces izrade i usvajanja Strategije održivog razvitka Grada Subotice 2013. do 2022. godine doveo do nastajanja značajnih vrijednosti:

- unaprijeđena je suradnja između javnog, privatnog i civilnog sektora
- povećano je sudjelovanje građana u procesu donošenja strateškog dokumenta
- strateški dokument je postao vlasništvo cijele lokalne zajednice.

Lokalni strateški dokument je nastao uz pomoć Stalne konferencije gradova i općina i sugrađana: stručnjaka, aktivista i volontera, koji su dali svoj doprinos izradi ovoga dokumenta. Osobito ističem ulogu koordinacijskog i radnog tima koji su uspješno vodili cijeli proces.

Ovaj strateški dokument je vodič u razvitku grada i doprinosi sveukupnom produbljivanju razumijevanja i dijaloga pripadnika svih zainteresiranih strana. U njega su utkani jasni ciljevi, mjere i konkretni projekti čija realizacija osigurava sigurniji i kvalitetniji život Subotičana uz njegovanje vrijednosti interkulturalnosti.

Razlike nas spajaju!

Gradonačelnik Subotice

Modest Dulić

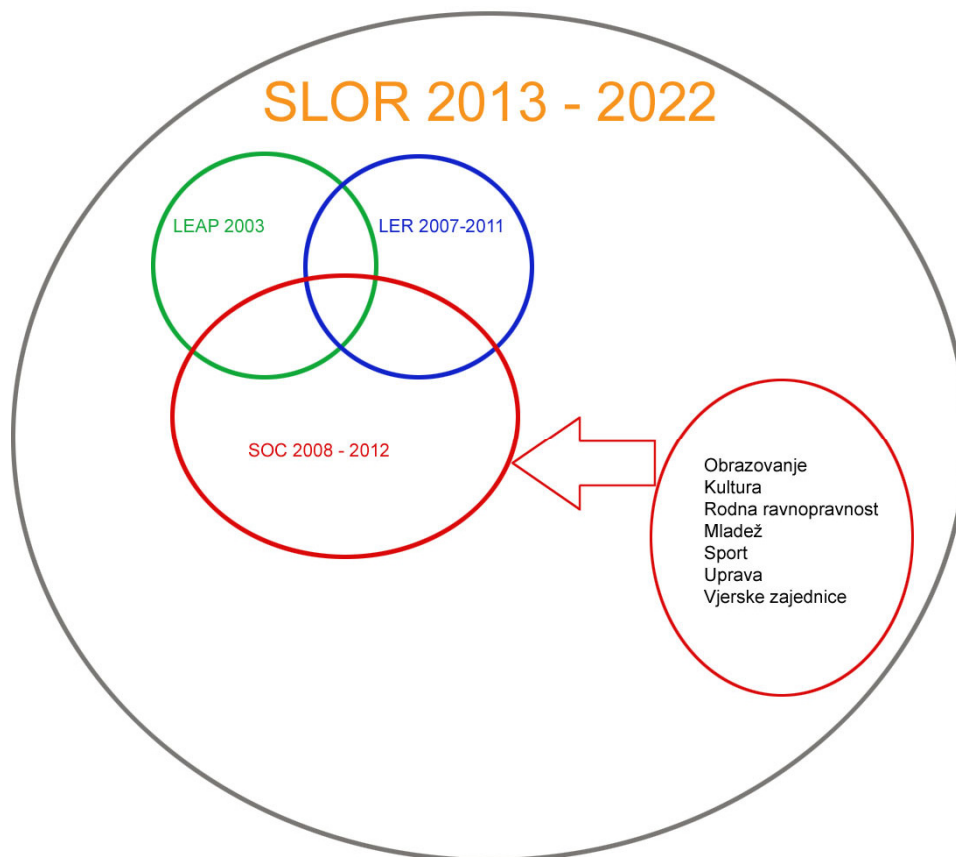
Poglavlje 1: Uvod

Strategija lokalnog održivog razvitka Grada Subotice (u daljnjem tekstu Strategija) je opći strateški plan razvitka koji treba pružiti smjernice i poticaje za budući razvitak lokalne zajednice, ali i biti korisan instrument u prilagodbi promjenljivom okruženju u kojemu živimo. Vremenski okvir za implementaciju Strategije je od 2013. do 2022. godine, odnosno 10 godina.

Sama strategija predstavlja nadogradnju i objedinjavanje već usvojenih strateških dokumenta kao i nastavak strateškog upravljanja razvitkom grada.

Skupština općine Subotica je u listopadu 2003. godine usvojila **Lokalni ekološki akcijski plan** (u daljnjem tekstu: LEAP), dokument koji predstavlja popis definiranih akcija za rješavanje najvažnijih problema u području zaštite okoliša.

Strategija ekonomskog razvitka općine Subotica u svojim elementima koji se odnose na ciljeve, mjere i projekte predviđena je na razdoblje od pet godina, a usvojena je 2007. godine od strane Skupštine općine. Iste godine je donesena odluka o dugoročnoj projekciji željenog stanja socijalne skrbi u općini Subotica u **Strateškom planu razvitka socijalne skrbi općine Subotica** za razdoblje od 2008. do 2012. godine. U procesu donošenja Strategije rukovodilo se analizom ostvarenih projekata navedenih strateških dokumenata.

Slika 2: Ven dijagram Strategije lokalnog održivog razvitka

Strateško planiranje, u kontekstu integralnog lokalnog razvitka, objedinjuje teoriju i praksu participacije, pregovaranja i odlučivanja zainteresiranih strana. Ono naglasak stavlja na teritorijalni pristup, osjećaj vlasništva lokalne zajednice, partnerstvo i horizontalnu i vertikalnu koordinaciju. U tipičnom procesu strateškog planiranja, zainteresirane strane sebi postavljaju i nalaze odgovor na četiri osnovna pitanja: (1) **gdje smo sada?** (2) **gdje želimo biti?** (3) **kako dotle stići?** i (4) **kako da znamo jesmo li dotle stigli?**

Strategija lokalnog održivog razvitka grada Subotice 2013. – 2022.

To podrazumijeva razumijevanje trenutačne situacije, zamišljanje budućnosti, analizu strateških opcija, utvrđivanje prioriteta i donošenje odgovornih odluka. Moglo bi se reći da je strateško planiranje put i sposobnost zainteresiranih strana da zajedno oblikuju viziju razvitka i pokrenu resurse za njeno ostvarivanje, kroz svoje inovacije i socijalnu i političku snagu, kao i moguće promjene do kojih bi doveli u institucijama i strukturi upravljanja.

Očekivane koristi od strateškog plana su:

- prepoznavanje razvojnih težnja i mogućnosti zajednice
- osnova za formiranje partnerstva između institucija i interesnih skupina
- efikasno i efektivno upravljanje resursima sukladno tendencijama održivog razvitka
- olakšan pristup EU i drugim međunarodnim fondovima kao i tuzemnim izvorima financiranja
- ostvarenje financijske efektivnosti.

Strategija lokalnog održivog razvitka grada Subotice temeljena je na dokumentu **Agenda 21**. Agenda 21 je Akcijski program za održivi razvitak u XXI. stoljeću, usvojen na najvišoj razini na Konferenciji Ujedinjenih naroda o zaštiti okoliša i razvitku (UNCED) - Samitu planeta zemlje - održanoj u Rio de Janeirou, lipnja 1992. godine.

Kada se govori o Lokalnoj Agendi 21, mora se imati u vidu nekoliko činjenica:

- Lokalna Agenda 21 je svjetski pokret za održivi razvitak;
- Veliki broj konferencija u razdoblju od Konferencije u Riju do Svjetskog samita o okolišu i razvitku u Johannesburgu 2002. godine, pokazuje da su lokalne vlasti veoma značajne u planiranju i implementaciji održivosti;
- Lokalna Agenda 21 je u potpunom suglasju sa usvojenom politikom Europske zajednice i mnogih drugih nacionalnih tijela.

KARAKTERISTIKE ODRŽIVE ZAJEDNICE

Održivo društvo teži:

zaštititi i unaprijediti okoliš

- koristiti energiju, vodu i druge prirodne resurse efikasno i sa pažnjom
- ograničavati zagađenja na razine koje neće ugroziti prirodne sustave
- minimizirati otpad, ponovno ga koristiti kroz reciklažu, kompostiranje ili sagorijevanje za dobivanje nove energije, a preostali dio održivo odlagati
- vrjednovati i štititi prirodnu raznovrsnost

poštovati društvene potrebe

- činiti naselja "humanim" po funkciji i formi
- vrjednovati i štititi različitost i lokalnu raznovrsnost i ohrabrivati kulturni identitet lokalne zajednice
- štititi ljudsko zdravlje omogućavajući sigurno, čisto i prijatno životno okruženje
- isticati preventivne akcije zdravstvenih servisa kao i njegu
- osiguravati dobru hranu, vodu, stanovanje i gorivo po umjerenim cijenama
- podmirivati lokalne potrebe iz lokalnih izvora kada god je to moguće
- maksimalno omogućavati svima obrazovanje za potrebe znanja i vještina koje će im omogućiti potpuno sudjelovanje u društvenim aktivnostima
- omogućavati svim društvenim skupinama da sudjeluju u odlučivanju i uključiti društveni utjecaj i utjecaj zajednice u donošenje odluka

promicati ekonomski uspjeh

- kreirati aktivno lokalno gospodarstvo u kojem ima dovoljno posla bez štetnih utjecaja na okoliš na lokalnoj, nacionalnoj i globalnoj razini
- vrjednovati dragovoljni rad

Strategija lokalnog održivog razvitka grada Subotice 2013. – 2022.

- ohrabrivati pristup radnim mjestima, uslugama, dobrima i drugim ljudima na takav način da se vlastita vozila manje koriste i tako umanjuju utjecaji na okoliš
- otvarati široke mogućnosti za kulturne i rekreacijske aktivnosti za sve građane.

Strategija lokalnog održivog razvitka, rađena je sukladno nacionalnim planovima i strategijama razvitka ali se najviše naslanja na Nacionalnu Strategiju održivog razvitka Republike Srbije kao krovnim nacionalnim dokumentom čijoj implementaciji teži pridonijeti.

Strategija se definira, usvaja i provodi na razini grada i odnosi se na područje Grada Subotice. Ipak, u mnogim ciljevima i aktivnostima, Strategija podrazumijeva **zajednički pristup Grada Subotice i susjednih općina** u rješavanju određenih problema i izazova, pa se u navedenim ciljevima i aktivnostima podrazumijeva koordinirano djelovanje.

Iskustvo u participativnom sudjelovanju u planiranju razvitka općina i gradova je tek je u začetku, te načini institucionaliziranja sudjelovanja građana u procesu donošenja odluka predviđeni ovom strategijom predstavljaju novi doprinos razvitku lokalne demokracije. Također, značajno je naglašen sustav upravljanja, neophodan za uspješnu provedbu strateških dokumenata i praćenje te provedbe, jer je **strateško planiranje i upravljanje živ proces, odnosno, putovanje, a ne krajnje odredište.**

Poglavlje 2 – Metodologija i proces izrade Strategije

Metodologija za izradu Strategije lokalnog održivog razvitka kreirana je u okviru projekta Exchange 2 (2008.-2010. godine) u cilju metodološke standardizacije procesa strateškog planiranja u Srbiji, a u izradi su sudjelovala sva relevantna ministarstva Vlade Republike Srbije i međunarodni partneri.

Strategija održivog razvitka odnosi se na kontinuirano unaprjeđenje života, rada i funkcioniranja na području grada Subotice i uvodi integrirani sustav planiranja koji obuhvaća sva bitna pitanja lokalne zajednice uključujući i pitanja od međusektorskog značaja (socijalnu inkluziju, opću društvenu informiranost, zaštitu okoliša i sl.).

Metodologija je temeljena na participativnom pristupu, što podrazumijeva izravnu uključenost svih zainteresiranih javnih i privatnih strana tijekom trajanja cjelokupnog procesa i ne odnosi se samo na zajedničku izradu strateškog dokumenta i akcijskoga plana, nego omogućuje šire sudjelovanje zajednice u identifikaciji, aktiviranju i koordinaciji partnerstava za implementaciju pojedinih aktivnosti i projekata.

Participativni pristup doprinosi kvaliteti donesenih odluka, time što omogućava:

- formiranje baze znanja za odgovoran proces donošenja odluka temeljenih na činjenicama,
- široku bazu potpore za donesene odluke,
- kolektivno vlasništvo nad problemima i rješenjima problema,
- jačanje lokalnih kapaciteta za implementaciju projekata i
- praćenje povratnih informacija neophodnih za kvalitetnije rukovođenje.

Različiti subjekti, sa različitim ulogama i funkcijama uključeni su u proces izrade Strategije lokalnog održivog razvitka, počevši od faze planiranja pa do faze definiranja realizacije projekata i upravljačkih aktivnosti. Partnerska skupština okupila je javne i privatne zainteresirane strane koje žive i rade na području grada, kao odgovorne aktere održivog razvitka. Operativnu i stručnu potporu tematskim radnim skupinama i koordinacijskom timu grada, pruža tim za izradu Strategije.

KRONOLOGIJA DOGAĐAJA PO METODOLOGIJI

Proces izrade Strategije započeo je donošenjem **Odluke o pokretanju procesa izrade Strategije lokalnog održivog razvitka Grada Subotice za razdoblje od deset godina.**

Strategija lokalnog održivog razvitka grada Subotice 2013. – 2022.

Za pokretanje, praćenje i upravljanje procesom izrade Strategije lokalnog održivog razvitka Grada Subotice za razdoblje 2013.-2022. godine, u srpnju 2011. godine imenovan je **Koordinacijski tim**.

Za pripremu, operacionalizaciju aktivnosti izrade, odnosno praćenje procesa izrade Strategije, gradonačelnik, kao koordinator programa, imenovao je **Tim za izradu SLOR-a**. Zadatak tima za izradu SLOR-a je: organiziranje i sudjelovanje u izradi prijedloga objedinjenog strateškog plana održivog razvitka, priprema popisa zainteresiranih strana u cilju pune i široke participacije u aktivnostima definiranja SLOR-a, pružanje informacija tijekom aktivnosti svim sudionicima izravnim putem i putem lokalnih medija, kao i efikasno povezivanje svih tijela i organizacija uključenih u program.

Na prvoj sjednici Partnerske skupštine (forum), održane u studenom 2011. godine, članovi Partnerske skupštine su definirali sljedeće tematske radne skupine:

- Skupina za zaštitu okoliša
- Skupina za društveni razvitak
- Skupina za ekonomski razvitak.

Postupak izrade Strategije se nakon pokretanja samoga procesa, sastojao od pet glavnih dijelova-faza koje se ponavljaju u desetogodišnjem ciklusu:

Faze	Dokumenti
0. Pokretanje procesa strateškog planiranja	<i>Ustrojbena struktura – regulativa</i>
1. Analiza tekućeg stanja – Profiliranje zajednice	Profil zajednice
2. Definiranje vizije, ciljeva i prioriteta	Strateški dokument
3. Projekti i aktivnosti za određene rezultate	Akcijski plan
4. Implementacija, upravljanje, praćenje	Upravljački sustav
5. Marketing i komunikacija	Plan marketinga i plan komunikacije

Ciklus izrade Strategije lokalnog održivog razvitka grada počeo je izradom Analize tekućeg stanja – **Profiliranje zajednice** kojom su tekuće stanje i faktori održivosti u zajednici identificirani i procijenjeni. Kao sljedeći korak slijedilo je definiranje **vizije, ciljeva i prioriteta** u okviru strateškog dokumenta na lokalnoj razini. Nakon ove faze, slijedilo je definiranje aktivnosti i projekata u okviru lokalnog Akcijskog plana. Na kraju, radi postizanja rezultata u fazi implementacije projekata, neophodno je uspostavljanje upravljačkog i nadzornog sustava.

Nakon održane 1. Partnerske skupštine u studenom 2011. godine, na kojoj je sudjelovalo 168 predstavnika lokalne zajednice, gospodarstvenika, obrazovnih institucija, NVO sektora, javne uprave, održani su sastanci koordinatora radnih skupina i 9 radionica po tematskim skupinama.

Projektni tim i koordinatori tematskih skupina, sudjelovali su na prvoj radionici organiziranoj od strane Programa EXCHANGE 3. srpnja 2011. na kojoj su upoznati s metodologijom izrade SLOR i na kojoj su i definirana područja koja će biti obuhvaćena SLOR-om. Nadalje, aktivnosti su se odvijale prema sljedećoj kronologiji:

- 29. – 30. 06. 2011. – radionica u Andrevlju (upoznavanje s Metodologijom)
- 16. 09. 2011. – radno planiranje i pripremne aktivnosti za Partnersku skupštinu
- 20. 09. 2011. – vještine facilitacije
- 03. 10. 2011. – pripremna radionica
- 08. 11. 2011. – Partnerska skupština
- 28. 11. 2011. – rad u radnim skupinama, definiranje vizije, prioriteta i izrada SWOT analiza
- 16. 12. 2011. – rad u radnim skupinama, identifikacija i evidentiranje prijedloga projekata
- Od 01. 02. 2012. – definiranje i sumiranje projekata i izrada akcijskog plana metodom intervjua

- Nacrt Strategije sa akcijskim planom – 5. prosinca
- Usvajanje prijedloga od strane Koordinacijskog tima – 6. prosinca
- Javna rasprava, od 7. prosinca do 16. prosinca,
- Izrada konačnog dokumenta – 16. prosinca
- Partnerska skupština – 14. prosinca
- Usvajanje SLOR-a od strane Gradskog vijeća 18. prosinca
- Usvajanje SLOR-a od strane Skupštine grada – 27. prosinca.

Poglavlje 3 – Situacijska analiza grada Subotice

OPĆI PODACI O GRADU

Administrativni i geografski položaj

Grad Subotica je najsjeverniji grad Republike Srbije, drugi po veličini grad Autonomne Pokrajine Vojvodine i administrativni centar Sjevernobačkog okruga. Geografski položaj je određen sa 46° 5' 5" sjeverne širine i 19° 39' 47" istočne dužine. Graniči se Mađarskom i sa 4 jedinice lokalne samouprave: Sombor, Bačka Topola, Senta i Kanjiža.

Strategija lokalnog održivog razvitka grada Subotice 2013. – 2022.

Slika 3: Geografski položaj Grada Subotice

Područje Grada Subotice zauzima površinu od 1.007 km². Prema preliminarnim podacima popisa stanovništva 2011. godine, ukupni broj stanovnika na području grada Subotice je 140.358 stanovnika koji žive u 19 naselja ustrojenih u 37 mjesnih zajednica. Zahvaljujući svom geografskom položaju i vrijednim građanima, Grad Subotica je postao najznačajniji administrativno-upravni, industrijski, trgovački, prometni i kulturni centar Sjevernobačkog okruga, a obližnje Paličko jezero ga čini turističko-rekreativnim centrom šireg područja.

Kroz područje Grada Subotice, prolazi tranzitni paneuropska cesta E-75, koja ga povezuje sa Republikom Mađarskom na sjeveru i preko Beograda sa Južnom Europom na jugu. U samom gradu se križaju magistralni pravci prema Novom Sadu, Somboru, Horgošu i Senti. U pogledu željezničkog prometa, povezan je s cijelom Europom, trasa pruge Beograd-Budimpešta prolazi kroz urbano jezgro i tu se račva s pružnim pravcima prema Somboru, Horgošu, Crvenki i Baji. U blizini grada se nalaze i dva najfrekventnija granična prijelaza: Horgoš i Kelebija.

Udaljenost Subotice od glavnih gospodarskih centara u okruženju:

Beograd – 184 km	Budimpešta – 203 km	Solun – 805 km
Zagreb – 537 km	Beč – 440 km	Bukurešt – 708 km

Prirodne karakteristike

U geomorfološkom pogledu ovo područje leži na kontaktu Telečke praporne zaravni i Subotičko-horgoške pješčare. Posebni tip zemljišta predstavlja pijesak kojeg karakteriziraju dvije važne osobine: karbonantan je i sa površine ima jaku sposobnost akumulacije vode. Pogodan je za uzgoj visoko kvalitetnog voća i grožđa, industrijsku papriku i šumsko drveće. S druge strane, karakter terena je takav da ima izvanredni poljoprivredni značaj, odnosno mogućnost primjene pune poljomehanizacije i optimalne organizacije zemljišnog prostora za poljoprivrednu eksploataciju, kao i mogućnost navodnjavanja i dr.

Klima ovoga područja ima karakteristike umereno kontinentalne klime koju čine vrlo oštre zime, vrlo topla ljeta i nestabilnost oborina po količini i vremenskom rasporedu. Prosjek oborina je 491,3 mm, dok je prosječna godišnja temperatura 11,4° C a relativna vlažnost zraka 69%.

Na sedam kilometara od Grada Subotice, nalazi se naselje Palić i Paličko jezero (102 metara nadmorske visine) kao nerazdvojni dio grada. Početkom XIX. stoljeća Palić se počeo spominjati kao ljekovito jezero, a polovicom XIX. stoljeća Palić su postale toplice (lječilište).

Povijesni osvrt

Subotica se u pisanim dokumentima prvi put spominje 1391. godine, ali je poznato da su ljudi na ovom prostoru živjeli još prije tri tisuće godina. Sudbinu ovoga mjesta bitno je određivao položaj na putu između Europe i Azije, a povijesno, na granici dvije sukobljene sile - Ugarske i Turske.

U čestim i velikim seobama u ovu vojnu krajinu došli su mnogi narodi: Srbi, Mađari, Nijemci, Slovaci, Židovi, slavensko katoličko stanovništvo, Grci itd. Često su se mijenjali gospodari a i imena grada. Od prvog Zabadka 1391. godine - promijenjeno je više od dvije stotine naziva, ali su najkarakterističnija imena Szent-Marija, Maria-Theresiopolis, Maria Theresienstadt, Szabadka i Subotica.

Turci su Suboticu zauzeli 1542. godine i vladali njome do 1686. godine. Privilegijem iz 1743. godine, Marija Terezija proglasila je Suboticu slobodnom komorskom varoši, za što su Subotičani darovali carici 150 konja. Za odanu službu subotičkih graničara habsburškom dvoru, Marija Terezija proglasila je Suboticu 1779. godine slobodnim kraljevskim gradom.

Status slobodnog kraljevskog grada donio je Subotici veću autonomiju i novo ime - Maria Theresiopolis. Od tada počinje planski i ubrzani razvitak grada, kao i pretvaranje okolnih pašnjaka u oranice.

Poslije nagodbe iz 1867. godine, sve do 1914. godine, u Subotici se naglo razvijaju građansko društvo i grad. Dolaskom željeznice u gradu se razvila trgovina poljoprivrednim i stočarskim proizvodima. Krajem XIX. stoljeća, dolaskom industrijalizacije, Subotica ima ulice osvijetljene električnom strujom, kazalište, gimnaziju, glazbenu školu i tramvaj.

Po uzoru na tadašnje europske gradove, započinje izgradnja cesta, javnih objekata, privatnih i najamnih palača i sakralnih objekata. U arhitekturi grada dominira stil secesije čiji su najreprezentativniji objekti Gradska kuća, Sinagoga i Raichlova palača.

Poslije I. svjetskog rata, Trijanonskim sporazumom iz 1920. godine, Subotica je priključena Kraljevini SHS i od tog razdoblja počinje novija povijest grada.

Subotica je danas suvremena urbana, multinacionalna, multikulturalna i multikonfesionalna zajednica građana s razvijenom mrežom kulturnih, obrazovnih, zdravstvenih i socijalnih ustanova.

Stanovništvo

Grad Subotica	
Ukupni broj stanovnika po popisu 2011.	141.554
Radno sposobno stanovništvo (15-64 god.) procjena 2010.	99.620
Broj kućanstava po popisu 2011.	53.601
Prosječni broj članova po kućanstvu po popisu 2011.	2,62

Temeljem analize kretanja ukupnoga broja stanovnika, Subotica je do 1981. godine bilježila konstantni porast broja stanovnika, dok je u razdoblju od 1981. do 2011. godine evidentna obrnuta tendencija, odnosno dolazi do smanjivanja ukupnoga broja stanovništva. Primjetna su migracijska kretanja stanovništva iz sela u grad, a naročito je izraženo smanjivanje ukupnoga broja stanovnika u manjim naseljima.

Suboticu karakteriziraju nepovoljna demografska kretanja, odnosno stanje duboke demografske starosti.

Komunikacije

Zahvaljujući povoljnom geografskom položaju, kroz Suboticu prolazi magistralni optičko-kabelski prijenosni sustav, koji povezuje telekomunikacijsku mrežu Srbije sa ostalim zemljama centralne i jugoistočne Europe.

Kada je riječ o internetu, postoje samo procjene, prema kojima preko 38% pretplatnika koristi internet, tako da isti postotak kućanstava Subotice raspolaže internetom, što se u odnosu na pokazatelje za Srbiju može smatrati visokim postotkom.

Gospodarstvo

Osnovni pokazatelji o gospodarstvu prikazuju se kroz analizu sudjelovanja pojedinih sektora u ukupnom nacionalnom dohotku, razine i strukture zaposlenosti po sektorima kao i razine zaposlenosti uopće.

U 2001. godini **nacionalni dohodak** subotičke općine je bio za 38,63% veći od prosjeka Republike Srbije. Međutim, primjetan je značajni pad nacionalnog dohotka u odnosu na republički

Strategija lokalnog održivog razvitka grada Subotice 2013. – 2022.

prosjek i na kraju 2005. godine je za 17,98% veći od prosjeka Republike Srbije. Zaključak koji se može izvesti je da je drastično opao udio subotičkoga gospodarstva u nacionalnom dohotku kako Srbije tako i Vojvodine.

Industrija Subotice tradicionalno je diverzificirana. Pored prehrambene industrije u raznim svojim podsektorima, intenzivno su se razvijali elektrostrojarski kompleks, kemijska industrija, industrija tekstila, prerada kože i proizvodnja obuće, čarapa, tiskare i građevinarstvo. Sukladno navedenom, može se očekivati manje ili više intenzivni razvitak i u budućnosti, jer su na raspolaganju neophodni resursi (kapaciteti, znanje i iskustvo, profilirana radna snaga, sirovinna osnova ili raspoložive komponente, tržište...).

Od ukupne površine Subotice koja iznosi 100.700 ha, 88.443 ha čine **poljoprivredne** površine što je približno 90% ukupne površine. Obradivo zemljište je jedan od najvažnijih prirodnih resursa. Mjerenja kvalitete zemljišta ukazuju da se količina humusa smanjila za oko 0,4% za posljednjih 70-ak godina. Razlog tomu je intenzivna poljoprivredna proizvodnja, nepravilna agrotehnika, nerazvijeno stočarstvo pa samim tim i nerazvijen plodored, deficit organskog gnojiva... Osim ovih čimbenika, na stanje poljoprivrednog zemljišta utječe eolska erozija, industrijski zagađivači, neadekvatna uporaba mineralnih gnojiva, pesticidi, divlja odlagališta, itd.

Poljoprivredu Subotice karakterizira postojanje dva organizacijska oblika poljoprivrednih gospodarstava: individualna gospodarstva i poljoprivredna poduzeća. Individualna poljoprivredna gospodarstva obrađuju 2/3 od ukupnih zemljišnih kapaciteta. Prosječna veličina posjeda je oko 4 ha sa većim brojem čestica koje nisu povezane.

Slobodna zona kao eksteritorijalna zona na području jedne zemlje na kojoj gospodarski subjekti iz drugih zemalja obavljaju svoje ekonomske djelatnosti, prije svega podrazumijeva liberalniji režim poslovanja, reguliran Zakonom o slobodnim zonama. Uz posebne carinske povlastice i maksimalno pojednostavljenje administrativne procedure, u Slobodnoj zoni se mogu obavljati sve djelatnosti osim onih koje predstavljaju opasnost za sigurnost zemlje ili su ekološki štetne. Prednosti poslovanja: slobodan uvoz i izvoz roba i usluga, izuzeće od carinskih i poreznih dažbina, poslovanje bez vremenskog ograničenja carinskog nadzora, izuzeće od plaćanja poreza na dodanu vrijednost (PDV), izuzeće od plaćanja poreza na dodanu vrijednost (PDV) na energente za proizvodne djelatnosti itd. AD Slobodna zona „Subotica“ je osnovana 1996. godine, a od 2000. godine poslovanje u okviru zone bilježi sve veći uspjeh. Prostire se na površini od 22 hektara. Slobodna zona „Subotica“ ima iznimno povoljni geografski položaj. Nalazi se na prometnom koridoru Beograd i srpsko-mađarske granice, a istim prolaze prometnice koje, pored nacionalnog, imaju europski i interkontinentalni značaj. Cestovne i željezničke prometnice koje prolaze ovim koridorom povezuju zemlje sjeverno-zapadne i srednje Europe sa zemljama jugoistočne Europe, zemljama Bliskog i Srednjeg Istoka.

U okviru slobodne zone obavlja se proizvodna djelatnost prije svega namijenjena izvozu.

Opći cilj je da se potakne gospodarska aktivnost u Subotici, kao i investiranje tuzemnog i inozemnog kapitala i organiziranje proizvodnje radi izvoza.

Subotica je postala prvi grad u Srbiji koji je uspješno riješio pitanje konverzije vojne imovine i zemljišta i danas raspolaže sa dva milijuna četvornih metara atraktivnog građevinskog zemljišta, čije je fazno opremanje infrastrukturom u tijeku. S glavnim ciljem, da od pasivnog promatrača i grada koji nema mehanizme za privlačenje i zadržavanje investitora, postane grad sa povoljnom klimom za inozemna i tuzemna ulaganja, godine 2010. osnovano je **JP „Gospodarsko tehnološki parkovi“**. Cjelokupno građevinsko zemljište sa kojim gospodari JP je raspoređeno na 5 pojedinačnih lokacija: komercijalna zona „Petar Drapšin“ 21 ha, lokacija „Radanovac“ 123 ha, industrijska zona „Mali Bajmok“ 53 ha, lokacija „Karadorđeva cesta“ 1,9 ha i lokacija „Rasadnik“ 28 ha.

Stvoreni su preduvjeti za dolazak, prije svega inozemnih investitora i otvaranje novih radnih mjesta. U prethodnom razdoblju, putem realiziranih i tekućih inozemnih ulaganja, ugovoreno je gotovo 3.260 radnih mjesta, a ukoliko se u narednom razdoblju provedu najavljene investicije očekuje se da će broj novih radnih mjesta biti preko 4.300.

Trenutačno su u industrijskoj zoni „Mali Bajmok“ prisutni strani investitori „Dunkermotoren“, „Norma Group“, „Continental Contitech“, „Swarowski“ i „Calzedonia“. Zahvaljujući njima kao i drugim investitorima, stvaraju se mogućnosti i prilika da Subotica ponovno postane industrijski centar Vojvodine i Srbije.

Kako bi Palić postao europsko turističko odredište visoke kategorije osnovan je **Park Palić d.o.o.** sa jasnim zadatkom. Razvojni put je definiran Master planom, čija je priprema, ocjena i kontrola realizacije osnovna djelatnost d.o.o. Park Palić, koje istodobno predstavlja i partnerstvo i servis za sve potencijalne i zainteresirane investitore.

Tijekom protekle četiri godine privedeni su kraju ili započeti radovi na izgradnji novih parkirališnih mjesta, vodovoda i kanalizacije za potrebe realizacije Master plana, rekonstrukciju Ženskog štranda, glavnog šetališta, zatim instalaciju aeratora i glazbene fontane, nove reprezentativne rasvjete i pripadajućeg mobilijara, proširenje i uljepšavanje Zoološkog vrta i drugi značajni radovi. Izgrađena su tri nova smještajna objekta: „Palville Apartments“, „Vila Larus“ i „Palić Resort“, kao i moderna vinarija „Zvonko Bogdan“ u okviru koje postoji dvorana za degustaciju vina prilagođena turistima.

Od općina i gradova koje su 2009. godine ušle u program „Nacionalne alijanse za lokalni ekonomski razvitak“ (NALED) **certifikate gradova s povoljnim poslovnim okruženjem** dobilo je prvih osam lokalnih samouprava, među kojima i Subotica. Dodijeljeni certifikat je svojevrsna potvrda, odnosno jamstvo da je grad spreman u kratkom vremenskom roku investitorima pružiti sve neophodne informacije u cilju privlačenja ulaganja. Navedeno priznanje predstavlja odličnu referencu za privlačenje tuzemnih i inozemnih investitora.

Na natječaju „Europski gradovi i regije budućnosti“ koje je organizirao magazin *Financial Times Inteligens* (FDI), Subotica zauzima visoko deseto mjesto 2011. godine u kategoriji gradova za najbolje promotivne strategije za privlačenje stranih investicija.¹

Urbanistički plan i radno-poslovne zone u Subotici

U procesu pridruživanja EU pripremaju se razvojne strategije, a usvojen je i Generalni plan Subotice. U sklopu Generalnog urbanističkog plana u Subotici se mogu identificirati 4 radno-poslovne zone, pri čemu su najveće one na rubovima Subotice prema sjeveroistoku (potez Subotica-Palić), jugu (Čantavirska cesta) i zapadu (Mali Bajmok), a planira se i radno poslovna zona Sjever za razvitak turizma južno od sadašnjeg terminala na Kelebiji. Koliko god plan determinirao razvitak radno-poslovnih zona u Subotici, ujedno je i posljedica činjeničnog stanja kao što su prometnice i obilaznice oko Subotice, postojeća infrastruktura i industrija, kao i započete investicije u objekte logistike u funkciji razvitka.

---

1. European Cities and Regions of the Future 2012/2013 **Winners**

<http://canada.um.dk/en/~media/Canada/Documents/News/European%20Cities%20of%20the%20Future.ashx>

TOP 10 FDI STRATEGY (Southern Europe)

- 1 Barcelona Spain
- 2 Lisbon Portugal
- 3 Murcia Spain
- 4 Valencia Spain
- 5 Tbilisi Georgia
- 6 Konya Turkey
- 7 Santa Cruz de Tenerife Spain
- 8 Jastrebarsko Croatia
- 9 Gaziantep Turkey
- 10 Subotica Serbia

Postoje tri transeuropska koridora (cestovni, željeznički i riječni) koji prolaze kroz ovu regiju i predstavljaju dobru osnovu za razvitak logistike. Nadalje, duga granica sa Mađarskom kao članicom Europske unije dodatni je faktor koji ističe značaj logistike u Vojvodini. Kada je riječ o planu razvitka Subotice izvjesno je da razvitak logistike treba zauzeti značajno mjesto među prioritetima i mjerama koje će se utvrditi kao okosnica strategije i operativnog programa razvitka Subotice.

Transportna i špediterska poduzeća

U Subotici zahvaljujući graničnim prijelazima djeluje više desetina špediterskih poduzeća. Uglavnom se radi o malim poduzećima, sa po nekoliko vozila, koja ne mogu na odgovarajući način zadovoljiti potrebe većih industrijskih kapaciteta i lokalne trgovine. Nekolicina većih poduzeća raspolažu vlastitim špediterskim radnim jedinicama. Međutim, gotovo sva ta poduzeća imaju sjedište izvan regije, po pravilu u glavnom gradu Beogradu, pa rezultati njihova poslovanja, posebno njihovi finansijski rezultati, kao i njihova uprava nemaju neposredni odraz na vođenje politike i strategije razvitka logistike u regiji Subotice. Špedicija je sada u stagnaciji i smanjuje svoje kapacitete.

Kultura u funkciji ekonomskog razvitka

Već i sam naslov ovoga poglavlja sugerira na postojanje začaranog kruga, jer nema razvitka elitne kulture u nekoj lokalnoj zajednici bez ekonomskog prosperiteta istoga kraja. Brojna istraživanja kulturnih potreba ukazuju na činjenicu da podizanje obrazovne i intelektualne razine pojedinaca rezultira zahtjevnijim, istančanim i specifičnijim kulturnim potrebama. Iz toga proizlazi nastojanje da se zaustavi trend odljeva visokoobrazovanih kadrova ka većim gradovima u okruženju i potreba za osiguravanje visokokvalitetne i bogate kulturološke ponude i sadržaja.

Prihvaćajući raznovrsnost kao iznimnu mogućnost i specifičnost grada, postoji potreba definiranja kulturne politike grada u ravnima tradicionalne, elitne, odnosno suvremene kulture i sadržaja. Drugu klasifikaciju posebno tretira nepokretno kulturno dobro (arhitektura) i nadgradnja (manifestacije i aktivnosti). Na temelju toga, grad raspolaže iznimnim potencijalom kulturnog turizma što se ogleda kroz najbolje sačuvane kulturne cjeline mađarske **secesije** (centar grada, Raichlova palača, Gradska kuća i Sinagoga), koje se mogu uključiti u tradicionalne obilaski kulturnih baština Europe.

Subotica je 2008. godine, zajedno sa Vijećem Europe i Europskom unijom uključena u projekt pod nazivom **”Europski gradovi interkulturalnosti”**- neformalnu mrežu europskih gradova. Naslijede interkulturalnosti, koje je utemeljeno još u 18. stoljeću, treba niti poticaj za daljnje afirmiranje uz slogan da različitost treba doživljavati kao poticaj za suradnju i da je ona preduvjet za prevladavanje još uvijek postojećih uzajamnih predrasuda i stereotipa. Ključnu ulogu u uspostavljanju spomenutih vrijednosti imaju obitelj, obrazovni sustav i mediji.

Manifestacije

Njegovanje tradicionalne kulture je mogućnost i potreba očuvanja identiteta zajednica, i zbog toga je i zakonom osigurano pravo.

Manifestacije koje imaju karakter očuvanja i njegoivanja tradicija su: Dužijanica (polovica kolovoza), Interetno festival (kraj kolovoza), Ris – natjecanje žetelaca, Dan grada, Prvosvibanjski uranak na Paliću, Berbanski dani (rujan), Etno-fest (promjenjivog datuma), Subotičke Zlatne ruke...

Ove manifestacije iz godine u godinu poprimaju sve veći kulturni značaj, dajući doprinos šarolikosti kulturne ponude grada.

Neophodno je definirati novi-stari građanski model kulturne politike Subotice koji je identičan stilu i formi građanskog života početkom 20. stoljeća. Na temelju toga svi kulturni

Strategija lokalnog održivog razvitka grada Subotice 2013. – 2022.

sadržaji svojstveni europskim gradovima kao što su kino, kazalište, opera, balet i slične kulturne institucije treba ponovno oživjeti. Kino je u cijeloj zemlji u velikim problemima i nerealno je očekivati neka rješenja na tom planu. Operu i balet Subotica ne posjeduje. Pitanje koje zahtijeva zasebne elaborate je zgrada kazališta, opravdanost i održivost projekta.

Nekoliko manifestacija „otvorenog tipa“ imaju međunarodni karakter, a to su Festival europskog filma Palić i Međunarodni festival kazališta za djecu, koji se rangira među pet najuspješnijih i najznačajnijih u toj branši na svijetu. Karakter srednjoeuropskog grada obogaćuje se ljetnim i jesenskim sajmom knjiga.

Multikulturalnost i interkulturalnost Subotice treba njegovati i sa ciljem unaprjeđenja utjecaja kulture na opći gospodarski utjecaj.

Obrazovanje

U **predškolskoj** mreži usluge se pružaju u 51 objekta za 4.035 djece. U vrtićima se provodi cjelodnevno zbrinjavanje u jaslicama i obdaništima, kao i predškolski pripremni program. Predškolski pripremni program, pored PU „Naša radost“ realiziraju i tri osnovne i dvije specijalne škole. PU „Naša radost“ sa tradicijom djelatnosti iz 1864. godine, nastavu izvodi na srpskom, mađarskom i hrvatskom jeziku i uspješno realizira inovativne projekte kao što su:

- inkluzivni predškolski odgoj i obrazovanje Roma;
- Montessori program koji predstavlja jednu koncepciju učenja i poučavanja, obrazovanja i odgoja predškolske djece u okviru Montessori metode i suvremene humanističke koncepcije razvoja djeteta;
- bilingvalna zabavišta na njemačkom jeziku i
- inkluzivni predškolski odgoj i obrazovanje djece s invaliditetom.

U Gradu Subotica postoji 25 **osnovnih škola**, koje pohađa 11.147 učenika/ca u školskoj 2012./2013. godini. Nastavni jezik korespondira sa roditeljskim izborom i etničkom strukturom stanovnika.

Grad Subotica se smatra značajnim **srednjoškolskim obrazovnim** centrom Vojvodine.

U Gradu Subotica postoji 10 srednjih škola koje pohađa 6.289 učenika, na profilima u području: ekonomije, elektrotehnike, strojarstva, kemijske djelatnosti, prerade hrane, ugostiteljstva, građevine, arhitekture, medicine, kao i srednja muzička škola i gimnazija (prirodoslovno-matematički i društveno-jezični smjer).

Pored redovitih i standardnih škola, naročitim se smatraju dvije specijalizirane srednje škole: Paulinum (na hrvatskom jeziku sa mogućnošću pripreme za svećenički poziv) kao i „Dezső Kosztolányi“ Filološka gimnazija za talentirane srednjoškolce (na mađarskom jeziku) opredijeljene za obrazovanje u području stranih jezika i za talentirane sportaše.

Visoko obrazovanje se provodi u 5 ustanova kojima je osnivač republika (Ekonomski fakultet, Građevinski fakultet, Visoka tehnička škola strukovnih studija, Visoka škola strukovnih studija za obrazovanje odgojitelja i Učiteljski fakultet na mađarskom nastavnom jeziku) i 4 ustanove čiji je osnivač pravna ili fizička osoba (Poslovni fakultet «Singidunum», Fakultet za poslovne studije «Megatrend», Internacionalno sveučilište u Novom Pazaru i Fakultet za uslužni biznis «Fabus».)

Osim institucija formalnog obrazovanja, u Subotici radi i oko 20 ustanova za neformalno obrazovanje, učenje i obuku zanata. Otvoreno sveučilište Subotica predstavlja jednog od lidera u području (ne)formalnog obrazovanja.

Zdravstvo

Dom zdravlja Subotica je osnovan je 2006. g., ima 640 zaposlenih. Dom zdravlja Subotica obrazuju sljedeće ustrojbene jedinice:

- Služba za opću medicinu (24 zdravstvene stanice/ambulante)

Strategija lokalnog održivog razvitka grada Subotice 2013. – 2022.

- Služba za hitnu medicinsku pomoć
- Služba za zdravstvenu zaštitu radnika (11 poduzetnih ambulanti)
- Stomatološka služba (razvedena u 22 punkta)
- Služba za zdravstvenu zaštitu žena i djece
- Dispanzer za plućne bolesti i tuberkulozu
- Laboratorijska služba
- Specijalističko-poliklinička savjetodavna služba
- Služba za unaprjeđenje zdravlja i prevenciju bolesti

U okviru Doma zdravlja funkcioniraju:

- Savjetovalište za mlade
- Savjetovalište za spolno prenosive bolesti.

Opća bolnica Subotica je osnovana 2007. g., raspolaže sa 800 postelja od kojih je 376 namijenjeno za 7 odjela kirurških grana, a preostale 424 postelje za 9 odjela interne medicine.

Ljekarna Subotica je osnovana 1993. g., raspolaže sa 17 ogranaka, a djelatnost obavlja 100 zaposlenih. Osnovni zadatak Ljekarne jest osigurati korisnicima zdravstvene zaštite potrebne lijekove i pomagala, neophodne informacije o primjeni istih, kao i savjetodavnu ulogu u prevenciji. Kao primjer dobre prakse ističe se cijepljenje protiv Hepatitisa B, koje za cilj ima naknadno cijepljenje djece koji ga nisu primili u predviđenoj dobi.

Zavod za zaštitu zdravlja Subotica je osnovan 1912. godine, djelatnost realizira 174 zaposlenih. Služba higijene i zaštite okoliša, Služba epidemiologije, mikrobiologije sa parazitologijom i virusologijom, Služba socijalne medicine i zdravstvene statistike, Služba za zajedničke nemedicinske poslove, sastavni su dijelovi ove visoko specijalizirane ustanove. Zavod svoje usluge pruža korisnicima Sjevernobačkog okruga i šire.

Socijalna skrb u Subotici

Subotica je Grad sa izrazito razvijenim sustavom socijalne skrbi koji se sustavno razvijao više od jednog stoljeća, u cilju pružanja što bolje kvalitete i broja usluga sukladno potrebama građana.

Najstarija ustanova socijalne skrbi datira iz 1903. godine, osnovana kao sirotište, da bi poslije Drugog svjetskog rata uslijed povećanja broja bolesne i napuštene djece ustanova promijenila naziv u **Dom za djecu «Kolevka»**, a 80-ih godina prošloga stoljeća i svoje prostorije. Danas je ova ustanova specijalizirana za smještaj djece ometene u razvoju s područja cijele Srbije i šire, a u sastavu doma funkcionira i Dnevni boravak za djecu ometenu u razvoju, Prihvatna stanica za djecu i Materinski dom.

Centar za socijalni rad, kao temelj sustava socijalne skrbi, funkcionira u Subotici već pola stoljeća, osnovan je 1963. godine, raspolaže iznimno kvalitetnim stručnim kadrom i pruža godišnje usluge za oko 10.000 korisnika. Kvaliteta rada ove ustanove prepoznata je i od strane države, te je ova ustanova dobila 2000. godine nagradu kao najbolji Centar za socijalni rad. U okviru ustanova od 1983. godine funkcionira i Centar za savjetovanje i potporu obitelji, koji pruža savjetodavne terapijske usluge građanima u emocionalnim teškoćama, partnerskim i obiteljskim problemima.

Ukupni broj korisnika tijekom 2011. godine prema dobnim skupinama

Korisnici po dobi	Broj korisnika na aktivnoj evidenciji tijekom izvještajnog razdoblja		
	(01. 01. 2011.– 31. 12. 2011.)		
	muško	žensko	Ukupno
<i>Djeca (0-17)</i>	1158	929	2087
<i>Mladi (18-25)</i>	740	444	1184
<i>Odrasli (26-64)</i>	2242	2936	5178
<i>Stariji (65 i više)</i>	523	994	1517
Ukupno	4663	5303	9966

Slika 4: Korisnici usluga socijalne skrbi preko Centra za socijalni rad

Broj članova obitelji						
Broj članova obitelji	Broj Obitelji	Djeca	Mladi	Odrasli	Stariji	Ukupno
Jednočlana	1340	0	0	0	0	0
Dvočlana	608	255	74	257	22	608
Tročlana	463	524	162	243	7	926
Četvoročlana	317	604	121	225	1	951
Petočlana	149	443	49	103	1	596
Obitelj sa šest i više članova	187	854	59	153	3	1069
UKUPNO	3064	2670	465	981	34	4150

Slika 5: Struktura korisnika prava novčane socijalne pomoći

Demografska struktura grada nas svrstava u grad sa iznimno starim stanovništvom, te je i skrb o starima jedan od glavnih prioriteta grada. *Gerontološki centar* uspješno skrbi o starima već gotovo 35 godina. Osnovan je 1977. godine i u svom sastavu ima: institucionalnu zaštitu u okviru koje se vrši smještaj u Dom «Dudova šuma», Dom za njegu i Dom za odrasle osobe; Otvorenu skrb u okviru koje funkcioniraju gerontološki klubovi i služba za kućnu njegu i pomoć u kući, a ustanova osigurava i određene usluge stanarima objekta «Zaštićenog stanovanja». Skrb o starima i usluge koje pruža ustanova su na najvišoj razini, čemu svjedoči veliki broj priznanja i nagrada, među kojima je i nagrada za najboljeg poslodavca. U okviru ustanova funkcionira i Dnevni centar i savjetovalište za oboljele od demencije.

Veoma značajne ustanove u sustavu socijalne skrbi, koje realiziraju neke od usluga socijalne skrbi iz nadležnosti grada su:

- **Crveni križ** koji je osnovan 1886. godine, u okviru kojega funkcioniše Narodna kuhinja i provode se programi podjele paketa hrane, higijene i sabirne akcije.
- **Dnevni boravak za odrasle osobe s invaliditetom** koji je osnovan 1973. godine i pruža usluge radne terapije, medicinske usluge, prehranu i rekreaciju korisnicima.
- **«Caritas»** Subotica koji od 2001. godine pruža veliki broj usluga humanitarnog karaktera među kojima je pomoć i njega u kući.

Na području grada aktivno funkcioniše veliki broj udruga osoba s invaliditetom, udruga umirovljenika i udruga za pružanje pomoći osoba u stanju socijalne potrebe.

Sport

Sportovi u Subotici imaju dugu i bogatu tradiciju. Interesantno je da su na Paliću davne 1880. godine, prije nego što je Pierr de Cuberten ponovno osnovao moderni Olimpijski pokret, održane Sportske igre kao svojevrsna preteča Olimpijskih igara. Od tada pa do danas, Subotica se ponosi nadimkom "Grad sportova". Sa oko 120 aktivnih sportskih klubova, Subotica je jedan od pet najvažnijih sportskih centara u Srbiji jer ima uvjete za razvitak sporta u sportskim dvoranama, odnosno na otvorenim terenima. Nacionalne reprezentacije, naročito nogometna, ambijent i sportske terene na Paliću već godinama koriste za pripreme, za velika međunarodna natjecanja.

Pored amaterskih i profesionalnih klubova, Subotica nudi niz opcija za rekreaciju. Uz veliki broj sportskih objekata tu je i prirodan ambijent parkova i šuma sa mogućnostima za rekreativno bavljenje brojnim sportskim disciplinama.

Zaštita okoliša

Zaštita okoliša predstavlja globalni problem suvremenog čovječanstva. Koncept održivog razvitka rješava ovaj problem razvitkom koji teži poboljšanju kvalitete okoliša, time što udružuje ekonomski razvitak, zaštitu okoliša i društvenu djelatnost.

Ovaj se koncept temelji na načelima: kvaliteta okoliša, budućnost, pravičnost, predostrožnost i cjelovitost.

Skupština općine Subotica je listopada 2003. godine usvojila Lokalni ekološki akcijski plan (u daljnjem tekstu: LEAP), dokument koji predstavlja popis definiranih akcija za rješavanje najvažnijih problema u području zaštite okoliša.

Prirodne pogodnosti u sprezi sa ekonomijom, infrastrukturom i uz potporu lokalne samouprave mogu biti osnova budućeg održivog razvitka Subotice.

LEAP-om su obuhvaćeni problemi vode, otpada, očuvanja poljoprivrednog zemljišta, kvalitete (kakvoće) zraka, razine buke, prirodnih vrijednosti i rijetkosti, zelenila, obrazovanja i zdravstvenog stanja stanovništva.

Posebna vrijednost predjela koji zahvaća grad Suboticu, u odnosu na druge okolne općine, je u činjenici da od ukupne površine grada od 100.736 ha, oko 12,5% čine **površine pod zaštitom**, što je daleko više od ostalih, ali ipak ne dovoljno. Smatra se da područje koje ima 30% očuvanih, prirodnih nedegradiranih površina, predstavlja područje izbalansiranih vrijednosti sa aspekta okoliša (Park prirode »Palić«, Specijalan rezervat prirode »Ludoško jezero«, Specijalan rezervat prirode »Selevenjske pustare«, Predjel iznimnih odlika »Subotičke pješčare« itd.).

Zaštita prirode usko je povezana sa rješavanjem hidroloških problema, pa je za razvitak potrebno preispitati melioracijske planove prema važećim stupnjevima zaštite kako bi se osiguralo zadržavanje voda na ovim terenima. Sa tim u svezi je i uređivanje rubnih zona u svrhu razvijanja navika za korištenje ovog prostora (šetnja u prirodi, biciklizam, promatranje ptica...) kao i razvitak predjela-atara u kome bi se njegovale tradicionalne prirodne i etnološke vrijednosti i tradicionalni načini korištenja resursa.

Lokalna samouprava

Prema Zakonu o lokalnoj samoupravi, pravo građana na lokalnu samoupravu ostvaruje se neposredno i preko slobodno izabраних predstavnika, upravljanjem javnim poslovima od neposrednog, zajedničkog i općeg interesa za lokalno stanovništvo. Lokalna samouprava se ostvaruje u gradu.

Tijela grada su Skupština grada, Gradonačelnik, Gradsko vijeće i Gradska uprava.

Skupština grada Subotice je najviše tijelo Grada koje vrši osnovne funkcije lokalne vlasti, utvrđene Ustavom, zakonom i Statutom. Skupštinu čine vijećnici koje biraju građani na neposrednim izborima, tajnim glasovanjem, sukladno zakonu i Statutu. Izborom predsjednika Skupštine i imenovanjem tajnika Skupštine, Skupština se smatra konstituiranom.

Izvršna tijela Grada su Gradonačelnik i Gradsko vijeće.

Gradonačelnika bira Skupština, iz reda vijećnika, na vrijeme od četiri godine, tajnim glasovanjem, većinom glasova od ukupnog broja vijećnika Skupštine. Gradonačelnik ima zamjenika koji ga zamjenjuje u slučaju njegove odsutnosti i spriječenosti obavljanja dužnosti. Predsjednik Skupštine predlaže kandidata za gradonačelnika. Kandidat za gradonačelnika predlaže kandidata za zamjenika gradonačelnika iz reda vijećnika, kojega bira Skupština na isti način kao gradonačelnika. Gradonačelniku i zamjeniku gradonačelnika izborom na ove dužnosti prestaje mandat vijećnika u Skupštini. Gradonačelnik i zamjenik gradonačelnika su na stalnom radu u Gradu.

Gradsko vijeće čine gradonačelnik, zamjenik gradonačelnika, kao i članovi Gradskog vijeća koje bira Skupština na razdoblje od četiri godine, tajnim glasovanjem, većinom od ukupnoga broja vijećnika. Gradonačelnik je predsjednik Gradskog vijeća.

Gradsko vijeće čini najviše 11 članova koje Skupština bira na prijedlog gradonačelnika. Članovi Gradskog vijeća mogu biti na stalnom radu u Gradu.

Gradska uprava: priprema nacрте propisa i drugih akata koje donosi Skupština, gradonačelnik i Gradsko vijeće; izvršava odluke i druge akte Skupštine, gradonačelnika i Gradskog vijeća; obavlja stručne i druge poslove koje utvrdi Skupština, gradonačelnik i Gradsko vijeće. Gradska uprava dužna je građanima omogućiti nesmetano ostvarivanje njihovih prava, obveza i pravnih interesa, davati potrebne podatke i obavijesti, pružati pravnu pomoć, surađivati sa građanima i poštovati njihovo dostojanstvo. Gradska uprava formira se kao jedinstveno tijelo. Gradskom upravom rukovodi načelnik.

Gradska uprava može imati ustrojbene jedinice za vršenje srodnih upravnih, stručnih i drugih poslova.

Poglavlje 4 – Benchmarking analiza u regiji i indikatori održivosti

Benchmarking je suvremena metoda koja na temelju usporedbe s drugim sustavima pruža mogućnost učenja i promjene ponašanja. Benchmarking se koristi kao instrument za identifikaciju i ocjenu vlastitog konkurentskog položaja i usmjeren je na izgradnju budućih potencijala uspjeha i u tom kontekstu je dragocjeno učenje o tome kako se nešto (proizvod, proces, funkcija) može ostvarivati bolje. Relativna jednostavnost instrumenta i visoki potencijalni efekti njegove primjene dovode do njegove sve šire uporabe.

Za usporednu analizu izabrani su gradovi iz šire regije na temelju sličnih ekonomskih, demografskih, prirodnih i kulturno-povijesnih datosti i razvijenosti. Izabrani su sljedeći gradovi: Osijek iz Hrvatske, Veszprém i Szombathely iz Mađarske, Arad iz Rumunjske, Maribor iz Slovenije i Kragujevac i Zrenjanin iz Srbije.

Analiza usporedbe sa izabranim gradovima (benchmarking analiza) je u većini napravljena uz pomoć strateških dokumenata, referentnih web stranica i komunikacijskih alata koje spomenuti

gradovi koriste na web stranicama kao i statističkih podataka nadležnih institucija zemalja iz kojih su gore spomenuti gradovi.

Svrha analize je da se ustanove usporedive vrijednosti razvitka u odnosu na grad Suboticu i usporedba ovih gradova se temelji na osnovi kvalitativnih i kvantitativnih pokazatelja. Uspoređivano je kretanje broja stanovnika i visina prosječnih zarada. Za dublju analizu neophodni su kompatibilni, horizontalno usporedivi i vremenski usuglašeni statistički pokazatelji koji nisu dostupni.

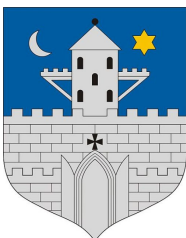
Arad/Rumunjska

Arad je glavni grad istoimene županije Arad u zapadnom dijelu Rumunjske blizu granice sa Mađarskom i Srbijom. Arad se prvi put spominje u XI. stoljeću kada je dio Mađarskog kraljevstva. Karlovačkim mirom 1699. dolazi pod vlast Habsburgovaca, a u grad se doseljavaju Nijemci, Mađari i Srbi. U 19. stoljeću grad se brzo gospodarski razvija, te 1834. dobiva status slobodnog kraljevskog grada. U 20. stoljeću grad se brzo industrijalizira (1909. je sagrađena prva mađarska tvornica automobila Marta). Godine 1913. je sagrađena prva elektrificirana željeznička pruga u istočnoj Europi koja povezuje Arad s obližnjim mjestom Podgoria.

Grad **Arad** je potpisnik ugovora i članica euroregije DKMT, što upućuje na slično i zajedničko razmišljanje, dok postoje i drugi primjeri sličnih stavova: suradnja dviju židovskih općina, potpisan protokol o suradnji socijalnih ustanova. **Reindustrijalizacija** grada je posebni uspjeh grada oslanjajući se skoro u potpunosti na vlastite snage. Vrijednost inozemnih ulaganja je blizu 100 milijuna dolara. Graditeljski stilovi, prije svega **secesija** je zajedničko povijesno blago. Multikulturalizam je također prisutan u gradu (6 nacionalnosti). **Kulturni život** grada je veoma aktivan i raznovrstan – kazalište, filharmonija, festivali. **Internetska prezentacija** grada je interesantna sa aspekta ljudi sa posebnim potrebama – mogućnost uveličavanja.

Sambotel (Szombathely) /Mađarska

Sambotel je grad u Vaš županiji u mađarskoj području Zapadne prekodunavske regije, u oblasti zapadne Mađarske.

Sambotel je najstariji grad u Mađarskoj, nastao još u vrijeme Starog Rima. Prije dolaska Mađara, na ovim prostorima živjeli su Langobardi i Slaveni. U 10. stoljeću dolazi do naseljavanja Mađara u ove krajeve, koji zatiču slovenska plemena, koja su se bavila zemljoradnjom.

U budućim projektima preporuča se analiza i usporedba sa Sambotelom, kao što se to i do sada činilo, kada je u pitanju regionalni deponij i gospodarenje otpadom, ali i kada se radi o temama **energetske efikasnosti** u obrazovanju, **multikulturalnost** (Sambotel - 5 nacionalnosti). Kod velikih **investicija** osim gospodarenja otpadom vrijedno pažnje je i investicija u kazalište, pročistač otpadnih voda, **biciklističke staze** – projekt ÖKOVELO. Posebno je korisno područje **dobre uprave** – web stranica, fleksibilnost, geografski informacijski sustav, E-uprava. Projekt **''Grad koji pomaže''** je također veoma značajan sa aspekta zdravstvene zaštite; obrazovanja stanovništva u cilju dostizanja razine - da je 30% građana obučeno pružati prvu pomoć. Sa aspekta graditeljstva potrebno je naglasiti da grad ima očuvanu, dobro održavanu **Sinagogu**, koja se koristi i kao koncertna dvorana. Usvojena **Integralna strategija** i **Strategija Informacijskoga društva** su podloga za održivost u usporedbi.

Vesprim/Mađarska

Vesprim se nalazi u središnjem dijelu Mađarske. Od prijestolnice Budimpešte grad je udaljen oko 110 kilometara zapadno. Vesprim je sa prijestolnicom povezan suvremenom auto-cestom M7. Nalazi se 15 km sjevernije od jezera Balaton.

Vesprim ima oko 62 tisuće stanovnika, a broj stanovnika posljednjih godina raste. Nekadašnje brojno židovsko stanovništvo nestalo je u II. svjetskom ratu.

Grad **Vesprim** kao manja lokalna samouprava može služiti kao primjer uspješnoj realizaciji *Strategija lokalnog održivog razvitka grada Subotice 2013. – 2022.*

nekoliko velikih investicija. Osobito treba naglasiti izgradnju i funkcioniranje multifunkcionalne zgrade **Arene** u Vesprimu. Nekoliko elemenata **internetske prezentacije** su također vrijedni pažnje, posebno najave događaja u medijacentru, dio e-uprave, preliminarno zakazivanje npr. vjenčanja, „cityimage filmovi“ itd. Udruživanje kao ekonomska moć se da sagledati u **informatičkom klasteru** grada. Vesprim posebnu pozornost poklanja **suradnji** i razmjeni iskustava s bratskim (8) i partnerskim (2) gradovima. Godišnje organizira tematsku konferenciju za gradove s kojima ostvaruje suradnju, a među njima i sa Suboticom. Ima jak civilni sektor, zahvaljujući tome, ocijenjen je kao grad sa natprosječnom „**emotivnom inteligencijom**“, tj. stanovnici su optimisti, sretni, sa visokim stupnjem samopoštovanja, saznanja su izvedena iz istraživanja provedenih 2012. godine. Ovu činjenicu planiraju koristiti prilikom izrade Marketing strategije grada. Usvojena je **Integralna strategija grada**, a **Strategija energetske efikasnosti** je ocijenjena kao najbolja u Mađarskoj, a posebno priznanje je dano Vesprimu od Europske zajednice za održavanje klime (Climate Alliance: European Policy). Navedena strategija je zacrtala da će do 2026. godine, okolina Vesprima smanjiti emisiju CO₂ za 25 %.

Maribor/Slovenija

Maribor je drugi po veličini grad u Republici Sloveniji. Prema podacima iz 2010. godine naseljeno mjesto Maribor broji 95.787 stanovnika, a područje Grada Maribora 112.642 stanovnika. Predstavlja regionalno središte pokrajine Štajerske, koja se zapravo većim dijelom prostire u susjednoj državi Austriji. Grad leži na obje obale rijeke Drave, na mjestu gdje se sastaju planinski masiv Pohorje, Dravsko polje, planina Kozjak te Slovenske gorice. Najbliži veći grad je austrijski Graz, oko 60 km sjeverno od Maribora.

Grad **Maribor** se uvrštava u gradove sa **multikulturalnošću** zbog prisutnosti više (5) nacionalnosti, mada su u velikoj većini Slovenci. Grad je 2012. proglašen za europski glavni grad kulture. Ekonomsku snagu održava **međuopćinskom suradnjom** sa okolnim gradovima (Ptuj, Murska Subota, Velenje i Slovenski Gradec). Kao **sveučilišni** grad je veoma dobro rangiran. Grad ima i svoju **Sinagogu**. Okolina Maribora je poznato vinogorje.

Osijek/Hrvatska

Osijek je grad u istočnoj Hrvatskoj. Smješten je u ravnici na desnoj obali rijeke Drave između 16. i 24. kilometra od ušća u Dunav. Najveći je grad u Slavoniji, četvrti po veličini grad u Hrvatskoj te sjedište Osječko-baranjske županije. Grad je industrijsko, upravno, sudsko i kulturno središte. Osijek je grad s najviše zelenila i zelenih površina u Hrvatskoj; na području grada nalazi se 17 parkova. Osijek je veliki industrijski centar u Hrvatskoj, koji se nekada u prošlosti nazivao hrvatskim Mančesterom. Brojne poznate hrvatske robne marke, počevši od sitnih potrepština u kućanstvu, proizvode se u Osijeku. U Osijeku je razvijena strojogradnja (poljoprivredni strojevi), kemijska industrija (deterđenti, sapuni), prehrambena industrija

(konditorskih proizvoda, piva).

U želji da se grad suoči sa prilikama rizicima koje donosi neizvjesna budućnost, grad Osijek je usvojio „Strategiju razvitka gospodarstva grada Osijeka“, kojom je započeo proces transformacije: **od industrijskog u inteligentni grad**. Neophodnost ovog procesa, proizlazi iz činjenice da se industrija Osijeka i dalje temelji na proizvodnji proizvoda nižeg-srednje i niske tehnološke razine, kao i zbog činjenice da lokacija gubi na svojoj konkurentnosti. Vizija o inteligentnom gradu je moguća, jer su mnogi dijelovi grada Osijeka pokriveni infrastrukturom za pristup Internetu, Osijek je sjedište Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera, ima jako Društvo inovatora i značajne elemente digitalne samouprave.

Grad je identificirao stanja koja se više ne smiju događati u budućnosti: tendencija pada broja stanovnika, odljev mladih obrazovanih ljudi, nizak stupanj obrazovanosti, proizvodnju proizvoda niske tehnološke razine, visok stupanj nezaposlenosti. Da bi se to postiglo, model inteligentnog grada bi morao biti fokusiran na: masovnu dostupnost infrastrukture i razvoj znanja za korištenje tog resursa; jačanje uloge Sveučilišta u stvaranju inovativnog kapaciteta gospodarstva, razvitak digitalne demokracije itd.

Kragujevac/Srbija

Kragujevac, sa svojih 177.468 stanovnika, četvrti je grad po veličini u Srbiji, nalazi se u srcu Šumadije, oko 120 km južno od glavnog grada Beograda. Podignut je na obalama Lepenice u Kragujevačkoj kotlini, na obroncima Rudnika, Crnog Vrha i Gledičkih planina. Predstavlja gospodarski, kulturno-prosvjetni, zdravstveni i politički centar Šumadije i Pomoravlja.

Grad Kragujevac je učinio značajne napore u provedbi niza sistemskih promjena kako bi stvorio poslovno okruženje i kroz izravna ulaganja utjecao na problem nezaposlenosti. Osnivanjem i uspostavljanjem **industrijskih zona** za nove investicije i unaprjeđenjem gradske

strategija lokalnog održivog razvitka grada Subotice 2013. – 2022.

infrastrukture, danas je Kragujevac postao najveće gradilište u Srbiji. Rezultati su vidljivi kroz porast investicija, rast poduzetništva i stvaranje povoljne klime za poslovanje. Realizirajući koncept **dobre uprave**, lokalna samouprava je učinila značajne pomake u približavanju njenim građanima. Kreiran je portal E-uprava kako bi se građanima omogućilo brže i efikasnije obavljanje poslova vezanih za državnu administraciju, zatim kreirana je web stranica pravna pomoć, GIS... Poklanjajući posebnu pozornost osobama sa invaliditetom, kako bi sagledali njihove potrebe i stvorili uvjete za njihovo uključivanje u sve tijekove života, formirano je Vijeće za unaprjeđenje položaja osoba s invaliditetom kao radno tijelo Gradskog vijeća.

Zrenjanin/Srbija

Zrenjanin, na obalama rijeka Begej i Tisa, nalazi se u središtu srpskog dijela regije Banat. Na području grada živi 122.714 stanovnika i više od 20 nacija, koji su od glavnog grada Srbije, Beograda, udaljeni 75 km, a od glavnog grada AP Vojvodine, Novog Sada, 50 km. Kao najveći grad srpskog dijela Banata, Zrenjanin je njegov politički, gospodarski, kulturni i sportski centar.

Početakom XXI. stoljeća, grad se počeo oporavljati. Stare socijalističke, glomazne gospodarske sustave zamijenila su nova, manja i fleksibilna privatna poduzeća. Formiranjem **slobodne zone** u grad počinje ulaziti strani kapital. Lokalna samouprava je nastavila sa osnivanjem novih **industrijskih**, radnih i stambenih zona, na obodima grada, koje su potpuno infrastrukturno opremljene, te je Zrenjanin postao jedan od najatraktivnijih gradova za investiranje. Grad je sudjelovao u privlačenju više od 20 greenfield investicija inozemnih i tuzemnih kompanija. Gospodarstvo je opet izvozno orijentirano, te iz Zrenjanina u Europu putuju proizvodi tekstilne, strojarske, prehrambene, kemijske, elektro i farmaceutske industrije. Danas je Zrenjanin grad multikulturalnosti, multikonfesionalnosti i međunarodne tolerancije, grad kulture, umjetnosti, sporta, grad mostova, grad mladih i grad snažnog gospodarskog zamaha.

Statistički podaci se odnose na različite periode uz korištenje različitih pokazatelja, stoga dublja statistička usporedba zahtijeva stručno-znanstvenu analizu u pojedinim područjima ili konkretnim projektima. Osnovna statistička usporedna se da izvršiti u podacima koji se odnose na kretanje broja stanovnika i prosječne bruto zarade u gradovima. Opći pregled je dan u tablicama i grafikonima koji slijede.

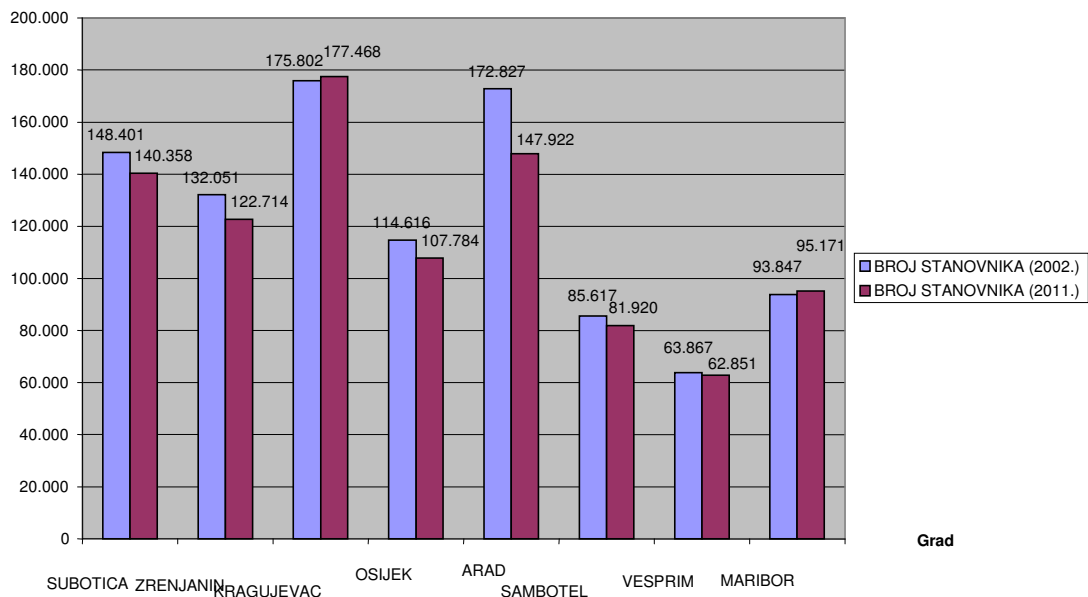
	SUBOTICA	ZRENJANIN	KRAGUJEVAC	OSIJEK	ARAD	SAMBOTEL	VESPRIM	MARIBOR
BROJ STANOVNIKA (2002.)	148.401	132.051	175.802	114.616	172.827	85.617	63.867	93.847
BROJ STANOVNIKA (2011.)	140.358	122.714	177.468	107.784	147.922	81.920	62.851	95.171
<i>ukupna promjena broja stanovnika</i>	-8.043	-9.337	1.666	-6.832	-24.905	-3.697	-1.016	1.324

Slika 6: Kretanje broja stanovnika u promatranim gradovima

Broj stanovnika

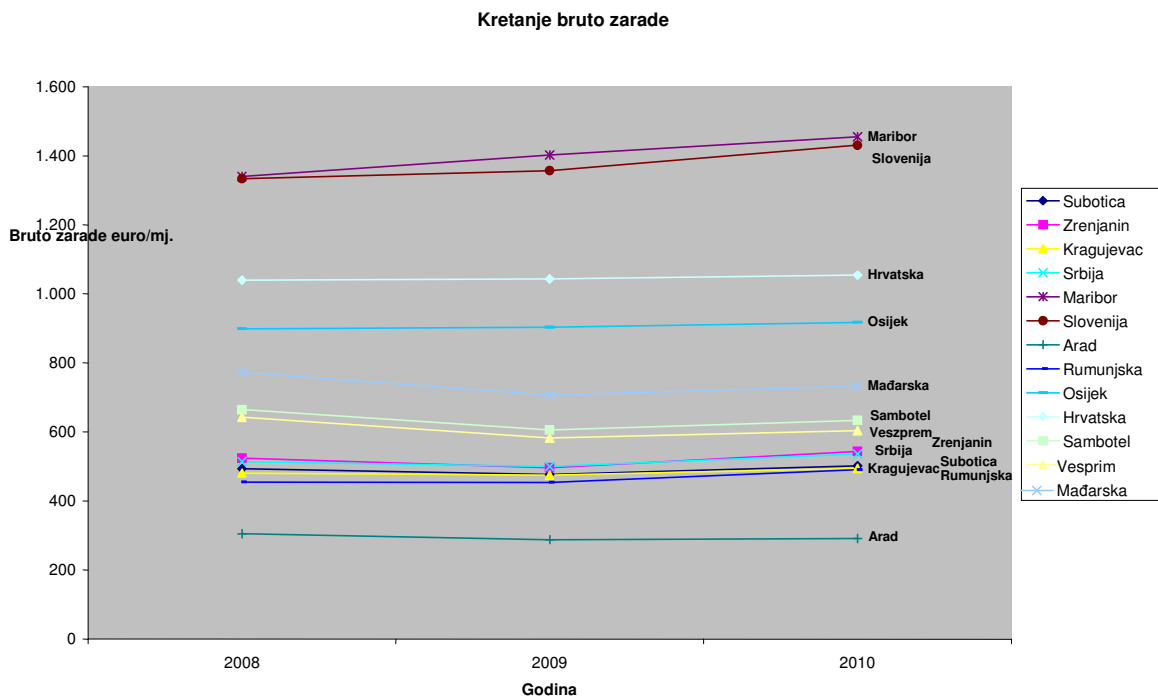
Kretanje broja stanovnika

Slika 7: Dijagram kretanja broja stanovnika u promatranim gradovima

GODINA	Subotica	Zrenjanin	Kragujevac	Srbija	Maribor	Slovenija	Arad	Rumunija	Osijek	Hrvatska	Sambotel	Veszprem	Mađarska
2008	494	524	480	514	1.339.90	1.333.08	304.80	454.75	898.91	1.039.29	664.25	643.04	772.10
2009	477	496	475	500	1.402.31	1.356.83	287.91	454.17	903.60	1.042.98	605.78	582.53	706.24
2010	502	543	494	536	1.454.90	1.430.67	291.12	490.92	917.62	1.053.63	633.44	603.70	732.52

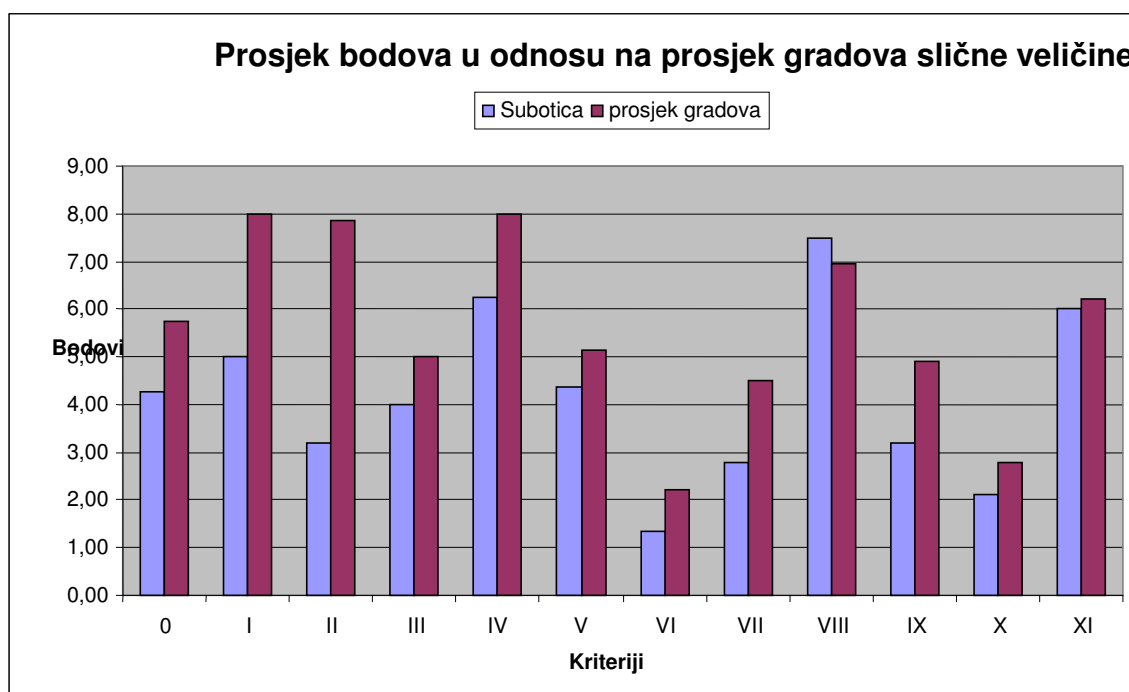
Slika 8: Kretanje bruto zarade u promatranim gradovima

Slika 9: Dijagram kretanja bruto zarade u promatranim gradovima

Usporedni europski projekt: „Informed Cities”

Tijekom izrade Strategije, Grad Subotica je kao sudionik u europskom projektu „Informed Cities“, uspoređivan sa sličnim gradovima iz Europe². Korištenjem razrađene metodologije i kriterija-Lokalna Evaluacija 21, izvršena je samoprocjena upravljanja održivim razvitkom. Rezultati ove procjene koji su prikazani na slici 10, korišteni su kao značajni izvor informacija pri izradi Strategije.

Slika 10: Dijagram prosječnih bodova u odnosu na prosjek gradova slične veličine

Izvor: ICLEI, projekt „Informed Cities”

Kriteriji za evaluaciju bili su:

- I – Lokalni značaj
- II – Politička privrženost
- III – Resursi
- IV – Lokalni akcijski plan u službi održivog razvitka
- V – Upravljanje implementacijom
- VI – Sudjelovanje javnog, privatnog i civilnog sektora
- VII – Partnerstvo
- VIII – Podizanje svijesti i trening
- IX – Stabilnost
- X – Integrirani pristup
- XI – Napredak

² U grupi gradova s kojim se Subotica izravno uspoređivala bili su Bydgoszcz, Jaworze i Świętochłowice iz Poljske, Hrudim iz Češke Republike, Mosonmagyaróvár iz Mađarske, Odorheiu Secuiesc, Sfântu Gheorghe i Timișoara iz Rumunjske, kao i Valjevo, Užice, Vranje i Srijemska Mitrovica iz Srbije. U evaluaciji je sudjelovalo 63 grada među kojima i Alborg i Kopenhagen iz Danske, Stockholm i Helsingborg iz Švedske, Helsinki iz Finske, Kaunas iz Litve, Aberdin, Jork, Shefiled iz Velike Britanije, Dublin iz Irske, Freiburg, Munster i Potsdam iz Njemačke, Ženeva iz Švicarske, Barcelona, Granada, Saragosa iz Španjolske kao i Torino, Napulj i Ravenna iz Italije,

Indikatori održivog razvitka

Indikatori održivog razvitka cjelovito mapiraju područje koje povezuje ekonomiju, zaštitu i unaprjeđenje okoliša i društvene djelatnosti. Primarna uloga indikatora je da definiraju polaznu točku od koje se vrši praćenje i izvještavanje o napretku tijekom procesa implementacije Strategije lokalnog održivog razvitka.

Indikatori koji su korišteni za profiliranje lokalne zajednice i koje treba koristiti za godišnje praćenje i izvještavanje definirani su u okviru Projekta Exchange 2 "Izrada Strategija održivog razvitka u općinama Srbije", a odabrani su sa službenoga popisa indikatora Nacionalne Strategije održivog razvitka Republike Srbije.

Izvješće o održivosti, kao krajnji proizvod analize trenutačnog stanja, je publikacija grada kojom će se sve zainteresirane strane i građani informirati o statusu implementacije Strategije održivog razvitka i lokalnim trendovima održivosti. Ovo izvješće neophodno je izrađivati jednom godišnje i ono obuhvaća evaluaciju indikatora.

Set indikatora obuhvaća dvije podskupine:

- a. **indikatori održivosti** (koji su dani u Nacionalnoj Strategiji održivog razvitka Republike Srbije i Milenijskim razvojnim ciljevima, a na kraju integrirani u lokalne indikatore),
- b. **indikatori učinka**, za evaluaciju efikasnosti procesa implementacije Strategije održivog razvitka.

Indikatori održivog razvitka predstavljaju set odabranih pokazatelja na temelju kojih će se ocjenjivati stupanj realizacije Strategije održivog razvitka grada Subotice. Rezultati po indikatorima kao polazna osnova nalaze se u Aneksu 2. Problemska analiza stanja lokalne zajednice pomogla je u formuliranju strateških ciljeva, programa i konkretnih projekata unutar Strategije. Njihova integralna implementacija unaprijedit će stanje lokalnih zajednica i sukladno navedenom promijenit će vrijednosti odabranih indikatora u pozitivnom smjeru. Na navedeni način, kroz proces monitoringa i kontinuirane evaluacije procesa provedbe Strategije, bit će moguće pratiti u budućnosti kvalitetu promjene stanja u zajednici.

Poglavlje 5 – Izazovi i mogućnosti - SWOT analiza

SWOT analiza (interna i eksterna samoprocjena lokalne zajednice) je metodološki alat koji je korišten u cilju određivanja konkurentske pozicije lokalne zajednice. Prije svega, kvaliteti ove analize doprinijela je participativna metoda, odnosno sudjelovanje velikog broja aktera razvitka, te kao tako izrađena predstavlja osnovni input za definiranje strateških ciljeva. Dio analize koji se odnosi na slabosti i snage zajednice, služi kao osnova za kvalitetno planiranje razvitka jer će definirani strateški ciljevi, ukazivati na potrebu i način eliminiranja slabosti i unaprjeđenja snaga.

Praktičnost i veoma široku primjenljivost ove analize osigurava jednostavnost predstavljena matricom 2 x 2, u kojoj se nalaze i četiri sastavna elementa SWOT analize: **snage, slabosti, prilike i prijetnje**. Snage i slabosti su interni elementi na koje jedna lokalna zajednica može utjecati, dok prilike i prijetnje predstavljaju eksterne elemente, odnosno faktore izvana na koje nije moguće utjecati.

Snage su faktori koji jednom području daju prednost. S druge strane, slabosti su faktori koji predstavljaju prepreke razvitku lokalne zajednice. Prilike su eksterne prilike koje treba iskoristiti, dok prijetnje označavaju negativni eksterni faktor koji treba neutralizirati.

SNAGE	SLABOSTI
PRILIKE	PRIJETNJE

SWOT matrica

Identificirana su tri ključna područja društveno-ekonomskog razvitka, za koji su izrađene SWOT analize, a koje predstavljaju subjektivizaciju socioekonomske analize Grada Subotice:

- ekonomski razvitak
- društveni razvitak
- zaštita okoliša.

Svaki od ovih područja je bio predmet posebne analize u okviru rada u radnim skupinama i za svaku od njih su precizno utvrđene snage, slabosti, prilike i prijetnje u cilju subjektivizacije svih podataka prethodno navedenih u socioekonomskoj analizi Grada Subotice.

Rezultati SWOT analize trebaju nam pomoći da se usredotočimo na svoje snage, korigiramo svoje slabosti i spremno se suočimo s prijetnjama umanjujući njihovo negativno djelovanje, da bi na kraju prepoznali i iskoristili sve prilike koje nam se ukažu. Zato, jednadžbu za uspjeh i razvitak grada moraju predstavljati realni planovi koji su temeljeni na raspoloživim resursima, uz odgovornost za njihovu provedbu.

SWOT analiza: Ekonomski razvitak

SNAGE

Zahvaljujući svom geostrateškom položaju, Subotica predstavlja tzv. Kapiju Europe. Pored toga, kao komparativne prednosti grada, najčešće se ističu plodno poljoprivredno zemljište i razvijena organska proizvodnja, potencijali postojeće prerađivačke industrije i razvijena mreža uslužno-obrtničkog sektora. Uz ubrzano razvijanje vlastite Industrijske zone i privlačenju stranih investicija, grad nakon nekoliko godina tavorjenja, stvara imidž grada koji uspješno koristi svoje potencijale za razvitak.

Dodatnu snagu Subotice čine i njeni građani. Naime, ovdje se prije svega misli na tradiciju stručnosti i konkurentsku cijenu radne snage, a pored multietničnosti i višejezičnosti, Subotičane krasi otvorenost i dobronamjernost.

I na samom kraju, kao prirodno bogatstvo, ističe se jezero Palić kao turističko odredište.

SLABOSTI

Kao ključni faktori slabosti, koje grad mora korigirati, identificirani su: visoka nezaposlenost, odljev visokoobrazovanih mladih ljudi, nepovoljna demografska slika i neusklađenost između potreba gospodarstva i postojećeg obrazovnog sustava. Pored toga, slabosti čine i loše provedene privatizacije, skupe komunalne usluge, nedovršeni kapitalni projekti i nedostatak financijskih sredstava za završetak istih, uporaba zastarjelih tehnologija i inertnost u primjeni novosti.

Na Paliću, kao neodvojivom dijelu grada, nema dovoljno smještajnih kapaciteta i pratećih zabavno-sportsko-rekreativnih programa. Pored toga, gorući problem predstavlja stanje kvalitete vode samoga jezera i njegovog pripadajućeg ekosustava.

PRILIKE

Zahvaljujući procesima integracije i približavanja EU, postaju nam dostupni pretpristupni fondovi EU. Tako, na primjer, u pogledu prekograničnih projekata sa Republikom Mađarskom i Republikom Hrvatskom, Subotica predstavlja apsolutnog lidera u provođenju takvih projekata. Zatim, zbog blizine graničnih prijelaza i potpisanih međunarodnih sporazuma o slobodnoj trgovini, otvorene su mogućnosti za nastup subotičkih gospodarskih subjekata na međunarodnim tržištima.

U prethodnom razdoblju Subotica je bila jedan od lidera u privlačenju stranih investicija u Srbiji. U narednom razdoblju, kada strane kompanije koje rade ili stvaraju uvjete za rad u Subotici, realizirajući naredne faze investicija, očekuje se značajno smanjenje nezaposlenosti u gradu.

Budući da u Subotici već postoji razvijena organska proizvodnja, trebalo bi usmjeriti snage da se iskoriste rastući trendovi u proizvodnji zdrave hrane. Pomoć poljoprivrednicima bi se trebala pružiti u vidu promotivnih aktivnosti, sudjelovanjem na tuzemnim i međunarodnim sajmovima.

Jedan od velikih neiskorištenih resursa je turizam, koji bi znatno unaprijedio rad postojećih malih i srednjih poduzeća dok bi s druge strane stvorio mogućnosti za osnivanje novih poduzeća. Grad je u prethodnom razdoblju već započeo aktivnosti na unaprjeđenju kongresnog turizma. Sukladno suvremenim trendovima, kroz regionalno udruživanje, prepoznate su prilike za razvitak drugih vidova turizma.

PRIJETNJE

U najveće prijetnje ubrajaju se politička nestabilnost u zemlji i usporavanje procesa reformi. U uvjetima velike političke nestabilnosti u Srbiji, imidžu da je zemlja za ulagače prostor visokog rizika, sa prisutnom sivom ekonomijom, veoma je teško biti konkurentan u regiji i privlačiti nove investitore. Zatim, slijede inflacija i visoke cijene energenata, koje uz tehnološku zastarjelost utječu na nekonkurentnost tuzemnih proizvoda na svjetskom tržištu. Dolazak inozemnih investitora, sa druge strane, nosi sa sobom opasnost da Subotica postane poligon jeftine radne snage i odlagalište prljavih tehnologija što se svakako mora izbjeći.

SWOT analiza: Društveni razvitak

SNAGE:

Bogata i raznolika kulturna baština i njegovanje tradicije predstavlja jednu od najvećih snaga Subotice. Višestoljetni boravak različitih naroda na ovim prostorima, brojna migracijska kretanja i njegovanje tradicije i običaja obogatilo je svakodnevni život građana i time ih učinio senzibilnim i otvorenim za potrebe svakog čovjeka, odnosno za prihvaćanje i usvajanje novih tijekova u društvu.

Tradicionalno visoka razina društvene svijesti i osjetljivosti, omogućio je kontinuirani razvitak i ulaganje u sve sfere društvenog života, što je dovelo i do osnivanja velikog broja ustanova i institucija, koje kvalitetnim stručnim kadrom pružaju široku lepezu usluga sukladno svakodnevnim potrebama građana.

SLABOSTI:

Višegodišnja loša ekonomska situacija u Subotici, slabo i nedovoljno efikasno ulaganje u gospodarstvo i infrastrukturu grada, nepostojanje jasno utvrđenih planova i strategije održivog razvitka u svim područjima društva, nedovoljna i nejasna potpora od strane države, odsustvo kvalitetne koordinacije, kontrole i praćenja rada u institucijama, neusklađenost mogućnosti i potrebama građana u svim sferama društvenog života, dovelo je do postepenog urušavanja postojećih sustava institucija i snižavanja kvalitete usluga.

Sve veće osiromašenje građana i nemogućnost da vlastitim snagama osiguraju osnovne egzistencijalne potrebe dovelo je do odlaska velikog broja radno sposobnog stanovništva i mladih u druge sredine.

MOGUĆNOSTI:

Strategija lokalnog održivog razvitka grada Subotice 2013. – 2022.

Razvijanje postojećih tehnoloških potencijala grada uz uspostavljanje partnerstva i suradnje u svim područjima društvenog života i kontinuirano ulaganje u obrazovanje i usavršavanje kadrova, kao i izbor stručnih ljudi na rukovodeće položaje jest temelj daljnjega razvitka.

Razvitak grada treba temeljiti na usklađenosti potreba i mogućnosti u svim područjima društvenog života uz korištenje znanja i iskustva partnera u regiji.

PRIJETNJE:

Odsustvo zakonske regulative u pojedinim područjima i međusobna neusklađenost postojećih zakonskih regulativa iz različitih područja, kao i njihova neusklađenost sa praksom dovode do rigidnosti društvenog sustava, a samim tim do velikog nezadovoljstva građana i stručnih djelatnika.

Uvlačenje politike u sve pore društvenog života i zastupanje partijskih, osobnih interesa ili interesa samo jedne nacije dovodi do paraliziranja pojedinih segmenata društvenog sustava i stvaranja osjećaja nemoći i indiferentnosti kod ustanova i građana.

Centralizacija financijskih sredstava onemogućava plansko održavanje, kontrolu i razvitak pojedinih područja društvenog života, a sve veća nezaposlenost i osiromašenje građana izaziva dodatni strah građana i osjećaj bezizlaznosti.

SWOT analiza: Zaštita okoliša

SNAGE

Prirodne i radom stvorene vrijednosti na području grada su brojne i raznovrsne. Najzastupljeniji prirodni resurs-poljoprivredno zemljište u sustavu proizvodnje i usluga čini snagu i osnovu razvitka Grada Subotice.

Područja očuvane prirode, uključujući i područja na listama od međunarodnog značaja, pejzažno ambijentalni kompleks jezera Palić, vlažna staništa, tršćaci i staništa za gniježđenje, odmaranje i prehranu ptica Palićkog i Ludaškog jezera, specifična staništa pješčara, slatina i vlažnih livada i atraktivni i ugroženi predstavnici flore i faune predstavljaju bogatstvo prirodnog prostora.

Uslijed nepostojanja industrijskih zagađivača, kao pokazatelj očuvanosti kvalitete okoliša, kao snaga, prepoznat je i proces oživljavanje braunfield lokacija, napuštenih prostora proizvodnih poduzeća u urbanom dijelu grada (tvornica Zorka, «Sever», vojarna).

Nadalje, značajnu snagu Grada Subotice čine: uređaj za pročišćavanje otpadnih voda grada i organizirano odnošenje komunalnog otpada, u komunalnoj sferi, dok je dobra osnova za održivi razvitak postojanje bogatog, očuvanog i raznovrsnog kulturnog naslijeđa, a posebno arhitektura secesije.

Raspoloživo korisno znanje, iskustvo i zainteresiranost obrazovanih i posvećenih članova zajednice i djelovanje nevladina sektora u rješavanju mnogih problema kroz razmjenu informacija usmjerenih poboljšanju i sveopćoj kvaliteti odluka i usluga sa različitim područjima interesiranja i programskim aktivnostima prepoznati su kao osnova za daljnju nadogradnju.

SLABOSTI

Netransparentnost javnog sektora i nedostatak komunikacija temeljen na širem viđenju problema u postupcima donošenja i provedbe projektnih rješenja u području urbanizma, gospodarenja vodnim resursima, postojanje povijesnih zagađenja, neriješen tranzitni promet, zagađenje zraka porijeklom od ložišta i prometa, nedostaci u sistemskom rješenju gospodarenja komunalnim otpadom, i stanje kvalitete voda jezera Palić, identificirane su kao slabosti.

Slaba međusektorska kako horizontalna tako i vertikalna suradnja sudionika u izradi strategija, planova i programa, nedovoljna suradnja struke i politike, kao i slab nadzor inspekcijskih

tijela prilikom promjena projektnih rješenja, naročito planova detaljne regulacije, predstavljaju kamen spoticanja lokalne zajednice.

MOGUĆNOSTI

Subotica sa okolinom raspolaže prirodnim resursima, infrastrukturom, adekvatnim prostorom i smještajnim kapacitetima za razvitak kongresnog, edukativnog i eko-turizma. S obzirom na prirodno i kulturno-povijesno naslijeđe, posebnu mogućnost predstavlja razvijanje turističkih sadržaja na Paliću, uz puno iskorištavanje prirodnih potencijala.

Graditeljsko naslijeđe se može u većoj mjeri iskoristiti za razvitak turizma i brendiranje grada u turističkoj ponudi, uz adekvatne mjere obnavljanja i restauracije. Potrebno je raditi na poboljšanju javnog prometa i razvijanju biciklističkog prometa, s ciljem smanjivanja korištenja individualnih motornih vozila.

Zakonski okvir, primjeri dobre prakse i podaci o najprihvatljivijim dostupnim tehnologijama, omogućavaju da reindustrijalizacija bude urađena sukladno «zelenim» i resursno efikasnim tehnologijama.

Racionalnije iskorištavanje resursa moglo bi se stimulirati izradom odgovarajućih naputaka iz različitih područja. U pogledu racionalnijeg korištenja energije, potrebno je stimulirati poboljšanje energetske efikasnosti, korištenje obnovljivih izvora energije (biomase) i geotermalnih izvora energije.

Gospodarenje vodnim resursima se može unaprijediti, uz poticanje reciklaže upotrijebljenih voda i aktivnije intervencije u reguliranju razine podzemnih voda.

Po pitanju gospodarenja otpadom, potrebno je završiti izgradnju regionalnoga deponija, i poticati reciklažne aktivnosti naročito ukoliko se preuzimajući svjetske trendove ukaže mogućnost za stvaranje nove energije iz otpada.

Po pitanju gospodarenja zaštićenim prirodnim dobrima, potrebno je nastaviti aktivnosti na njihovoj integraciji i formiranju prekograničnog zaštićenog prirodnog dobra, uz rješavanje imovinsko-pravnih odnosa, kako bi se omogućilo efikasno gospodarenje.

Potrebno je i poticati povećanje stupnja organske proizvodnje.

Kao preduvjet za uspješnu realizaciju mogućih aktivnosti, prepoznato je osiguravanje transparentnosti svih aktivnosti i rješenja kao i usuglašavanje novih projekata sa već započetim.

PRIJETNJE

Glavne prepreke koje bi mogle ugroziti realizaciju strategije su nedostatak financijskih sredstava i nestabilnost uslijed političkih promjena.

Nenamjensko i neracionalno korištenje prostora i resursa, neusklađenost planske i tehničke dokumentacije, odstupanje od planskih rješenja pod pritiskom investitora, nekontroliran razvitak industrije, ugrožavanje prirodnih staništa, ograničeni vodni resursi i posljedice klimatskim promjena, mogu ugroziti realizaciju strateških ciljeva.

Poglavlje 6 – Vizija i strateški pravci razvitka

Subotica je 2022. godine regionalni industrijski centar sjevera Vojvodine, sa brendiranim proizvodima i uslugama i dinamičnom gospodarskom temeljenom na znanju i inovativnosti, čiji su nositelji revitalizirana i osnažena mala i srednja poduzeća. Mjesto atraktivno za poduzetništvo i investiranje u visoko efikasno i produktivno gospodarstvo, s naglaskom na daljnji razvitak inženjersko tehnoloških područja, koje osigurava održivi ekonomski rast sa većim brojem i kvalitetnijim radnim mjestima kako u gradu tako i u ruralnim sredinama. Subotica je istodobno orijentirana na moderni i održivi koncept ruralnog razvitka koji podrazumijeva poljoprivrednu proizvodnju sa razvijenim kapacitetima za preradu i distribuciju, dok su turistička ponuda i uslužna djelatnost zasnovane na tradiciji, prirodnom i kulturno-povijesnom naslijeđu.

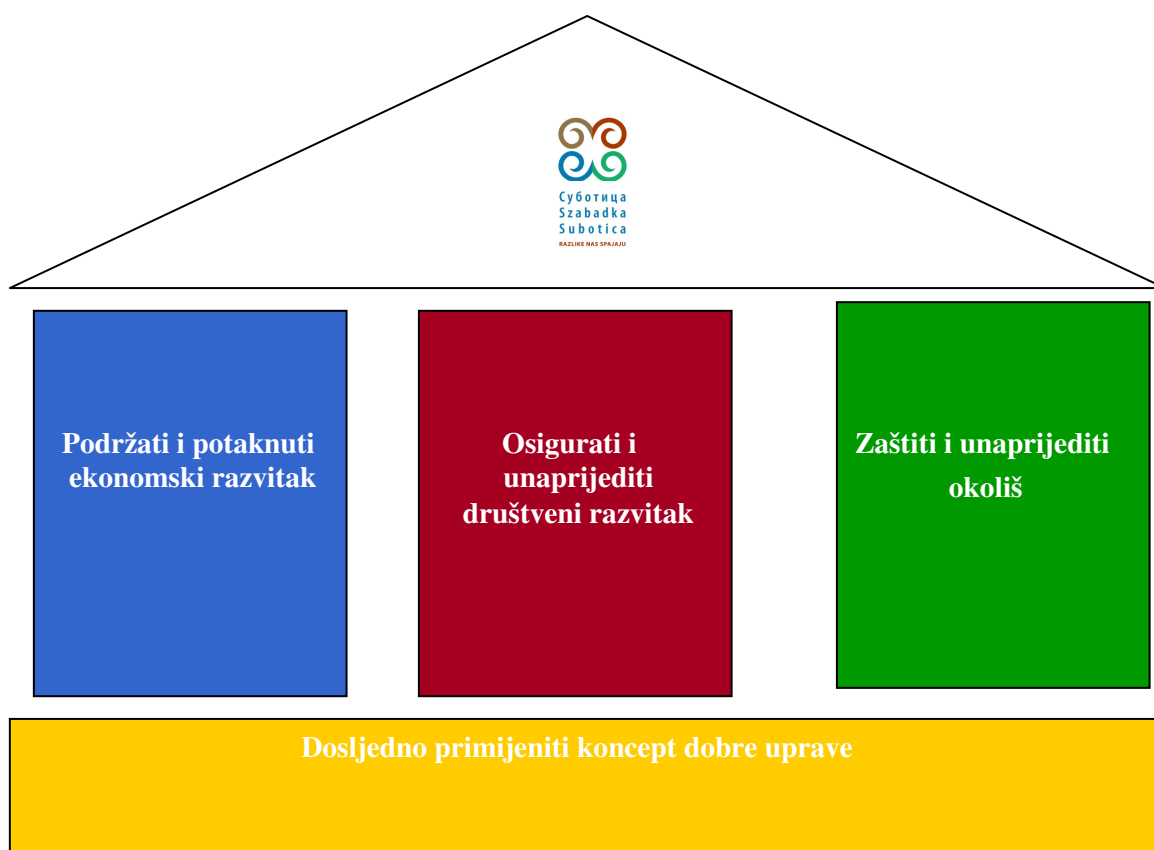
Subotica ima adekvatnu mrežu obrazovnog sustava koje osigurava da su znanja i vještine ljudskih resursa, konkurentne na tuzemnom i inozemnom tržištu. Zajednica je utemeljena na solidarnosti, humanosti i rodnoj ravnopravnosti, poštovanju tradicije, interkulturalnosti, višenacionalnosti i višejezičnosti, koja jača i unaprjeđuje socijalnu koheziju, u kojoj su sva djeca obuhvaćena predškolskim odgojem i osnovnim obrazovanjem. Subotica je grad koji jača građansku inicijativu i međusektorski pristup u očuvanju i unaprjeđenju zdravlja. Sustav zdravstvene zaštite je prilagođen potrebama uz kontinuirano unaprjeđenje zdravstvenih usluga.

Subotica je grad koji prepoznaje vrijednost prirodnog kapitala i u njega investira kroz proizvodnju temeljenu na «zelenim», ekološki podobnim tehnologijama, reciklaži i ulaganju i korištenju obnovljivih izvora energije. Uređenje grada se temelji na usklađenosti graditeljskog naslijeđa, prirodnog naslijeđa i ekonomije, pri čemu harmonija ova tri elementa doprinosi održivosti urbanog razvitka. Grad je okružen prirodnim dobrima povezanim u ekološke mreže, sa razvitkom temeljenim na tradicionalnim vrijednostima i održivom korištenju resursa, sa razvijenim obrazovnim i rekreativnim sadržajima. Subotica je grad sa razvijenom prometnom infrastrukturom i logistikom, prilagođenom potrebama gospodarstva i građanstva, uz mogućnosti njegovanja zdravih stilova života, a osobito biciklizma.

Subotica je grad u kojem ljudi vole živjeti, biznis teži ka lociranju, a turisti ga žele posjetiti.

Subotica 2022. godine je moderni grad zadovoljnih, zaposlenih, zdravih i otvorenih ljudi, koji bilježi tendenciju rasta standarda i kvalitete života, u kom postoji partnerstvo javnog, privatnog i civilnog sektora, kao i jednake mogućnosti i slobode za sve građane uz njegovanje solidarnosti i humanosti.

Tijekom izrade strategije definirana su 4 strateška pravca i za svaki su definirani strateški ciljevi prikazana u tablici:

Slika 11: Strateški pravci razvitka

7. Sustav upravljanja, praćenja i ocjenjivanja Strategije

Proces implementacije strategije mora biti definiran kako bi se osigurao njen nastavak.

Ključni akteri moraju biti svjesni svojih uloga i odgovornosti, a izvršna vlast mora:

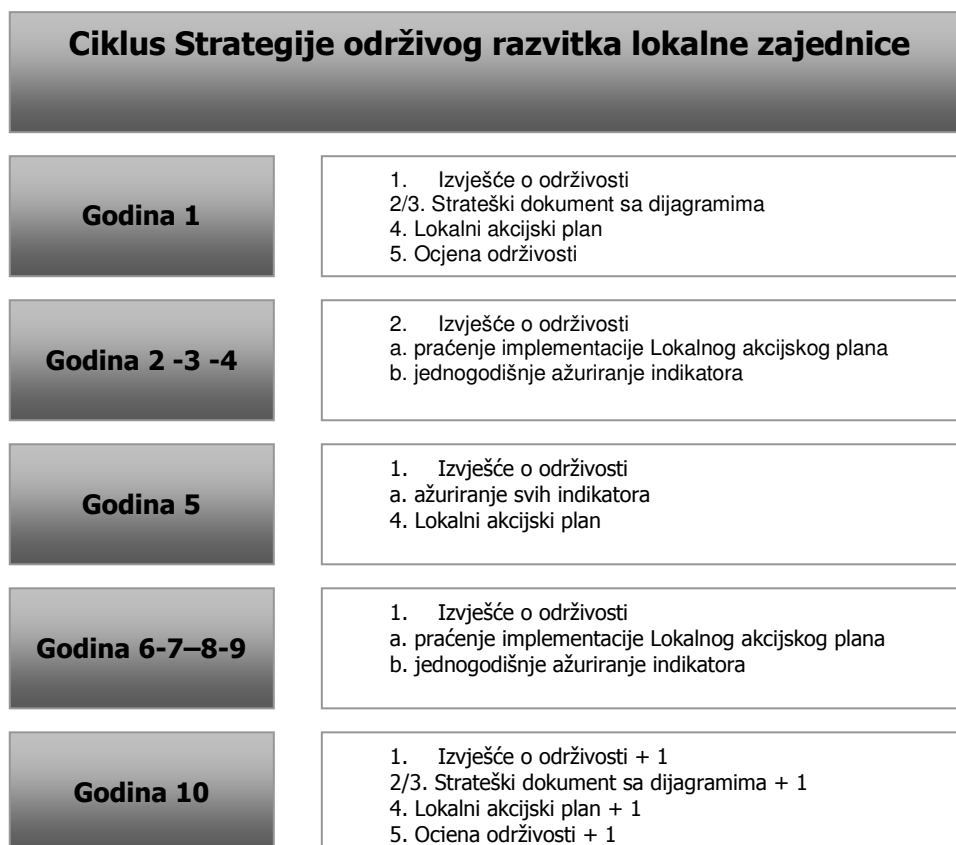
- dodijeliti odgovornosti - tako da se planovi efikasno realiziraju,
- definirati set mjerljivih ciljeva - kako bi se pratio napredak.

Kako bi se faza implementacije Strategije održivog razvitka lokalne zajednice uspješno realizirala, proces strateškog planiranja uključuje i aktivnosti na sustavu upravljanja i praćenja.

Upravljanje u svim profitnim i javnim organizacijama je proces zajedničkog djelovanja ljudi u svrhu postizanja zajedničkih ciljeva. Upravljanje sadrži faze planiranja, organizacije, izbora ljudi, usmjeravanja, rukovođenja i kontrole, uključujući i angažiranje ljudskih, financijskih, tehnoloških i prirodnih resursa. Primjena politika i strategija, za postizanje zadanih ciljeva mora biti razmatrana i preispitivana od strane svih osoba uključenih u proces. Način na koji se ovaj proces razmatranja i kontinuiranog preispitivanja realizira, daje živost sustavu upravljanja i praćenja, ostvarujući brojne i raznolike relacije u okviru i izvan organizacije.

Praktično, proces strateškog planiranja je iznad svega dinamični proces i finalni dokumenti se promatraju kao dinamični odnosno promjenljivi alati. Kao jamstvo ovakvog aktivnog pristupa, cjelokupni proces planiranja treba biti određen kao desetogodišnji ciklus: analize – planiranja – programiranja – implementacije – realizacije – praćenja – procjene – i ponovne analize, itd. Nakon toga, predstoji ponovno preispitivanje pravaca i aktera razvitka, uz prilagodbu potrebama za izradu sljedećeg strateškog plana.

Proces je kompletno prikazan na sljedećem dijagramu:

Faza implementacije Strategije održivog razvitka lokalne zajednice je temeljima na kombinaciji akcijskog plana, ustrojbene strukture i uključivanju zainteresiranih aktera. Proces strategije održivog razvitka lokalne zajednice je inkorporiran i koristi postojeću strukturu u lokalnoj administraciji. Glavni dio ustrojbene strukture je **Koordinacijski tim** koji uključuje razne odjele. Poželjno je da je ovaj Tim za koordinaciju oformljen u okviru administracije, tako da može koordinirati cjelokupnim sustavom upravljanja i praćenja.

Tim za koordinaciju je odgovoran za integraciju Strateškog dokumenta i Lokalnog akcijskog plana, prvenstveno u tri pravca:

- Izravno povezivanje Akcijskog plana sa izradom i aktima gradskog proračuna. Za svaku aktivnost u okviru Akcijskog plana moraju se osigurati financijska sredstva ili bar definirati izvori financiranja;
- Izravno povezivanje sa svim gradskim operativnim planovima i odjelima. Strateški dokument i Lokalni akcijski plan moraju u potpunosti biti integrirani sa gradskim svakodnevnim radnim procedurama. Sustav upravljanja treba

precizno identificirati nositelje odgovorne za implementaciju pojedinih aktivnosti i pružiti precizno definirane ovlasti i odgovornosti svih tajnika tajništava/uprave za provedbu tog integriranog procesa u razumnom vremenskom roku (do usvajanja narednog gradskog proračuna)

- Integraciju Akcijskog plana i Strateškog dokumenta sa planovima, projektima i aktivnostima svih javnih i privatnih institucija koje su uključene kao glavni nositelji implementacije Akcijskog plana, počevši od različitih institucija i tijela javne uprave, javnih komunalnih poduzeća, itd.

Stupanj realiziranosti i status implementacije Strategije održivog razvitka lokalne zajednice mora biti konstantno praćen i procjenjivan preko godišnjih ciklusa evaluacije korištenjem indikatora održivosti (odnosi se na Strateški dokument i na kompletnu zajednicu) i indikatora učinka (odnosi se na status implementacije Lokalnog akcijskog plana). Svi ti indikatori su osnova za kompletni sustav praćenja implementacije strategije, kao osnovnog dijela sustava upravljanja. Indikatori pružaju osnovne informacije i znanja vezana za napredak procesa implementacije strategije i dinamiku usuglašavanja. Sve promjene indikatora i svi rezultati godišnje evaluacije moraju biti dostupni svim građanima putem jednostavnog i čitkog izvješća.

Upravljanje realizacijom strategije održivog razvitka podrazumijeva:

- Kontinuirane aktivnosti na prikupljanju podataka za potrebe praćenja indikatora,
- Godišnje ažuriranje podataka, popunjavanje i vrednovanje indikatora, sa analizom tendencija po pojedinim pokazateljima,
- Aktivnosti na praćenju realizacije godišnjih akcijskih planova od strane za to imenovanog tijela,
- Pripremanje izvješća imenovanom odboru Skupštine grada o efektima realizacije strategije, najmanje jednom godišnje,
- Pripremanje prijedloga za modifikaciju pojedinih ciljeva, mjera ili programa,
- Skupština grada godišnje razmatra izvješće o realizaciji, usvaja akcijski plan za narednu godinu i razmatra eventualne prijedloge za prilagodbu programa promijenjenim okolnostima.

U cilju realizacije ovih zadataka, u roku od 90 dana od usvajanja Strategije održivog razvitka, Gradonačelnik:

- Imenuje gradskog koordinatora zaduženog za usuglašavanje aktivnosti na realizaciji Strategije na gradskoj razini
- Definira lokalne aktere razvitka i s njima potpisuje partnerski ugovor o realizaciji određenih prioriteta iz Strategije, s ciljem jasnog definiranja nositelja, postupaka i odgovornosti za provedbu. Partnerski ugovori postaju prilog Strategije.
- Imenuje tijelo, ustanovu, instituciju ili organizaciju koji će po dogovorenoj dinamici raditi na ažuriranju podataka, popunjavanju i vrjednovanju indikatora i o tome dostaviti izvješće najmanje jednom godišnje.
- Imenuje kompetentno stručno radno tijelo koje će po dogovorenoj dinamici: pratiti realizaciju programa, akcijskih planova i projekata, ocijeniti održivost i po potrebi predložiti prilagodbu i korekciju akcijskih planova mogućnostima i o tome izvještavati najmanje jednom godišnje. Potpisnik partnerskog sporazuma za realizaciju strategije ne može biti imenovan za monitoring, tj. praćenje.

Poglavlje 8: Strateški ciljevi, prioriteti, mjere i aktivnosti - popis Projekata

Strateški cilj	Specifični cilj	Mjere, Aktivnosti
1.1. Uspostavljen povoljan ambijent za privlačenje novih izravnih investicija uz zadržavanje postojećih, suradnja lokalnoga gospodarstva i povezanost s obrazovnim i znanstveno istraživačkim institucijama radi reindustrijalizacije grada	1.1.1. Primarno infrastrukturno opremanje radno-poslovnih i industrijskih zona i razvitak logističke infrastrukture	1.1.1.1. Plinifikacija industrijskih zona
		1.1.1.2. Proširenje i poboljšanje kvalitete vodoopskrbe i kanalizacijske mreže
		1.1.1.3. Unaprjeđenje IT infrastrukture
		1.1.1.4. Izgradnja električne infrastrukture
		1.1.1.5. Izrada multimodularnog transportnog terminala (Feasibility Study, Plan pratećih objekata)
		1.1.1.6. Logistika zaobilaznice Y krak
		1.1.1.7. Izgradnja željezničke infrastrukture Segedin-Subotica-Čikerija-Baja
		1.1.1.8. Izgradnja industrijske pruge do Slobodne zone
	1.1.2. Uspostavljanje sustava mjera radi privlačenja novih i zadržavanja postojećih investitora	1.1.2.1. Promotivni materijal i site za investitore
		1.1.2.2. Institucionalizacija objedinjenog centra za izdavanje potrebne dokumentacije po principu "one stop shop"-a
		1.1.2.3. Izgradnja optičke komunalne infrastrukture i kontinuirano unaprjeđivanje Geografskog informacijskoga sustava - GIS
		1.1.3.1. Projekt „Znanstveno-tehnološki generator“
1.1.3. Jačanje suradnje u gospodarstvu i povezanosti s obrazovnim i	1.1.3.2. Unaprjeđenje i razvitak Biznis inkubatora	
	1.1.3.3. Srednjoročni plan razvitka Slobodne zone s elementima marketinške potpore i promocije	
	1.1.3.4. Promicanje i potpora klasterima i drugim oblicima udruživanja	
	1.2.1.1. Obučavanje i usavršavanje ljudskih resursa sukladno potrebama poznatog poslodavca	
1.2. Razvijen mehanizam institucionalne potpore razvitku poduzetništva i sektoru MSP uz predstavljanje poduzetništva i samozapošljavanja prvenstveno u djelatnostima temeljenim na znanju i vještinama.	1.2.1. Profiliranje i jačanje adekvatnog intelektualnog i humanog resursa kao i stvaranje uvjeta za konkurentnu proizvodnju i jačanje inovativnog potencijala gospodarstva kroz	1.2.1.2. Implementacija Lokalnog akcijskog plana za zapošljavanje
		1.2.1.3. Potpora razvijanju rodne ravnopravnosti sukladno programu za zapošljavanje i samozapošljavanje žena u ruralnoj ekonomiji
		1.2.1.4. Predstavljanje objavljenih natječajna razvojnih fondova na republičkoj i pokrajinskoj razini
		1.2.1.5. Povećanje broja zaposlenih u MSPP kroz realizaciju programa i projekata koji potiču zapošljavanje, samozapošljavanje i sektorsko umrežavanje
		1.2.1.6. Istraživanje strukture zaposlenih na području Grada Subotice

Strateški cilj	Specifični cilj	Mjere, Aktivnosti
	1.2.2. Intenziviranje suradnje gospodarstva sa znanstveno obrazovnim institucijama u cilju podizanja konkurentnosti, inovativnosti i izvoza i uvođenje novih standarda	1.2.2.1. Podizanje razine ulaganja u tehnološki razvitak gospodarstva grada
		1.2.2.2. Unaprjeđenje i razvijanje preduvjeta s ciljem poticaja izvoza
		1.2.2.3. Potpora obrazovnim centrima za izradu edukativnih programa i doškoloavanje nedostajućih profila zanimanja
		1.2.2.4. Organiziranje radionica za stjecanje praktičnih iskustava
		1.2.2.5. Organiziranje tematskih treninga i savjetovanja za izradu i popunjavanje natječajne dokumentacije
		1.2.2.6. Organiziranje savjetodavnih usluga za potrebe gospodarstva
		1.2.2.7. Potpomaganje uvođenja i funkcioniranja sustava kvalitete i standarda (ISO standarde, TQM, EMAS, HCCP i drugih)
		1.2.2.8. Potpora uspostavljanju sustava za preradu industrijskih i komunalnih otpadaka koji se stvaraju u proizvodnom procesu
		1.2.2.9. Angažiranje tehnologija koje zahtijevaju manju potrošnju voda, odnosno sustava reciklaže tehnološke vode u cilju smanjenja potrošnje
		1.2.2.10. Međunarodna izložba industrijskih pronalazaka
		1.2.2.11. Otvorenje «KUCE BUDUCNOSTI» uz povijesni prikaz znanstveno-tehnoloških dostignuća i izuma)
		1.2.2.12. Potpora razvijanju centra za održivi razvoj
1.3. Tržišno orijentirana održiva poljoprivredna proizvodnja s razvijenim kapacitetima za preradu i distribuciju uz rastući udjel organske proizvodnje.	1.3.1. Unaprjeđenje poljoprivredne proizvodnje uvođenjem inovativnih pristupa i primjenom novih tehnologija	1.3.1.1. Poticanje proizvodnje voća i povrća
		1.3.1.2. Certificiranje izvozno orijentiranih prehrambenih proizvoda
		1.3.1.3. Potpora savjetodavnim aktivnostima
		1.3.1.4. Izmjena strukture tradicionalne poljoprivredne proizvodnje sukladno potrebama zaštite okoliša
		1.3.1.5. Formiranje logističkog centra i razvitak prerađivačkih kapaciteta za potrebe organske poljoprivrede
		1.3.1.6. Promocija BIO-FEST – festival organskih proizvoda
	1.3.2. Unaprjeđenje razine organiziranosti, institucionalne potpore investicijskih aktivnosti i kapaciteta prehrambeno-prerađivačkog sektora	1.3.1.7. Izrada studije razvitka poljoprivrede kroz promjene strukture poljoprivredne proizvodnje
		1.3.2.1. Aktivno sudjelovanje lokalne samouprave u cilju plasmana robe (Veletržnica)
		1.3.2.2. Potpora sudjelovanju na tuzemnim i inozemnim sajmovima (izrada brošura, sajam, site za poljoprivredu, certifikat geografskog porijekla, savjetodavna služba, međunarodni standardi u proizvodnom
		1.3.2.3. Unaprjeđenje distributivnih centara poljoprivrednih proizvoda (logistički centri i pijace)
		1.3.2.4. Podizanje kapaciteta udruge
		1.3.2.5. Izrada studije sustava navodnjavanja

Strateški cilj	Specifični cilj	Mjere, Aktivnosti
1.4. Predstavljanje održivog razvitka uslužnih djelatnosti i turizma temeljenog na kvalitetnoj ponudi, prirodnom i kulturno-povijesnom naslijeđu.	1.4.1. Izgradnja turističke infrastrukture	1.4.1.1. <i>Povezivanje kanalizacijske mreže naselja Palić s novim pročištačem otpadnih voda</i>
		1.4.1.2. <i>Izgradnja javne infrastrukture Lječilišta Palić</i>
		1.4.1.3. <i>Izgradnja kompleksa bazena Lječilišta Palić</i>
		1.4.1.4. <i>Rekonstrukcija Velikog parka</i>
		1.4.1.5. <i>Završetak rekonstrukcije Velike terase, Palić</i>
		1.4.1.6. <i>Rekonstrukcija Ženskog štranda</i>
		1.4.1.7. <i>Rekonstrukcija Vile Bagolyvár</i>
		1.4.1.8. <i>Dovršetak Eko-centra</i>
		1.4.1.9. <i>Izgradnja smještajnih kapaciteta</i>
		1.4.1.10. <i>Objekti atrakcija</i>
		1.4.1.11. <i>Objekti rekreacije</i>
		1.4.1.12. <i>Komercijalni sadržaji</i>
		1.4.1.13. <i>Opremanje vizitorskog centra na Ludošu</i>
		1.4.1.14. <i>Unaprjeđenje i razvitak ZOO vrta</i>
		1.4.1.15. <i>Izrada studije uporabljivosti geotermalnih voda na području grada Subotice</i>
		1.4.1.16. <i>Obilježavanje značajnih objekata</i>
		1.4.1.17. <i>Eksproprijacija priobalnog pojasa u cilju formiranja zaštitnog pojasa jezera Palić</i>

Strateški cilj	Specifični cilj	Mjere, Aktivnosti
	1.4.2. Razvitak uslužne djelatnosti i predstavljanja u cilju razvitka turizma kroz poticaj poduzetništva u turizmu, koordinaciju, brendiranje i razvitak jedinstvene turističke ponude	1.4.2.1. Izrada programa za podizanje i kontrolu kvalitete usluga i smještaja u manjim turističkim objektima i objektima domaće radinosti
		1.4.2.2. Edukativne djelatnosti u cilju razvitka uslužnog i turističkog sektora
		1.4.2.3. Organiziranje manifestacija, događaja, uključivanje u europske inicijative za stvaranje «turističkih cesta»
		1.4.2.4. Realizacija marketing plana predstavljanja Palića kao turističkoga odredišta
		1.4.2.5. Cjelovitiji marketinški nastup i osiguranje internetske konekcije kroz pilot projekt HOT SPOT
		1.4.2.6. Unaprjeđenje internetske prezentacije i tiskanog materijala za potrebe turizma
		1.4.2.7. Promicanje i očuvanje tradicije subotičke kuhinje "Kulinarska Akademija"
		1.4.2.8. Projekt razvitka turizma u ruralnim predjelima
		1.4.2.9. Izrada informatora uslužnih djelatnosti na području Subotice
		1.4.2.10. Poticanje udruživanja nositelja uslužnih djelatnosti
		1.4.2.11. Organiziranje manifestacije «Dani predstavljanja uslužnih djelatnosti»
		1.4.2.12. Istraživanje tržišta usluga
		1.4.2.13. Razvijanje i predstavljanje brenda „Suveniri Subotice“
		1.4.2.14. Kategoriziranje manifestacija i festivala u gradu
		1.4.2.15. Uključivanje u mrežu gradova s tematskim turističkim i kulturnim sadržajima i programima
1.5. Unaprjeđenje razvitka ruralnih sredina stvaranjem kvalitetnijeg načina života putem razvitka infrastrukture i stvaranja povoljnijih ekonomskih uvjeta s ciljem zadržavanja mladih na selu.	1.5.1. Stvaranje uvjeta za život na selu	1.5.1.1. Unaprjeđenje kulturnih i sportskih sadržaja u ruralnim sredinama kroz izgradnju sportskih terena i domova kulture
		1.5.1.2. Unaprjeđenje stanja atarskih putova
		1.5.1.3. Unaprjeđivanje ponude u području seoskog turizma kroz povećanje smještajnih kapaciteta i broja kategoriziranih gospodarstava
		1.5.1.4. Unaprjeđivanje promicanja tradicionalnih zanata (obrta) putem povećanja obrtničkih trgovina kroz potporu postojećim i formiranju novim
		1.5.1.5. Potpora razvijanju rodne ravnopravnosti sukladno programu za zapošljavanje i samozapošljavanje žena u ruralnoj ekonomiji
		1.5.1.6. Izrada studije diverzifikacije ruralne ekonomije
		1.5.1.7. Potpora predstavljanju i otvaranju pilot kapaciteta za iskorištavanje obnovljivih izvora energije

Strateški cilj	Specifični cilj	Mjere, Aktivnosti
2.1. Unaprjeđenje kvalitete obrazovanja građana/ki kroz povećanje obuhvata djece s predškolskim i osnovno školskim obrazovanjem i ponudom stručnog i visokog obrazovanja ali i alternativnog i dodatnog obrazovanja i vještina sukladno potrebama tržišta	2.1.1. Repozicioniranje grada kao obrazovnog i sveučilišnog centra kroz unaprjeđenje sustava formalnog i neformalnog obrazovanja	2.1.1.1. Izrada Strategije razvitka visokog obrazovanja Grada
		2.1.1.2. Stvaranje uvjeta za prelazak Viših škola u škole za primijenjene studije
		2.1.1.3. Stvaranje edukativnog centra u Subotice
		2.1.1.4. Proširenje kapaciteta Studenskog doma i menze
		2.1.1.5. Izrada Strategije neformalnog obrazovanja
	2.1.2. Unaprjeđenje sustava predškolskog, osnovnog i srednjoškolskog obrazovanja i odgoja kroz stvaranje uvjeta za efikasniji i kvalitetniji rad ustanova i promicanja zdravih stilova života i nenasilja	2.1.2.1. Uvođenje bilingvalne nastave u 3 osnovne škole
		2.1.2.2. Uvođenje bilingvalnog rada u 8 odgojnih skupina u Predškolskoj ustanovi
		2.1.2.3. Racionalizacija postojeće mreže osnovnih škola na području Grada
		2.1.2.4. Opremanje školskih kabineta i radionica za praktičnu nastavu
		2.1.2.5. Potpisivanje sporazuma o suradnji između poslodavaca i srednjih škola o stručnoj praksi mladih
		2.1.2.6. Razvijanje obrazovnih programa za prekvalifikaciju i dokvalifikaciju
		2.1.2.7. Promicanje preduzetništva među mladima
		2.1.2.8. Uvođenje 11-satnog radnog vremena u svim objektima predškolske ustanove
		2.1.2.9. Izgradnja novih objekata za Predškolsku ustanovu
		2.1.2.10. Plinifikacija 10 objekata Predškolske ustanove
		2.1.2.11. Popravak i rekonstrukcija igrališta u objektima Predškolske ustanove
		2.1.2.12. Izgradnja parkirališta ispred objekata Predškolske ustanove
		2.1.2.13. Nabava suvremenih didaktičkih materijala i igračaka u Predškolskoj ustanovi
		2.1.2.14. Škola bez nasilja
		2.1.2.15. Sigurnost u prometu
2.1.2.16. Očuvanje okoliša		
2.1.2.17. Sanacija školskih objekata		
2.1.2.18. Formiranje centra za obavljanje stručne prakse za srednjoškolce		

Strateški cilj	Specifični cilj	Mjere, Aktivnosti
2.2. Unaprjeđenje zdravlja građana/ki kroz promicanje zdravih stilova života i načina prehrane, prevenciju bolesti, borbu protiv zdravstveno rizičnih navika, rano otkrivanje bolesti i pravodobni odgovarajući tretman	2.2.1. Povećanje dostupnosti farmaceutske i primarne zdravstvene zaštite	2.2.1.1. Stvaranje jedinstvenog informacijskog sustava između Ljekarne, Doma zdravlja i RZZO Područni ured Subotica
		2.2.1.2. <i>Web shopping – nabava proizvoda Ljekarne preko interneta</i>
		2.2.1.3. <i>Otvornje nove ljekarne na području grada</i>
		2.2.1.4. <i>Nabava vozila za distribuciju lijekova</i>
		2.2.1.5. <i>Adaptacija i proširenje objekta Hitne pomoći (tehnički prilaz)</i>
		2.2.1.6. <i>Organizovanje prikupljanja i uništavanje farmaceutskog otpada</i>
		2.2.1.7. Razvijanje međusektorske suradnje između javnog i nevladinog sektora u cilju zajedničkog djelovanja na prevenciji zdravlja mladih
		2.2.1.8. <i>Rano otkrivanje osoba s povišenim rizikom za dijabetes melitus tip 2, hipertenziju, kolorektalnim karcinomom, karcinomom cerviksa i karcinomom dojke</i>
	2.2.2. Promicanje, uspostavljanje i njegovanje zdravih stilova života	2.2.2.1. <i>Promicanje važnosti pravilne prehrane kod djece i mladeži u okviru škola</i>
		2.2.2.2. <i>Promicanje važnosti tjelesnih aktivnosti (šetnja, biciklizam)</i>
		2.2.2.3. <i>Povećanje razine svijesti mladih o bolestima ovisnosti</i>
		2.2.2.4. <i>Povećanje stupnja informiranja mladih o sigurnom korištenju interneta</i>
2.2.3. Unaprjeđenje sustava primarne zdravstvene zaštite	2.2.3.1. <i>Adaptacija, sanacija i rekonstrukcija postojećih objekata primarne zdravstvene zaštite</i>	
	2.2.3.2. Racionalizacija mreže ambulanti Doma zdravlja na području Grada	
	2.2.3.3. <i>Stručno usavršavanje i edukacija zdravstvenih djelatnika</i>	
2.3. Povećanje razine socijalne skrbi posebno osjetljivih društvenih skupina građana/ki kroz uvođenje inovativnih organizacijskih oblika i lokalnih usluga socijalne skrbi na principu suradnje i partnerstva među sektorima i uz pluralizam pružatelja usluga, kao i aktivne zaštite kroz socijalnu inkluziju	2.3.1. Unaprjeđenje položaja građana/ki iz posebno osjetljivih skupina proširenjem postojećih i uvođenjem inovativnih organizacijskih oblika i izvaninstitucionalnih usluga socijalne skrbi, s naglaskom na preventivno djelovanje	2.3.1.1. <i>Uspostavljanje usluge «kuće na pol puta»</i>
		2.3.1.2. <i>Izgradnja objekta za stanovanje uz potporu za osobe s invaliditetom</i>
		2.3.1.3. <i>Otvorenje Sigurne kuće za žrtve nasilja</i>
		2.3.1.4. <i>Otvorenje Centra za pružanje usluge personalne asistencije</i>
		2.3.1.5. <i>Otvorenje Prihvatišta za odrasle i stare</i>
		2.3.1.6. <i>Organiziranje usluge palijativne njege u okviru Gerontološkog centra</i>
		2.3.1.7. <i>Uvođenje instituta «Romskog koordinatora» u lokalnoj samoupravi</i>

Strateški cilj	Specifični cilj	Mjere, Aktivnosti
2.4. Povećanje sudjelovanja građana/ki u kulturnom i sportskom životu kroz međusektorsku suradnju i razvoj održivih mehanizama koji će uslugu učiniti dostupnu svima i zaštita i njegovanje multikulturalnosti i interkulturalnosti	2.4.1. Ulaganje u infrastrukturu kulturno društvene namjene	2.4.1.1. Izgradnja kompleksa otvorenih i zatvorenih bazena
		2.4.1.2. Rekonstrukcija i izgradnja dječjih igrališta i sportskih terena
		2.4.1.3. Izgradnja zatvorenog klizališta
		2.4.1.4. Rekonstrukcija Dvorane sportova i Stadiona malih sportova
		2.4.1.5. Rekonstrukcija Narodnog kazališta
		2.4.1.6. Rekonstrukcija Sinagoge
		2.4.1.7. Restauracija sakralnih objekata, dvorišnih i uličnih pročelja unutar zaštićene jezgre
		2.4.1.8. Završetak radova na restauraciji i revitalizaciji kompleksa objekata sa spomeničnim vrednostima u paličkom parku: Vodotoranj, Velika terasa, Ženski štrand, Bogolyvár, Vila Lujza.
		2.4.1.9. Formiranje Fonda za izvođenje mjera tehničke zaštite na nepokretnim kulturnim dobrima
	2.4.2. Unaprjeđenje kulturnog i zabavnog imidža grada	2.4.2.1. Izrada strategije interkulturalnosti
		2.4.2.2. Predstavljanje kulturnih programa u cilju unaprjeđenja turizma
		2.4.2.3. Izrada godišnjeg plana i programa kulturnih događaja sa ciljem boljeg povezivanja kulturnih događaja i turističke ponude
		2.4.2.4. Izrada godišnjeg plana i programa sportskih događaja sa ciljem boljeg povezivanja sportskih događaja i turističke ponude
		2.4.2.5. Isticanje pozitivne prakse multikulturalne, multietničke i multinacionalne sredine
		2.4.2.6. Izrada skanzena (muzeja na otvorenom)
		2.4.2.7. Promicanje kulturne baštine s posebnim naglaskom na secesiju – šetnjom kroz grad
	2.4.3. Unaprjeđenje kvalitete provođenja slobodnog vremena djece i mladih na području grada	2.4.3.1. Otvaranje omladinskog kulturnog centra
		2.4.3.2. Rekonstrukcija i izgradnja terena u MZ za sportsko-rekreacijske aktivnosti mladih i
		2.4.3.3. Otklanjanje tehničkih barijera u prilazu sportskim terenima i objektima na području grada za OSI i decu.
		2.4.3.4. Organiziranje posjeta mladih iz ruralnih sredina kulturnim događanjima u gradu
2.4.4. Unaprjeđenje informiranosti građana	2.4.4.1. Izrada promotivnih filmova o gradu	
	2.4.4.2. Razrada (akcijskog) plana informiranja prema dobi i skupinama (mediji, škole)	
	2.4.4.3. Informiranje o radu uprave preko interneta - trojezično	
	2.4.4.4. Plan i razvitak aktivnog dijaloga između lokalne samouprave i građana	

Strateški cilj	Specifični cilj	Mjere, Aktivnosti
2.5. Podizanje razine ravnopravnosti građana/ki kroz stvaranje mehanizama za uključivanje osjetljivih skupina u svakodnevni život zajednice, očuvanja nacionalnih identiteta ali i promicanje interkulturalnosti i demokratskih vrijednosti	2.5.1. Uvođenje politike rodne ravnopravnosti i rodno budžetiranja	2.5.1.1. Formiranje Vijeća za rodnu ravnopravnost
		2.5.1.2. Izrada strategije za rodnu ravnopravnost
		2.5.1.3. Usklađivanje svih važećih propisa lokalne samouprave s načelima rodne ravnopravnosti
		2.5.1.4. Stvaranje uvjeta za povećanje sudjelovanja žena i diskriminiranih skupina u predstavničkim tijelima na svim razinama i u procesu odlučivanja
	2.5.2. Poticanje zapošljavanja, ženskog poduzetništva i samozapošljavanja radi poboljšanja položaja žena i višestruko diskriminiranih skupina na tržištu rada	2.5.2.1. Kreditni programi za poticanje poduzetništva i svih oblika samozapošljavanja žena i deskriminiranih skupina
		2.5.2.2. Uvođenje mjera pozitivne akcije za pripadnice ženskog spola prilikom dodjele stipendija
	2.5.3. Senzibilizacija građana/ki o rodnoj ravnopravnosti kroz jačanje kapaciteta obrazovnog sustava za integraciju rodne ravnopravnosti u obrazovanju	2.5.3.1. Izrada programskih sadržaja o rodnoj ravnopravnosti koje će se koristiti na satu razredne nastave
	2.5.4. Poticanje aktivne politike prema mladeži	2.5.4.1. Formiranje Vijeća za mlade
		2.5.4.2. Otvorenje Ureda za mlade u okviru lokalne samouprave
		2.5.4.3. Izrada i provedba Lokalnog akcijskog plana za mlade

Strateški cilj	Specifični cilj	Mjere, Aktivnosti
3.1. Osiguravanje održivog razvitka kroz prostorno i urbanističko planiranje, optimalno korištenje radom stvorenih vrijednosti i gospodarenje prirodnim resursima i zaštićenim područjima , otpadom, poticanjem uvođenja „zelenih“ tehnologija, primjenom najboljih dostupnih tehnoloških i tehničkih rješenja u proizvodnim procesima koja osiguravaju ostvarenje visoke razine zaštite zdravlja ljudi i unaprjeđenja okoliša	3.1.1. Osiguravanje upravljanja, provedbe i postupanja na temelju usvojenih prostornih i urbanističkih planova	3.1.1.1. Formiranje baze podataka o prostoru kao resursu i predionim elementima
		3.1.1.2. Razvijanje mehanizma o primjeni metoda za uspostavljanje održivog prostornog i urbanističkog planiranja
		3.1.1.3. Uspostavljanje metodologije za provjere ostvarenja usvojenih planova
		3.1.1.4. Evidentiranje lokacija, vrjednovanje statusa ugroženosti okoliša i klasifikacija radi utvrđivanja prioriteta sanacije
	3.1.2. Osiguravanje integralnog i racionalnog korištenja vodnog resursa	3.1.2.1. Izrada studije o koncepciji kanaliziranja i vodoopskrbe na području Grada Subotice, stanovništva i drugih korisnika
		3.1.2.2. Realizacija sustava vodoopskrbe: na Vodocrpilištu I. bušenjem i opremanjem bunara, na Vodocrpilištu II. izgradnjom kompleksa i poveznih vodova kao i u naseljima prema određenim skupinama
		3.1.2.3. Izgradnja i opremanje kolektorske mreže (II i VII)
		3.1.2.4. Izgradnja uređaja za pročišćavanje otpadnih voda Bajmak sa crpnom stanicom i glavnim vodom
		3.1.2.5. Izgradnja potisnog kanalizacijskog voda Subotica Palić sa crpnom stanicom i retenzijom na UPOV-u
		3.1.2.6. Izrada Generalnog rješenja za atmosferske vode na dijelu sliva VII., VIII. i na potezu između Subotice i Palića kao i atmosferske i upotrijebljene vode na dijelu sliva O do zapadne granice građevinskog rajona
		3.1.2.7. Zaccjevljenje otvorenog dijela kolektora III. od Bajnatske ulice do UPOV Subotica, izrada Glavnog projekta, revizija Generalnog rješenja sljevova O., I., II., III., IV., V. i VI.
		3.1.2.8. Izrada Idejnog projekta za tretman mulja nakon tretmana voda na Vodocrpilištu I.
		3.1.2.9. Uspostavljanje systemske kontrole kvaliteta vode za piće i usklađivanje kvalitete vode sa standardima
		3.1.2.10. Uspostavljanje mehanizama racionalne potrošnje i višekratnog korištenja vode u tehnološkim procesima industrije
		3.1.2.11. Uspostavljanje mehanizama racionalnog korištenja vode u kućanstvu (individualno i kolektivno stanovanje)
		3.1.2.12. Provedba kontroliranog prihvata i pročišćavanja otpadnih voda svih potrošača na području grada
		3.1.2.13. Povećanje stupnja obuhvaćenosti javnim kanalizacijskim sustavima na području grada
	3.1.2.14. Prilagodba kvalitete vode za kupanje standardima	
	3.1.2.15. Osiguravanje adekvatnih tretmana, ponovne uporabe ili odlaganje mulja s uređaja za pročišćavanje	
	3.1.2.16. Uređenje i održavanje vodotoka i vodoprivrednih objekata (Otvoreni kanali koji su dio odvodnje s područja grada)	
	3.1.2.17. Izrada katastra podzemne i površinske vode	

Strateški cilj	Specifični cilj	Mjere, Aktivnosti
	3.1.3. Osiguravanje kvalitete zraka i razine komunalne buke	3.1.3.1. Unaprjeđenje programa monitoringa ambijentalnog zraka uključivanjem: automatskih stanica, praćenjem emisije iz mobilnih izvora, praćenjem emisije iz sektora industrije, suzbijanjem biljnih vrsta sa aeroalergenim svojstvima
		3.1.3.2. Poticanje smanjenja emisije štetnih plinova uvođenjem čistih goriva u javnom prometu, kao i poboljšanje kvalitete javnog prometa s ciljem smanjenja korištenja individualnih vozila
		3.1.3.3. Poticanje projekata u sektoru industrije koji imaju za cilj smanjenje emisije štetnih plinova
		3.1.3.4. Unaprjeđenje monitoringa buke kroz: povećanje broja i učestalosti mjerenja, grafičko prikazivanje podataka na kartama
		3.1.3.5. Poticanje smanjenja buke porijeklom od prometa kroz izmještanje teretnog i tranzitnog prometa, poboljšanje kvalitete javnog prometa, podizanje svijesti s ciljem smanjenja zlorabe zvučne signalizacije, kontrolu drugih izvora buke
	3.1.4. Zaštita zemljišta	3.1.4.1. Izrada baze podataka – Uspostavljanje monitoringa zemljišta u urbanim zonama radi utvrđivanja prisustva zagađujućih tvari (degradirana zemljišta, područja pod rizikom, kontaminirane lokacije, industrijski devastirane lokacije)
		3.1.4.2. Uspostavljanje monitoringa količine eolskih nanosa i podizanje poljozaštitnih pojaseva
		3.1.4.3. Potpora razvitku organskoj poljoprivredi-pilot projekti kroz očuvanje biodiverziteta-autohtonih rasa domaćih životinja, uvođenje dobre poljoprivredne prakse, organska poljoprivredna proizvodnja
		3.1.4.4. Uređenje, rekonstrukcija i proširenje javnih, zelenih i parkovnih površina i pošumljavanje

Strateški cilj	Specifični cilj	Mjere, Aktivnosti
	3.1.5. Unaprjeđenje stanja zaštićenih prirodnih dobara i provedba mjera aktivne zaštite na zaštićenim područjima u okolici Subotice	<p>3.1.5.1. Sanacija i remedijacija jezera Ludaš-izrada Studije i projektno tehničke dokumentacije</p> <p>3.1.5.2. Nastavak (Završetak) izgradnje regionalnog sustava vodoopskrbe sjeverne Bačke</p> <p>3.1.5.3. Izrada Studije predjela regije Subotice</p> <p>3.1.5.4. Utvrđivanje stanja vodnog resursa</p> <p>3.1.5.5. Studija unaprjeđenja stanja hidroresursa</p> <p>3.1.5.6. Studija o korištenju poljoprivrednog otpada za grijanje u regiji Subotice</p> <p>3.1.5.7. Pilot projekt iz Studije</p> <p>3.1.5.8. Uspostavljanje biološkog koridora između jezera Palić i Ludaš (zaštitni pojas oko kanala Palić i Ludaš)</p> <p>3.1.5.9. Implementacija Strategije "Kako do poboljšanja kvalitete vode u jezeru Palić" (izgradnja i povezivanje kanalizacije Palića, formiranje zaštitnog pojasa oko jezera, sanacija i remedijacija mulja iz jezera Palić, unaprjeđenje rada gradskog pročištača, edukacija poljoprivrednika, izgradnja bioloških pročištača na salašima)</p> <p>3.1.5.10. Zaštita i sanacija Velikog parka na Paliću</p> <p>3.1.5.11. Očuvanje stepskih i pješčarskih staništa i povećanje brojnosti populacija strogo zaštićenih vrsta na zaštićenim područjima u okolici Subotice</p> <p>3.1.5.12. Revitalizacija staništa prirodnih rijetkosti u Predjelu iznimnih odlika "Subotička pješčara"</p> <p>3.1.5.13. Sprječavanje širenja invazivnih vrsta (ambrozija, cigansko perje) kroz organiziranu suradnju s lokalnim stanovništvom i udrugama građana</p> <p>3.1.5.14. Uspostavljanje sustava mjera eksploatacije pijeska na području PIO "Subotička pješčara" i radovi na revitalizaciji majdana</p> <p>3.1.5.15. Unaprjeđenje vodoprivrednog režima za slivno područje Palić-Ludaš</p> <p>3.1.5.16. Održivo korištenje poljoprivrednog zemljišta u zaštićenim područjima Subotice</p> <p>3.1.5.17. Uvođenje starih rasa stoke na pašnjake i livade ZP Subotice</p> <p>3.1.5.18. Pilot projekt jačanja autohtonih šumskih fragmenata</p> <p>3.1.5.19. Pilot projekt organske proizvodnje na pojedinačnim ZP Subotice</p>
	3.1.6. Monitoring i predstavljanje prirodnih vrijednosti i edukacija lokalnog stanovništva iz područja zaštite biodiverziteta i prirodnih resursa	<p>3.1.6.1. Ljetni radni kampovi na zaštićenim područjima</p> <p>3.1.6.2. Istraživački kampovi na zaštićenim područjima</p> <p>3.1.6.3. Monitoring vlažnih staništa u specijalnom rezervatu prirode "Ludaško jezero "</p> <p>3.1.6.4. Završetak uređenja kompleksa Vizitorskog centra Ludaš, uređenje izložbene postavke i unaprjeđenje programa edukacije školske mladeži o zaštiti prirode</p> <p>3.1.6.5. Uređivanje posjetiteljskih staza i Vizitorskog info centra u PIO "Subotička pješčara"</p>
	3.1.7. Revitalizacija prirodnih staništa	<p>3.1.7.1. Otkup i revitalizacija čestica u SRP "Ludaško jezero"</p> <p>3.1.7.2. Zaštita hidroloških cjelina</p> <p>3.1.7.3. Formiranje i održavanje ekoloških i zelenih koridora duž toka Kireša</p>

Strateški cilj	Specifični cilj	Mjere, Aktivnosti
	3.1.8. Suradnja u okviru nacionalne i regionalne mreže zaštićenih područja, uz uspostavljanje ekoloških koridora i mreža	3.1.8.1. <i>Formiranje ekoloških mreža regije Subotice</i>
		3.1.8.2. <i>Stvaranje zajedničkog prekograničnog zaštićenog područja "Rečica Kireš"</i>
	3.1.9. Uspostavljanje sustava gospodarenja otpadom	3.1.9.1. <i>Studija izbora tehničko-tehnološkog rješenja za gospodarenje otpadima iz nadležnosti lokalne samouprave</i>
		3.1.9.2. <i>Uređivanje gospodarenja opasnim otpadom iz kućanstava</i>
		3.1.9.3. Unaprjeđenje odabranog rješenja u sustavu gospodarenja komunalnim otpadom
		3.1.9.4. <i>Osiguravanje opreme za gospodarenje otpadnim vozilima nepoznatih vlasnika</i>
		3.1.9.5. <i>Analiza izbora tretmana biorazgradivog otpada na području grada Subotice</i>
		3.1.9.6. <i>Poticanje odabrane/og (tehnologije) rješenja za tretman biorazgradivog otpada</i>
		3.1.9.7. <i>Izgradnja regionalnog sustava gospodarenja otpadom</i>
		3.1.9.8. <i>Sistemsko rješavanje komercijalnog i industrijskog otpada</i>
		3.1.9.9. <i>Usklađivanje Provjera načina odlaganja u sustavu organiziranog sakupljanja komunalnog otpada u podzemne kontejnere (mreža podzemnih kontejnera)</i>
3.1.9.10. <i>Sanacija/ revizija projekta Sanacije deponija «Aleksandrovačka bara»</i>		
3.1.9.11. <i>Sanacija divljih odlagališta na području grada</i>		

Strateški cilj	Specifični cilj	Mjere, Aktivnosti
	3.1.10. Razvitak ekološke svijesti građana u svezi s gospodarenjem otpadom i poticanje uvođenja "zelenih " tehnologija	<p>3.1.10.1. Izrada baze podataka postojećih javnih objekata (njihovih energetske pasoša) sa podacima o aktualnim energetske sustavima i njihovim kapacitetima</p> <p>3.1.10.2. Izrada studije/projekta unaprjeđenja energetske efikasnosti postojećih javnih objekata</p> <p>3.1.10.3. Uspostavljanje evidencije o karakteristikama projektiranim i realiziranim sustavima iskorištenja geotermalnih potencijala (sonde, bunari, ...)</p> <p>3.1.10.4. Studija izbora potencijalnih lokacija za korištenje energije vjetra</p> <p>3.1.10.5. Projektiranje sistemskih rješenja za iskorištenje energije sunca, kolektorima odnosno fotonaponskim ćelijama za primjenu u javnom sektoru (škole, bolnice, dječje ustanove, zdravstvene ustanove, sportski objekti...)</p> <p>3.1.10.6. Poticanje poljoprivredne proizvodnje radi primjene biomase u energetske sustavima i primjene biodizela u proizvodnim procesima</p>
3.2. Uspostavljanje modernog prometnoga sustava radi smanjenja negativnih utjecaja na okoliš i javno zdravlje razvojem integriranog i održivog urbanog plana mobilnosti kreiranjem atraktivnih alternativa pristupačnih svima povećanjem udjela putovanja javnim prijevozom, pješaćenjem i biciklom	<p>3.2.1. Izgradnja i revitalizacija prometne-cestovne infrastrukture kroz smanjenje preopterećenosti prometa u centru grada i unaprjeđenje kvalitete lokalne cestovne mreže, koja povezuje postojeće radne i poslovne zone s glavnim cestovnim koridorima</p> <p>3.2.2. Unaprjeđenje sustava javnog prometa sukladno dokumentu „Studija o javnom prometu“ i povećanje sigurnosti prometa</p>	<p>3.2.1.1. Održavanje i daljnji razvitak mreže biciklističkih staza</p> <p>3.2.1.2. Završetak izgradnje zaobilaznice Y krak</p> <p>3.2.1.3. Dovršiti vezni krak autoceste za prihvat tranzita s graničnog prijelaza Kelebija</p> <p>3.2.1.4. Formiranje robno-transportnog centra (logistički centar) između beogradske pruge i obilaznice</p> <p>3.2.1.5. Realizacija prometnice velikog kapaciteta oko centra grada</p> <p>3.2.1.6. Ostvariti planirane prodore preko željezničkih pruga</p> <p>3.2.1.7. Rekonstrukcija i revitalizacija lokalnih cesta</p> <p>3.2.1.8. Izgradnja i revitalizacija ulica u stambenim zonama</p> <p>3.2.1.9. Rekonstrukcija državnih cesta i izgradnja lokalnih, magistralnih i regionalnih cesta drugog reda</p> <p>3.2.1.10. Izgradnja cestovne infrastrukture radi boljeg reguliranja prometa u prometnim prometnim čvorištima</p> <p>3.2.1.11. Osiguravanje preduvjeta za izgradnju terminala za teretna vozila</p> <p>3.2.2.1. Uvođenje alternativnog vida javnog prometa</p> <p>3.2.2.2. Osiguravanje preduvjeta za izgradnju javnih garaža</p> <p>3.2.2.3. Formiranje zona prometa s ograničenjima brzine</p> <p>3.2.2.4. Podizanje (sagledavanje) sigurnosti u prometu (pješački prijelazi kod škola, semafori, ...)</p>

Strateški cilj	Specifični cilj	Mjere, Aktivnosti
3.3. Osiguravanje održivog /Uređenje sustava urbanog razvitka izbjegavanjem urbane rasplinutosti, ponovnoj uporabi i regeneraciji napuštenih područja i objekata, osiguravanjem odgovarajućeg očuvanja, obnavljanja i uporabe urbanog kulturnog naslijeđa (osobito arhitekture i secesije) i promicanjem visokokvalitetne arhitekture i tehnologija građenja uz povećanje energetske efikasnosti	3.3.1. Očuvanje, obnavljanje i uporaba kulturnog naslijeđa – (arhitekture secesije i drugo)	3.3.1.1. <i>Provedba edukacije učenika u osnovnim i srednjim školama o lokalnoj povijesti i značaju graditeljskog naslijeđa</i>
		3.3.1.2. <i>Formiranje staze secesije, povezivanje sa stazama secesije gradova u susjednim državama</i>
		3.3.1.3. <i>Formiranje staza i priključivanje europskim mrežama staza arhitekture ostalih stilova u kojima imamo značajne objekte u Subotici – staza barokne arhitekture, staza neorenesansne arhitekture, staza moderne arhitekture, staza međuratne arhitekture</i>
		3.3.1.4. <i>Postavljanje ploče koje obilježavaju objekte pod zaštitom kao nepokretna kulturna dobra, i sve druge značajne objekte za povijest Subotice, a osobito za arhitekturu secesije</i>
		3.3.1.5. <i>Priključivanje Subotice europskoj mreži secesijskih gradova "Reseau Art Nouveau Network"</i>
		3.3.1.6. <i>Organiziranje edukativnih šetnja "Nasmiješi se Subotici" s obilaskom značajnih zgrada u Subotici i na Paliću</i>
		3.3.1.7. <i>Edukacija turističkih vodiča o značajnim građevinama i povijesti Subotice</i>
		3.3.1.8. <i>Izrada internetskih stranica koje predstavljaju Suboticu i njenu okolicu, kao i graditeljsko i prirodno naslijeđe</i>
		3.3.1.9. <i>Izrada edukativnih i promotivnih filmova o Subotici i njenoj okolini</i>
		3.3.1.10. <i>Tiskanje edukativnog materijala o kulturnom naslijeđu grada za potrebe školske djece i studenata</i>
		3.3.1.11. <i>Nova valorizacija povijesnih objekata na području grada, prema najsvježijim rezultatima istraživanja s tendencijom očuvanja svih vrijednih objekata i urbanih cjelina, a ne samo onih koji su do sada zaštićeni zakonom</i>
		3.3.1.12. <i>Organiziranje radionica za edukaciju zanatskih majstora za obavljanje poslova restauracije, odnosno provođenje autentične restauracije povijesnih objekata, a ne stvaranje njihove replike od suvremenih materijala</i>
		3.3.1.13. <i>Restauracija odabranog objekta kao pilot projekt restauracije povijesnog objekta prema svjetskim i europskim standardima – vila Bagolyvár na Paliću</i>
		3.3.1.14. <i>Uspostavljanje standarda restauracije spomenika kulture XIX. stoljeća u Subotici.</i>

Strateški cilj	Specifični cilj	Mjere, Aktivnosti
	3.3.2. Urbana obnova grada	3.3.2.1. Istraživački projekti povijesti urbanog razvitka i arhitekture Subotice
		3.3.2.2. Organiziranje međunarodne kampanje za prikupljanje sredstava za revitalizaciju ugroženih povijesnih objekata na području Subotice
		3.3.2.3. Projekt restauracije i revitalizacije sinagoge kao najznačajnijeg subotičkog objekta svjetske kulturne baštine
		3.3.2.4. Revitalizacija jednog očuvanog seoskog objekta na području grada kako bi se i ovaj segment povijesti arhitekture u Subotici očuvao za budućnost
		3.3.2.5. Revitalizacija salaša
		3.3.2.6. Rekonstrukcija pruge Segedin - Subotica, organiziranje i predstavljanje turističkog prometa šinobusom kao atrakcije, umjesto tramvaja, čime bi se mogla povezati dva grada Subotica i Segedin, s njihovim odmaralištima Palićem i Horgošom
		3.3.2.7. Usvajanje i implementacija "Subotičke deklaracije o zaštiti kulturnog naslijeđa u okvirima urbanističkog razvitka".
		3.3.2.8. Organiziranje seminara sa stručnjacima iz područja urbanog i prostornog planiranja kao i iz područja zaštite kulturnog naslijeđa s temom definiranja mogućnosti urbane obnove Subotice.
		3.3.2.9. Pilot projekt urbana obnova jednog urbanog bloka ili jedne ulice u Subotici sukladno secesiji
		3.3.2.10. Izrada strategije održivosti graditeljskog naslijeđa Subotice sukladno europskim i svjetskim standardima, s prijedlozima mjera koje će pridonijeti očuvanju, održivosti i prilagodbi graditeljskog naslijeđa Subotice suvremenim potrebama.
		3.3.2.11. Uspostavljanje vertikalne i horizontalne koordinacije između različitih razina odlučivanja u području zaštite spomenika kulture u okvirima urbanističkog razvitka.
		3.3.2.12. Pilot projekt aktivnog uključivanja građana u očuvanju graditeljskog naslijeđa.
		3.3.2.13. Umrežavanje Subotice sa sličnim gradovima kako bi se razmijenila iskustva vezana za čuvanje graditeljskog naslijeđa u okvirima urbanističkog razvitka
	3.3.3. Racionalno korištenje građevinskog zemljišta i investicijsko održavanje objekata uz unaprjeđenje energetske efikasnosti, korištenja obnovljivih izvora energije i	3.3.3.1. Analiza statističkih podataka u cilju definiranja trendova
		3.3.3.2. Povećanje energetske efikasnosti i novoizgrađenim objektima za 20% i starim objektima za 10%
		3.3.3.3. Izrada energetske karte grada i praćenje energetske efikasnosti (sw)
		3.3.3.4. Povećanje učešća obnovljivih energija za 5% u odnosu na postojeće
		3.3.3.5. Izgradnja informacijskoga sustava za upravljanje energijom
		3.3.3.6. Izgradnje kogenerativnog postrojenja za proizvodnju električne i toplinske energije na bazi goriva od biomase
		3.3.3.7. Pilot projekti korištenja solarne energije
		3.3.3.8. Izrada katastra podzemnih i nadzemnih instalacija
		3.3.3.9. Sinkrono planiranje infrastrukturnog opremanja grada
		3.3.3.10. Investicijsko održavanje objekata od javnog interesa
3.3.3.11. Inventar JP i ostalih entiteta u okviru svoje nadležnosti na javnim površinama (katastara)		

Strateški cilj	Specifični cilj	Mjere, Aktivnosti
4.1. Funkcioniranje odgovorne uprave uz participativno sudjelovanje koje se temelji na konsenzusu	4.1.1. Povećanje razine usluga lokalne samouprave i potpornih organizacija u cilju razvitka zajednice	4.1.1.1. Uvođenje sustava kvalitete u rad uprave - (lean six sigma)
		4.1.1.2. Održivost kao kriterij javne nabave
		4.1.1.3. Cjelovita evidencija projekata na području grada
		4.1.1.4. Upravljanje ljudskim resursima
		4.1.1.5. Pilotiranje programskog budžetiranja
		4.1.1.6. Razrada interdisciplinarnih mehanizama i praćenje istih od strane definiranih nositelja razvitka grada
		4.1.1.7. Vođenje evidencije nositelja razvitka grada
		4.1.1.8. Godišnje zasjedanje partnerske skupštine
4.2. Osiguravanje efektivnih i efikasnih usluga građanima i gospodarskim subjektima uz odgovornost u svakoj prilici	4.2.1. Gradski mobilijar	4.2.1.1. Održavanje gradskog mobilijara i prometne infrastrukture
	4.2.2. Uključivanje u procese europskih integracija partnera iz svih sektora zajednice	4.2.2.1. Iniciranje obrazovnih programa u cilju stjecanja praktičnih znanja i vještina u implementaciji EU projekata
4.3. Zalaganje za vladavinu prava, pravičnost i inkluzivnost uz transparentnosti u procesu rada i rezultata u cilju promicanja dobre uprave	4.3.1. Unaprjeđenje predstavljanja grada	4.3.1.1. Promotivni materijal grada
		4.3.1.2. Definiranje gospodarskog, turističkog, kulturno-povijesnog, sportskog i gastronomskog identiteta
		4.3.1.3. Potpora brendiranju novih proizvoda
		4.3.1.4. Razvitak koncepta lokalnih brendova
		4.3.1.5. Zdravstveno – ekološki identitet grada
	4.3.2. Predstavljanja u cilju privlačenja investicija i otvaranje novih radnih mjesta	4.3.2.1. Certificiranje grada kao okruženja s povoljnom poslovnom klimom NALED certifikat
		4.3.2.2. Unaprjeđenje i održavanje biznis portala i internetske prezentacije grada
		4.3.2.3. Unaprjeđenje marketing plana predstavljanja Subotice
		4.3.2.4. Nastupi na sajmovima investicija i nekretnina
		4.3.2.5. Potpora organiziranju sajmova

Prijevod Akcijskoga plana je u tijeku.

AKCIONI PLANOVI PO OBLASTIMA

OBLAST: EKONOMSKI RAZVOJ

<p>Vizija : <i>Subotica je 2021. godine regionalni industrijski centar severa Vojvodine, sa brendiranim proizvodima i uslugama i dinamičnom privredom zasnovanom na znanju i inovativnosti čiji su nosioci revitalizovana i osnažena mala i srednje preduzeća. Mesto atraktivno za preduzetništvo i investiranje u visoko efikasnu i produktivnu privredu, dalji razvoj inženjersko tehnoloških područja koje obezbeđuje održivi ekonomski rast sa većim brojem i kvalitetnijim radnim mestima kako u gradu tako i u ruralnim sredinama. Subotica je istovremeno orijentisana na moderni i održivi koncept ruralnog razvoja koji podrazumeva poljoprivrednu proizvodnju sa razvijenim kapacitetima za preradu i distribuciju dok su turistička ponuda i uslužna delatnost zasnovane na tradiciji, prirodnom i kulturno-istorijskom nasleđu.</i></p>					
<p>PRIORITET : EKONOMSKI RAZVOJ</p>				<p>Stepen prioriteta (visok/sredniji/niski) <i>Visok</i></p>	
<p>Strateški cilj: Uspostavljen povoljan ambijent za privlačenje novih direktnih investicija uz zadržavanje postojećih, saradnja lokalne privrede i povezanost sa obrazovnim i naučno istraživačkim institucijama radi reindustrijalizacije grada</p>					
<p>Specifikan cilj: . Primarno infrastrukturno opremanje radno-poslovnih zona i razvoj logističke infrastrukture</p>					
Broj	Projekat	PARTNERI	Vreme	Iznos u RSD i izvor finansiranja	INDIKATORI
1.1.1.1.	<i>Saobraćajnice, rasveta</i>	<i>Grad, PTP, JP Direkcija za izgradnju grada</i>	<i>2014</i>	<i>810.500.000</i> <i>Grad i drug izvori finansiranja</i>	<i>Opremljene radno-poslovne zone</i>

1.1.1.2.	<i>Proširenje i poboljšanje kvaliteta vodosnabdevanja i kanalizacione mreže</i>	<i>Grad, JKP Vodovod i kanalizacija</i>	2015.	216.000.000 <i>Grad i drug izvori finansiranja</i>	<i>Komunalno opremljene radno-poslovne zone</i>
1.1.1.3.	<i>Unapređenje IT infrastrukture</i>	<i>Grad, JP Direkcija za izgradnju</i>	2022.	30.000.000 <i>Grad i drug izvori finansiranja</i>	<i>60% pokrivenosti</i>
1.1.1.4.	<i>Izgradnja električne infrastrukture</i>	<i>Grad, JP Direkcija za izgradnju, Elektrovojdina,</i>	2013.-2015.	55.241.000 <i>Grad i drug izvori finansiranja</i>	<i>Završena elektrifikacija po zahtevu</i>
1.1.1.5.	<i>Izrada multimodularnog transportnog terminala (Feasibility Study, Plan pratećih objekata)</i>	<i>Grad, JP Direkcija za izgradnju,</i>	2015.	3.000.000 <i>Grad i drug izvori finansiranja</i>	<i>Plan detaljne regulacije, Studija, Projektno tehnička dokumentacija</i>
1.1.1.6.	<i>Logistika zaobilaznice Y krak</i> <i>*Eksproprijacija zemljišta-u nadležnosti LS</i>	<i>Grad, JP Direkcija za izgradnju, viši nivoi vlasti</i>	2015.	3.000.000 <i>Grad i drug izvori finansiranja</i>	<i>Stvoreni imoninsko-pravni preduslovi</i>
1.1.1.7.	<i>Izgradnja željezničke infrastrukture Segedin-Subotica-Čikerija-Baja</i> <i>*Nije u nadležnosti Grada</i>	<i>ŽTP Srbije, Grad</i>	2022.	20.000.000.000 <i>Ministarstvo, drugi izvori</i>	<i>70 km pruge</i>
1.1.1.8.	<i>Stvaranje preduslova za izgradnju industrijske pruge do Slobodne zone</i>	<i>Grad, ŽTP Srbije</i>	2015.	25.000.000 <i>Grad i drug izvori finansiranja uključujući i fondove EU</i>	<i>Stvoreni preduslovi za izgradnju 10 km pruge</i>

Specifičan cilj: Uspostavljanje sistema mera radi privlačenja novih i zadržavanje postojećih investitora					
1.1.2.1.	<i>Kreiranje jedinstvenog vizuelnog identiteta grada kroz promotivni materijal</i>	<i>Grad, PTP, Park Palić, TOS, Slobodna zona Subotice</i>	2022.	<i>2.000.000 godišnje Grad i drugi izvori</i>	<i>Postignut jedinstveni vizuelni identitet grada</i>
1.1.2.2.	<i>Institucionalizacija objedinjenog centra za izdavanje potrebne dokumentacije po principu "one stop shop"-a</i>	<i>Grad, PTP, Park Palić, TOS, Slobodna zona Subotice</i>	2015.	<i>500.000 Grad i drugi izvori</i>	<i>formiran jedinstveni šalter za investitora</i>
1.1.2.3.	<i>Kontinuirano unapređivanje Geografskog informacionog sistema - GIS</i>	<i>Grad, JP Direkcija za izgradnju,</i>	2022.	<i>3.000.000 godišnje Grad i drugi izvori</i>	<i>unapređen i ažuran GIS</i>
Specifičan cilj : Jačanje saradnje u privredi i povezanosti sa obrazovnim i naučno istraživačkim institucijama					
1.1.3.1.	<i>Projekat „naučno-tehnološki generator“</i>	<i>Grad, Visoko školske ustanove</i>	2014.	<i>500.000 Grad i drugi izvori</i>	<i>„Naučno-tehnološki generator“ u funkciji</i>
1.1.3.2.	<i>Unapređenje i razvoj Biznis inkubatora</i>	<i>Grad, Visoko školske ustanove</i>	2022.	<i>100.000 godišnje Grad i drugi izvori</i>	<i>Popunjen inkubator, virtualni stanari</i>
1.1.3.3.	<i>Srednjoročni plan razvoja Slobodne zone sa elementima marketinške podrške i promocije</i>	<i>Slobodna zona</i>	2013.	<i>3.600.000 Grad i drugi izvori</i>	<i>Srednjoročni plan</i>
1.1.3.4.	<i>Promovisanje i podrška klasterima i drugim oblicima udruživanja</i>	<i>Grad, Pokrajina, i drugi donatori</i>	2013.-2022. <i>kontinuirano</i>	<i>100.000 godišnje Grad i drugi izvori</i>	<i>Održano 5-10 prezentacija i tribina godišnje</i>
Strateški cilj: Razvijen mehanizam institucionalne podrške razvoju preduzetništva i sektoru MSP uz promociju preduzetništva i samozapošljavanja prvenstveno u delatnostima zasnovanim na znanju i veštinama.					

Specifičan cilj: Profilisanje i jačanje adekvatnog intelektualnog i humanog resursa kao i stvaranje uslova za konkurentnu proizvodnju i jačanje inovativnog potencijala privrede kroz podršku					
1.2.1.1.	<i>Podrška uspostavljanju sistema obučavanja u skladu sa potrebama poznatog poslodavca</i>	<i>Grad, Nacionalna služba za zapošljavanje, Otvoreni univerzitet, obrazovne institucije</i>	<i>2013.-2022. kontinuirano</i>	<i>100.000 Godišnje Grad i drugi izvori</i>	<i>Uspostavljen sistem obučavanja u skladu sa potrebama poznatog poslodavca</i>
1.2.1.2.	<i>Implementacija lokalnog akcionog plana za zapošljavanje</i>	<i>Grad, NSZ</i>	<i>2015.</i>	<i>300.000 godišnje Grad i drugi izvori</i>	<i>Realizovan akcioni plan</i>
1.2.1.3.	<i>Podrška razvijanju rodne ravnopravnosti u skladu sa programom za zapošljavanje i samozapošljavanje žena u ruralnoj ekonomiji</i>	<i>Grad, civilni sektor, Ministarstva i Sekretarijati</i>	<i>2012.-2022. kontinuirano</i>	<i>100.000 godišnje Grad i drugi izvori</i>	<i>Veći broj zaposlenih žena iz ruralnih sredina za 5% godišnje</i>
1.2.1.4.	<i>Podrška pri konkurisanju za sredstva razvojnih fondova i drugih izvora finansiranja</i>	<i>Grad</i>	<i>2013.-2022. kontinuirano</i>	<i>100.000 godišnje Grad i drugi izvori</i>	<i>Porast u broju partnerstava između Grada i drugih korisnika za 5% godišnje</i>
1.2.1.5.	<i>Podrška programima i projektima koji podstiču zapošljavanje, samozapošljavanje i sektorsko umrežavanje</i>	<i>Grad, Pokrajina, i drugi donatori</i>	<i>2013.-2022. kontinuirano</i>	<i>100.000 godišnje Grad i drugi izvori</i>	<i>Porast broja zaposlenih u MSP sektoru - 2% godišnje, broj podržanih programa</i>
1.2.1.6.	<i>Istraživanje strukture zaposlenih na teritoriji grada Subotice</i>	<i>Grad, NVO</i>	<i>2015.</i>	<i>300.000 Grad i drugi izvori</i>	<i>Izveštaj</i>
Specifičan cilj: Intenziviranje saradnje privrede sa naučno obrazovnim institucijama u cilju podizanja konkurentnosti, inovativnosti i izvoza i uvođenje novih standarda					

1.2.2.1.	<i>Podizanje nivoa ulaganja u tehnološki razvoj privrede grada</i>	<i>Grad, Privredni subjekti, Obrazovne ustanove</i>	<i>2013.-2022. kontinuirano</i>	<i>100.000 godišnje Grad i drug izvori finansiranja uključujući i fondove EU</i>	<i>Povećan nivo zapošljavanja kvalifikovane radne snage za 2% godišnje</i>
1.2.2.2.	<i>Unapređenje i razvijanje preduslova sa ciljem podsticaj izvoza</i>	<i>Grad, Privredni subjekti</i>	<i>2013.-2022. kontinuirano</i>	<i>100.000 godišnje Grad i drug izvori finansiranja uključujući i fondove EU</i>	<i>Podignut nivo izvoza za 5% godišnje</i>
1.2.2.3.	<i>Podrška obrazovnim centrima za izradu edukativnih programa i doškolovanje nedostajućih profila zanimanja</i>	<i>Grad, Privredni subjekti</i>	<i>2013.-2022. kontinuirano</i>	<i>300.000 godišnje Grad i drug izvori finansiranja uključujući i fondove EU</i>	<i>Prilagođen obrazovni program potrebama tržišta</i>
1.2.2.4.	<i>Organizovanje radionica za sticanje praktičnih iskustava</i>	<i>Grad, Obrazovne ustanove, privredni subjekti</i>	<i>2013.-2022. kontinuirano</i>	<i>100.000 godišnje Grad i drug izvori finansiranja uključujući i fondove EU</i>	<i>Broj održanih radionica za praktičnu primenu znanja</i>
1.2.2.5.	<i>Organizovanje tematskih treninga i konsaltinga za izradu i popunjavanje konkursne dokumentacije</i>	<i>Grad</i>	<i>2016.</i>	<i>300.000 godišnje Grad i drug izvori finansiranja uključujući i fondove EU</i>	<i>Prilagođene veštine i saznanja potrebama tržišta</i>
1.2.2.6.	<i>Organizovanje konsalting usluga za potrebe privrede</i>	<i>Grad, donatori</i>	<i>2013.-2022. kontinuirano</i>	<i>100.000 godišnje Grad i drug izvori finansiranja uključujući i fondove EU</i>	<i>Prilagođene veštine i saznanja potrebama tržišta</i>

1.2.2.7.	<i>Podrška uvođenju i funkcionisanju sistema kvaliteta i standarda (ISO standardi, TQM, EMAS, HALAL, HCCP i drugih)</i>	<i>Grad, donatori, visokoobrazovne institucije</i>	<i>2013.-2022. kontinuirano</i>	<i>100.000 godišnje Grad i drug izvori finansiranja uključujući i fondove EU</i>	<i>Broj sertifikovanih privrednih subjekata</i>
1.2.2.8.	<i>Podrška uspostavljanju sistema za preradu industrijskog i komunalnog otpada koji se stvara u proizvodnom procesu</i>	<i>Grad, Privredni subjekti</i>	<i>2013.-2022. kontinuirano</i>	<i>100.000 godišnje Grad i drug izvori finansiranja uključujući i fondove EU</i>	<i>Permanently uvećanje iskorišćenosti otpada</i>
1.2.2.9.	<i>Angažovanje tehnologija koje zahtevaju manju potrošnju voda, odnosno sistema reciklaže tehnološke vode u cilju smanjenja potrošnje</i>	<i>Grad, Privredni subjekti, donatori</i>	<i>2013.-2022. kontinuirano</i>	<i>500.000 godišnje Grad i drug izvori finansiranja uključujući i fondove EU</i>	<i>Smanjenje utroška pijaće vode za 5% godišnje</i>
1.2.2.10.	<i>Organizovanje Međunarodne izložbe industrijskih pronalazaka</i>	<i>Grad, Pokrajina, Republika, Obrazovne i naučno-tehnološke institucije</i>	<i>2013.-2022. kontinuirano</i>	<i>100.000 godišnje Grad i drug izvori finansiranja uključujući i fondove EU</i>	<i>Broj izlagača (industrijski pronalazak) na sajmu</i>
1.2.2.11.	<i>Otvaranje «KUĆE BUDUĆNOSTI» uz istorijski prikaz naučno-tehnoloških dostignuća i izuma</i>	<i>Grad, Pokrajina, donatori</i>	<i>2018.</i>	<i>300.000 Grad i drug izvori finansiranja uključujući i fondove EU</i>	<i>Aktivan izložbeni prostor</i>
1.2.2.12.	<i>Podrška razvijanju centra za održivi razvoj</i>	<i>Grad, Pokrajina, NVO, donatori</i>	<i>2013.-2022. kontinuirano</i>	<i>100.000 godišnje Grad i drug izvori finansiranja uključujući i fondove EU</i>	<i>Centar u funkciji</i>

Strateški cilj: Tržišno orijentisana održiva poljoprivredna proizvodnja sa razvijenim kapacitetima za preradu i distribuciju uz rastući udeo organske proizvodnje.					
Specifičan cilj: Unapređenje poljoprivredne proizvodnje uvođenjem inovativnih pristupa i primenom novih tehnologija					
1.3.1.1.	<i>Podsticanje proizvodnje voća i povrća</i>	<i>Grad, Pokrajina, donatori</i>	2013.-2022. <i>kontinuirano</i>	100.000 godišnje <i>Grad i drug izvori finansiranja uključujući i fondove EU</i>	<i>Broj održanih skupova</i>
1.3.1.2.	<i>Nabavka opreme za kontrolu kvaliteta izvozno orijentisanih prehrambenih proizvoda</i>	<i>Grad, Pokrajina, donatori</i>	2015.	10.000.000 <i>Grad i drug izvori finansiranja uključujući i fondove EU i USAID</i>	<i>Laboratorija u funkciji</i>
1.3.1.3.	<i>Podrška savetodavnim aktivnostima</i>	<i>Grad, NVO, Poljoprivredna stručna služba</i>	2013.-2022. <i>kontinuirano</i>	100.000 godišnje <i>Grad i drug izvori finansiranja uključujući i fondove EU</i>	<i>Broj održanih panela</i>
1.3.1.4.	<i>Studija opravdanosti izmene strukture tradicionalne poljoprivredne proizvodnje u skladu sa potrebama zaštite životne sredine</i>	<i>Grad, NVO, donatori</i>	2015.	300.000 <i>Grad i drug izvori finansiranja uključujući i fondove EU</i>	<i>Izrađena studija</i>
1.3.1.5.	<i>Stvaranje preduslova za formiranje logističkog centra i razvoj prerađivačkih kapaciteta za potrebe organske poljoprivrede</i>	<i>Grad, NVO, donatori</i>	2015.	100.000 godišnje <i>Grad i drug izvori finansiranja uključujući i fondove EU</i>	<i>Formiran logistički centar</i>

1.3.1.6.	<i>Promocija BIO-FEST – festival organskih proizvoda</i>	<i>Grad, NVO</i>	<i>2013.-2022. kontinuirano</i>	<i>300.000 godišnje Grad i drugi izvori</i>	<i>Broj održanih festivala</i>
1.3.1.7.	<i>Izrada studije razvoja poljoprivrede kroz promene strukture poljoprivredne proizvodnje</i>	<i>Grad, Pokrajina</i>	<i>2013.</i>	<i>700.000 Grad i drugi izvori</i>	<i>Izrađena studija i Model</i>
Specifičan cilj: Unapređenje nivoa organizovanosti, institucionalne podrške investicionih aktivnosti i kapaciteta prehrambeno- prerađivačkog sektora					
1.3.2.1.	<i>Podsticanje realizacije poljoprivrednih proizvoda (Veletržnica)</i>	<i>Grad. Veletržnica</i>	<i>2015.</i>	<i>100.000 godišnje Grad i drugi izvori</i>	<i>Broj događaja</i>
1.3.2.2.	<i>Podrška učesća na domaćim i inostranim sajmovima</i>	<i>Grad, Pokrajina, donatori</i>	<i>2013.-2022. kontinuirano</i>	<i>100.000 godišnje Grad i drugi izvori</i>	<i>Broj učesnika na sajmu, broj posećenih sajmova broj izrađenih brošura, sajt za poljoprivredu, sertifikat geografskog porekla,</i>
1.3.2.3.	<i>Unapređenje distributivnih centara poljoprivrednih proizvoda (logistički centri i pijace)</i>	<i>Grad, Pokrajina, donatori</i>	<i>2013.-2022. kontinuirano</i>	<i>1.000.000 Grad i drugi izvori</i>	<i>Funkcionalni distributivni centri</i>
1.3.2.4.	<i>Podizanje kapaciteta udruženja</i>	<i>Grad, Pokrajina, NVO</i>	<i>2013.-2022. kontinuirano</i>	<i>100.000 godišnje Grad i drugi izvori</i>	<i>Podignut nivo konkurentnosti udruženja na tržištu</i>
1.3.2.5.	<i>Izrada studije sistema navodnjavanja</i>	<i>Grad, Pokrajina, Republika, donatori</i>	<i>2015.</i>	<i>3.000.000 Grad i drugi izvori</i>	<i>Studija</i>
Strateški cilj: Promocija održivog razvoja uslužnih delatnosti i turizma baziranog na kvalitetnoj ponudi, prirodnom i kulturno-istorijskom nasleđu					

Specifičan cilj: Izgradnja turističke infrastrukture					
1.4.1.1.	<i>Povezivanje kanalizacione mreže naselja Palić sa gradskim prečistačem otpadnih voda</i>	<i>Grad, JKP Vodovod i kanalizacija, Sekretarijati i Ministarstva</i>	2017.	330.000.000 <i>Grad, JKP Vodovod, JPP, drugi izvori</i>	<i>Povezan sistem Palić-gradski prečistač</i>
1.4.1.2.	<i>Izgradnja javne infrastrukture banje Palić</i>	<i>Grad, Pokrajina, Republika, donatori</i>	2021.	1.800.000.000 <i>Grad, Direkcija za izgradnju grada, drugi izvori</i>	<i>Tekući metar izgrađene infrastrukture, broj priključaka</i>
1.4.1.3.	<i>Izgradnja kompleksa bazena «Banja Palić»</i>	<i>Grad, Pokrajina, Republika, donatori, mogući JPP</i>	2022.	872.000.000 <i>Grad, JPP, donatorski izvori,</i>	<i>Kompleks bazena</i>
1.4.1.4.	<i>Rekonstrukcija Velikog parka</i>	<i>Grad, Pokrajina, Republika, donatori</i>	2017.	120.000.000 <i>Grad, JPP, donatorski izvori,</i>	<i>Rekonstruisan Veliki park</i>
1.4.1.5.	<i>Završetak rekonstrukcije «Velika terasa» Palić</i>	<i>Grad, Pokrajina, Republika, donatori</i>	2015.	90.000.000 <i>Grad, drugi izvori</i>	<i>Rekonstruisan objekat Velika terasa</i>
1.4.1.6.	<i>Rekonstrukcija Ženskog štranda</i>	<i>Grad, Pokrajina, Republika, donatori</i>	2014.	30.000.000 <i>Grad, drugi izvori</i>	<i>Rekonstruisan objekat Ženski štrand</i>
1.4.1.7.	<i>Rekonstrukcija „Vile Bagoljvar“</i>	<i>Grad, Pokrajina, Republika, donatori</i>	2017.	<i>Grad, drugi izvori</i>	<i>Rekonstruisan objekat</i>

1.4.1.8.	<i>Dovršetak Eko-centra</i>	<i>Grad, Pokrajina, Republika, donatori,</i>	2017.	<i>30.000.000 Grad, drugi izvori</i>	<i>Eko-centar u funkciji</i>
1.4.1.9.	<i>Izgradnja smeštajnih kapaciteta</i>	<i>Privatni sektor, mogući PPP</i>	2020.	<i>5.760.000.000 Grad, JPP, donatorski izvori</i>	<i>Broj soba, broj kreveta</i>
1.4.1.10.	<i>Objekti atrakcija</i>	<i>Grad, Pokrajina, Republika, donatori, investitori, mogući PPP</i>	2020.	<i>2.712.000.000 JPP</i>	<i>Broj objekata</i>
1.4.1.11.	<i>Objekti Rekracije</i>	<i>Grad, Pokrajina, Republika, donatori, investitori, mogući PPP</i>	2020.	<i>552.000.000 JPP</i>	<i>Broj objekata</i>
1.4.1.12.	<i>Komercijalni sadržaj</i>	<i>Grad, Pokrajina, Republika, donatori, investitori, mogući PPP</i>	2020.	<i>2.724.000.000 JPP</i>	<i>Broj objekata</i>
1.4.1.13.	<i>Promovisanje vizitorskog centra na Ludašu</i>	<i>Grad, Pokrajina, Republika, donatori</i>	2013.-2022. <i>kontinuirano</i>	<i>100.000 godišnje Grad, drugi izvori</i>	<i>Broj posetilaca</i>
1.4.1.14.	<i>Unapređenje i razvoj ZOO vrta</i>	<i>Grad, Pokrajina, Republika, donatori</i>	2021.	<i>10.000.000 Grad, drugi izvori</i>	<i>Povećan broj posetilaca</i>

1.4.1.15.	<i>Izrada studije upotrebljivosti geotermalnih voda na teritoriji Grada Subotica</i>	<i>Grad, Pokrajina, Republika donatori</i>	2016.	12.000.000 <i>Grad, drugi inostrani i domaći izvori finansiranja</i>	<i>Studija</i>
1.4.1.16.	<i>Obeležavanje značajnih objekata</i>	<i>Grad, Pokrajina, Republika donatori, Zavod za zaštitu spomenika kulture,</i>	2016.	2.000.000 <i>Grad,</i>	<i>Postavljene informativne table na Građevine od kulturno-istorijskog značaja</i>
1.4.1.17.	<i>Eksproprijacija priobalnog pojasa u cilju formiranja zaštitnog pojasa jezera Palić</i>	<i>Grad, Pokrajina, Republika</i>	2021.	<i>Procena u toku</i>	<i>Formiran zaštićen priobalni pojas oko jezera Palić</i>
Specifičan cilj: Razvoj uslužne delatnosti i promocije u cilju razvoja turizma kroz podsticaj preduzetništva u turizmu, kordinaciju, brendiranje i razvoj jedinstvene turističke ponude					
1.4.2.1.	<i>Izrada programa za podizanje i kontrolu kvaliteta usluga i smeštaja u manjim turističkim objektima i objektima domaće radinosti</i>	<i>Grad, Pokrajina, Turistička organizacija Subotice</i>	2013.-2022. <i>kontinuirano</i>	100.000 godišnje <i>Grad, Pokrajina, donatori</i>	<i>program</i>
1.4.2.2.	<i>Edukativne delatnosti u cilju razvoja uslužnog i turističkog sektora</i>	<i>Grad, Pokrajina, NVO</i>	2013.-2022. <i>kontinuirano</i>	100.000 godišnje <i>Grad, Pokrajina, donatori</i>	<i>program</i>
1.4.2.3.	<i>Organizovanje manifestacija, događaja, uključivanje u evropske inicijative za stvaranje «turističkih puteva»</i>	<i>Grad, Pokrajina,</i>	2013.-2022. <i>kontinuirano</i>	100.000 godišnje <i>Grad, Pokrajina, donatori</i>	<i>program</i>

1.4.2.4.	<i>Realizacija marketing plana promocije Palića kao turističke destinacije</i>	<i>Grad, Pokrajina,</i>	<i>2013.-2022. kontinuirano</i>	<i>100.000 godišnje Grad, Pokrajina, donatori</i>	<i>Marketing plan</i>
1.4.2.5.	<i>Sveobuhvatniji marketinški nastup i obezbeđenje internet konekcije kroz pilot projekat HOT SPOT</i>	<i>Grad, Pokrajina,</i>	<i>2013.-2022. kontinuirano</i>	<i>100.000 godišnje Grad, Pokrajina, donatori</i>	<i>program</i>
1.4.2.6.	<i>Unapredjenje internet prezentacije i štampanog materijala za potrebe turizma</i>	<i>Grad, Pokrajina,</i>	<i>2013.-2022. kontinuirano</i>	<i>100.000 godišnje Grad, Pokrajina, donatori</i>	<i>Internet prezentacija</i>
1.4.2.7.	<i>Promovisanje i očuvanje tradicije subotičke kuhinje "Kulinarska Akademija"</i>	<i>Grad, Pokrajina,</i>	<i>2013.-2022. kontinuirano</i>	<i>100.000 godišnje Grad, Pokrajina, donatori</i>	<i>program</i>
1.4.2.8.	<i>Projekat razvoja turizma u ruralnim predelima</i>	<i>Grad, Pokrajina,</i>	<i>2013.-2022. kontinuirano</i>	<i>100.000 godišnje Grad, Pokrajina, donatori</i>	<i>program</i>
1.4.2.9.	<i>Izrada informatora uslužnih delatnosti na teritoriji Subotice</i>	<i>Grad, Pokrajina,</i>	<i>2013.-2022. kontinuirano</i>	<i>100.000 godišnje Grad, Pokrajina, donatori</i>	<i>informator</i>
1.4.2.10.	<i>Podsticanje udruživanja nosilaca uslužnih delatnosti</i>	<i>Grad, Pokrajina,</i>	<i>2013.-2022. kontinuirano</i>	<i>100.000 godišnje Grad, Pokrajina, donatori</i>	<i>program</i>

1.4.2.11.	<i>Organizovanje manifestacije «Dani promocije uslužnih delatnosti»</i>	<i>Grad, Pokrajina,</i>	<i>2013.-2022.</i> <i>kontinuirano</i>	<i>100.000 godišnje</i> <i>Grad, Pokrajina,</i> <i>donatori</i>	<i>program</i>
1.4.2.12.	<i>Istraživanje tržišta usluga</i>	<i>Grad, Pokrajina,</i>	<i>2013.-2022.</i> <i>kontinuirano</i>	<i>100.000 godišnje</i> <i>Grad, Pokrajina,</i> <i>donatori</i>	<i>program</i>
1.4.2.13.	<i>Razvijanje i promovisanje brenda „Suvenir Subotice“</i>	<i>Grad, Pokrajina,</i>	<i>2013.-2022.</i> <i>kontinuirano</i>	<i>100.000 godišnje</i> <i>Grad, Pokrajina,</i> <i>donatori</i>	<i>Prepoznatljiv brend Suvenir Subotice</i>
1.4.2.14.	<i>Kategorizacija manifestacija i festivala u gradu</i>	<i>Grad, Pokrajina,</i>	<i>2013.-2022.</i> <i>kontinuirano</i>	<i>100.000 godišnje</i> <i>Grad, Pokrajina,</i> <i>donatori</i>	<i>Kategorisane manifestacije i festivali</i>
1.4.2.15.	<i>Uključivanje u mrežu gradova sa tematskim turističkim i kulturnim sadržajima i programima</i>	<i>Grad, Pokrajina,</i>	<i>2013.-2022.</i> <i>kontinuirano</i>	<i>100.000 godišnje</i> <i>Grad, Pokrajina,</i> <i>donatori</i>	<i>Aktivno članstvo</i>
Strateški cilj: Unapređenje razvoja ruralnih sredina stvaranjem kvalitetnijeg načina života putem razvoja infrastrukture i stvaranja povoljnijih ekonomskih uslova sa ciljem zadržavanje mladih na selu.					
Specifičan cilj: Stvaranje uslova za život na selu					

1.5.1.1.	<i>Unapređenje kulturnih i sportskih sadržaja u ruralnim sredinama kroz izgradnju sportskih terena i domova kulture</i>	<i>Grad, Pokrajina,</i>	<i>2013.-2022. kontinuirano</i>	<i>1.000.000 godišnje Grad, Pokrajina, donatori</i>	<i>Rekonstruisani objekti domova kulture i sportskih terena</i>
1.5.1.2.	<i>Unapređenje stanja atarskih puteva</i>	<i>Grad, Pokrajina,</i>	<i>2013.-2022. kontinuirano</i>	<i>5.000.000 godišnje Grad, Pokrajina</i>	<i>Održavani atarski putevi</i>
1.5.1.3.	<i>Unapređenje ponude u oblasti seoskog turizma kroz povećanje smeštajnih kapaciteta i broja kategorisanih gazdinstava</i>	<i>Grad, Pokrajina, Turistička organizacija Subotice</i>	<i>2015.</i>	<i>4.000.000 Grad, drugi izvori</i>	<i>Razvijen ruralni turizam</i>
1.5.1.4.	<i>Unapređenje pomovisanja tradicionalnih zanata putem povećanja zanatskih radnji kroz podršku postojećim i formiranje novih</i>	<i>Grad, Pokrajina,</i>	<i>2013.-2022. kontinuirano</i>	<i>100.000 godišnje Grad, drugi izvori</i>	<i>Porast broja zanatskih delatnosti</i>
1.5.1.5.	<i>Podrška razvijanju rodne ravnopravnosti u skladu sa programom za zapošljavanje i samozapošljavanje žena u ruralnoj ekonomiji</i>	<i>Grad, Pokrajina</i>	<i>2013.-2022. kontinuirano</i>	<i>100.000 godišnje Grad, drugi izvori</i>	<i>Zastupljena rodna ravnopravnost</i>
1.5.1.6.	<i>Izrada studije diverzifikacije ruralne ekonomije</i>	<i>Grad, Pokrajina</i>	<i>2012.</i>	<i>700.000 Grad, drugi izvori</i>	<i>studija</i>
1.5.1.7.	<i>Podrška promovisanju i otvaranju pilot postrojenja za iskorišćavanje obnovljivih izvora energije</i>	<i>Grad, Pokrajina,</i>	<i>2013.-2022. kontinuirano</i>	<i>100.000 godišnje Grad, drugi izvori</i>	<i>pilot postrojenje</i>
1.5.1.8.	<i>Podrška lokalnim akcionim grupama u ruralnim područjima</i>	<i>Grad</i>	<i>2013.-2022. kontinuirano</i>	<i>100.000 godišnje Grad, drugi izvori</i>	<i>Funkcionisanje</i>

OBLAST: DRUŠTVENI RAZVOJ

Vizija Subotica ima adekvatnu mrežu obrazovnog sistema koje obezbeđuje da su znanja i veštine ljudskih resursa, konkurentne na domaćem i stranom tržištu. Zajednica je utemeljena na solidarnosti, humanosti i rodnoj ravnopravnosti, poštovanju tradicije, interkulturalnosti, višenacionalnosti i višejezičnosti, koja jača i unapređuje socijalnu koheziju, u kojoj su sva deca obuhvaćena predškolskim vaspitanjem i osnovnim obrazovanjem. Subotica je grad koji jača građansku inicijativu i međusektorski pristup u očuvanju i unapređenju zdravlja. Sistem zdravstvene zaštite je prilagođen potrebama uz kontinuirano unapređenje zdravstvenih usluga.

PROBLEM / PRIORITET: DRUŠTVENI RAZVOJ

Stepen prioriteta (*visok/srednj/niski*)

visok

Strateški cilj : Unapređenje kvaliteta **obrazovanja** građana/ki kroz povećanje obuhvata dece predškolskim i osnovno školskim obrazovanjem i ponudom stručnog i visokog obrazovanja ali i alternativnog i dodatnog obrazovanja i veština u skladu sa potrebama tržišta

Specifikan cilj: Repozicioniranje grada kao obrazovnog i univerzitetskog centra kroz unapređenje sistema formalnog i neformalnog obrazovanja					
Broj	Projekat	PARTNERI	Vreme	Iznos u RSD i izvor finansiranja	INDIKATORI
2.1.1.1.	<i>Izrada Strategije razvoja visokog obrazovanja Grada</i>	LS, Ekonomski fakultet, Građevinski fakultet, Privredna komora, Poslovni fakultet «Singidunum», Fakultet za poslovne studije «Megatrend», Internacionalni univerzitet u Novom Pazaru, Fakultet za uslužni biznis «Fabus». Visoka tehnička škola strukovnih studija, Visoka škola strukovnih studija za obrazovanje vaspitača i Učiteljski fakultet na mađarskom nastavnom jeziku, Zavod za zapošljavanje	2013-2018	LS	Izrađena i usvojena strategija od strane Skupštine
2.1.1.2.	<i>Stvaranje uslova za prelazak Viših školu u škole za primenjene studije (priprema za akreditaciju i dobijanje licenci)</i>	GRAD, Visoka tehnička škola strukovnih studija, Visoka škola strukovnih studija za obrazovanje vaspitača	2013-2018	GRAD, Visoka tehnička škola strukovnih studija, Visoka škola strukovnih studija za obrazovanje vaspitača	Dobijene licence

2.1.1.3.	<i>Stvaranje edukativnog centra u Subotici</i>	GRAD, Ekonomski fakultet, Agencija za mala i srednja preduzeća, (FAPE projekat)	2013-2018	LS	Otvaranje Edukativnog centra
2.1.1.4	<i>Proširenje kapaciteta Studenskog doma i menze</i>	OSNIVAČ STUDENSKOG DOMA JE REPUBLIKA OVO NIJE NADLEŽNOST LS			
2.1.1.5.	<i>Izrada Strategije neformalnog obrazovanja</i>	LS, Otvoreni univerzitet, svi ostali registrovani pružaoci usluge neformalnog obrazovanja (jezika, računara, zanatske delatnosti isl)	2014.	LS	Izrađena i usvojena strategija od strane Skupštine
Specifičan cilj: Unapređenje sistema predškolskog, osnovnog i srednjoškolskog obrazovanja i vaspitanja kroz stvaranje uslova za efikasniji i kvalitetniji rad ustanova i promocije zdravih stilova života i nenasilja					
2.1.2.1.	Uvođenje bilingvalne nastave u 3 osnovne škole	APV, LS, osnovne škole	2013.	LS	Odluka Gradskog veća za uvođenje bilingvalne nastave
2.1.2.2.	Uvođenje bilingvalnog rada u 8 vaspitnih grupa u Predškolskoj ustanovi.	APV, LS, predškolska ustanova	2013.	LS 100.000 din	Odluka Gradskog veća za uvođenje bilingvalne nastave
2.1.2.3.	<i>Racionalizacija postojeće mreže osnovnih škola na teritoriji Grada</i>	Ministarstvo prosvete, LS, osnovne škole	2014.	Ministarstvo, LS	Donete Odluka o mreži osnovnih škola sa predlogom racionalizacije od strane Skupštine

2.1.2.4.	<i>Opremanje školskih kabineta i radionica za praktičnu nastavu</i>	LS, škole	2013-2018	LS	Realizovana javna nabavka za nabavku učila i opreme i potpisan ugovor
2.1.2.5.	<i>Potpisivanje sporazuma o saradnji između poslodavaca i srednjih škola o stručnoj praksi mladih</i>	LS, škole, Zavod za zapošljavanje, Nacionalni saveti, Privredna komora i Udruženje zanatlija,	2013-2018.	LS	-Broj potpisanih sporazuma o saradnji -% srednjoškolaca uključenih u stručnu praksu
2.1.2.6.	<i>Razvijanje obrazovnih programa za prekvalifikaciju i dokvalifikaciju</i>	LS, škole, Zavod za zapošljavanje, Udruženje zanatlija, Otvoreni univerzitet, Privredna komora	2013-2018.		Broj donešenih obrazovnih programa
2.1.2.7.	<i>Promovisanje preduzetništva među mladima</i>	LS, srednje škole, Udruženje zanatlija, Privredna komora, NVO, Otvoreni univerzitet	2013-2018.	LS	% dece uključenih u program promovisanja preduzetništva
2.1.2.8.	<i>Uvođenje 11 časovnog radnog vremena u svim objektima predškolske ustanove</i>	LS, predškolska ustanova, roditelji	2013.	LS	Doneto Rešenje od strane Gradskog veće
2.1.2.9.	<i>Izgradnja novih objekata za Predškolsku ustanovu</i>	LS, predškolska ustanova, investitori	2013-2018.	LS	Broj izgrađenih novih objekata
2.1.2.10.	<i>Gasifikacija 10 objekata Predškolske ustanove</i>	LS, predškolska ustanova, toplana	2013-2018.	LS	Broj objekata u kojima je izvršena gasifikacija
2.1.2.11.	<i>Popravka i rekonstrukcija igrališta u objektima Predškolske</i>	LS, predškolska ustanova, investitori	2013-2018.	LS	Broj rekonstruisanih igrališta

2.1.2.12.	<i>Izgradnja parkirališta ispred objekata Predškolske ustanove</i>	LS, predškolska ustanova, investitori	2013-2018	LS	Broj izgrađenih parkirališta i obavljeni tehnički prijemi prostora
2.1.2.13.	<i>Nabavka savremenih didaktičkih materijala i igračaka u Predškolskoj ustanovi</i>	LS, predškolska ustanova	2013-2018.	LS	Realizovana javna nabavka za nabavku učila i opreme i potpisan ugovor
2.1.2.14.	<i>Škola bez nasilja</i>	LS, škole, CSR, Policijska uprava, NVO	2013-2018.	LS, NVO	% dece uključenih u program Škole bez nasilja
2.1.2.15.	<i>Bezbednost u saobraćaju</i>	LS, škole, Policijska uprava	2013-2018	LS	% dece uključenih u program
2.1.2.16.	<i>Očuvanje životne sredine</i>	LS, predškolska ustanova, škole, javna preduzeća, NVO, ZOO vrt	2013-2018.	LS	% dece uključenih u program Škole bez nasilja
2.1.2.17.	<i>Sanacija školskih objekata</i>	LS, škole, investitori	2013-2018	LS	% saniranih školskih objekata
2.1.2.18.	<i>Formiranje centra za obavljanje stručne prakse za srednjoškolce</i>	LS, srednje škole	2013-2018.	LS	Otvaranje i početak rada centra
Strateški cilj : Unapređenje zdravlja građana/ki kroz promociju zdravih stilova života i načina ishrane, prevenciju bolesti, borbu protiv zdravstveno rizičnih navika, rano otkrivanje bolesti i blagovremeni odgovarajući tretman					
Specifikan cilj : Povećanje dostupnosti farmaceutske i primarne zdravstvene zaštite					
2.2.1.1.	<i>Stvaranje jedinstvenog informacionog sistema između Apoteke, Doma zdravlja i RZZO Filijala Subotica</i>	LS, Apoteka, Dom zdravlja, RZZO Filijala Subotica	2013-2014.	LS, Apoteka, Dom zdravlja	Izrađen i instaliran informacioni sistem

2.2.1.2.	<i>web shopping – nabavka proizvoda apoteke preko interneta</i>	Apoteka	2013	Apoteka	% proizvoda nabavljenih preko interneta
2.2.1.3.	<i>Poboljšana distribucija i pristup lekovima na celoj teritoriji grada</i>	LS, Apoteka	2013.	LS, Apoteka	Opremljena i funkcionalna apoteka
2.2.1.4.	<i>Adaptacija i proširenje objekta hitne pomoći (tehnički prilaz)</i>	LS, Dom zdravlja	2014.	LS, Dom zdravlja	Obavljen tehnički prijem
2.2.1.5.	<i>Organizovano prikupljanje i uništavanje farmaceutskog otpada</i>	Ministarstvo životne sredine, LS, Apoteka, građani	2014.	Ministarstvo, LS, Apoteka	Protokol/ugovor o saradnji Količina prikupljenog i uništenog farmaceutskog otpada
2.2.1.6.	<i>Razvijanje međusektorske saradnje između javnog i nevladinog sektora u cilju zajedničkog delovanja na prevenciji zdravlja mladih</i>	LS, Dom zdravlja, Savetovalište za mlade, Zavod za javno zdravlje, škole, predškolske ustanove, sportska udruženja, NVO, Crveni krst, Fondacija za mentalnu higijenu «Expecto», Komisija za borbu protiv bolesti zavisnosti	2013-2018	LS	Protokol o saradnji
2.2.1.7.	<i>Rano otkrivanje osoba sa povišenim rizikom za dijabetes melitus tip 2, hipertenziju, kolorektalnim karcinomom, karcinomom cerviksa i karcinomom dojke</i>	Dom zdravlja, mesne zajednice	2013-2018.	Dom zdravlja	% građana obuhvađenih preventivnim programom

Specifičan cilj: Promocija, uspostavljanje i negovanje zdravih stilova života					
2.2.2.1.	<i>Promovisanje važnosti pravilne ishrane kod dece i mladih u okviru škola</i>	Dom zdravlja, Zavod za javno zdravlje, Savetovalište za mlade, škole, roditelji	2013-2018	Dom zdravlja	Broj škola i dece obuhvaćene preventivnim programom
2.2.2.2.	<i>Promovisanje važnosti fizičkih aktivnosti (šetnja, biciklizam)</i>	LS, Dom zdravlja, Zavod za javno zdravlje, NVO, predškolske ustanove, škole, studentski centar, mesne zajednice, mediji, sportska udruženja,	2013-2018.	LS	Broj realizovanih kampanja
2.2.2.3.	<i>Povećanje nivoa svesti mladih o bolestima zavisnosti</i>	LS, Dom zdravlja, Savetovalište za polno prenosive bolesti, Udruženje Stav +, škole, mediji	2013-2018	Dom zdravlja	% dece obuhvaćene preventivnim programom
2.2.2.4.	<i>Povećanje stepena informisanja mladih o bezbednom korišćenju interneta</i>	LS, škole, Policijska uprava, mediji	2013-2018	LS	Boj škola i dece obuhvaćene programom. Broj emisija, tekstova u štampi
Specifičan cilj: Unapređenje sistema primarne zdravstvene zaštite					
2.2.3.1.	<i>Adaptacija, sanacija i rekonstrukcija postojećih objekata primarne zdravstvene zaštite</i>	LS, Dom zdravlja, APV	2013-2018	LS, APV	% adaptiranih objekata primarne zdravstvene zaštite

2.2.3.2.	<i>Racionalizacija mreže ambulanti Doma zdravlja na teritoriji Grada</i>	LS, Dom zdravlja	2013-2018.	LS	Racionalizovana mreža domova zdravlja
2.2.3.3.	<i>Stručno usavršavanje i edukacija zdravstvenih radnika</i>	LS, Dom zdravlja, APV, Ministarstvo,	2013-2018.	LS, Dom zdravlja, zdravstveni radnici	% zdravstvenih radnika koji su završili edukaciju Izveštaj o završenim edukacijama
Strateški cilj : Povećanje nivoa socijalne zaštite posebno osetljivih društvenih grupa građana/ki kroz uvođenje inovativnih organizacionih oblika i lokalnih usluga socijalne zaštite na principu saradnje i partnerstva među sektorima i uz pluralizam pružaoca usluga, kao i aktivne zaštite kroz socijalnu inkluziju					
Specifikan cilj : . Unapređenje položaja građana/ki iz posebno osetljivih grupa proširenjem postojećih i uvođenjem inovativnih organizacionih oblika i vaninstitucionalnih usluga socijalne zaštite, sa naglaskom na preventivno delovanje					
2.3.1.1.	<i>Uspostavljanje usluge « kuće na pola puta»</i>	LS, Centar za socijalni rad	2013-2018.	LS 800.000 din	-Broj iznajmljenih stanova -Broj dece sa realizovanim smeštajem
2.3.1.2.	<i>Izgradnja objekta za stanovanje uz podršku za osobe sa invaliditetom</i>	LS, Centar za socijalni rad, OISŠ Žarko Zrenjanin, udruženja OSI, NVO, roditelji	2018-	LS	-Obavljen tehnički prijem objekta, svečano otvaranje -Broj korisnika usluge
2.3.1.3.	<i>Otvoranje Sigurne kuće za žrtve nasilja</i>	LS, Centar za socijalni rad, strani i domaći investitori,ostale LS u okrugu	2018-	LS 2.000.000 din	-Obavljen tehnički prijem objekta, svečano otvaranje -Broj korisnika usluge
2.3.1.4.	<i>Otvoranje Centra za pružanje usluge personalne asistencije</i>	LS, udruženja OSI, CSR, građani	2013-2018	LS	- Broj korisnika

2.3.1.5.	<i>Otvaranje Prihvatilišta za odrasle i stare</i>	LS, CSR, GC, PU, Dom zdravlja, strani i domaći investitori, APV, Republika	2013-2018	LS	-Obavljen tehnički prijem objekta, svečano otvaranje -Broj korisnika usluge
2.3.1.6.	<i>Organizovanje usluge palijativne nege u okviru Gerontološkog centra</i>	LS, GC, građani	2013-2018	LS	- broj korisnika usluge
2.3.1.7.	<i>Uvođenje instituta «Romskog koordinatora» u lokalnoj samoupravi</i>	LS, romske organizacije, građani, mediji, međunarodni fondovi	2013-2018.	LS, međunarodni fondovi	- Zapošljavanje Romskog koordinatora - Broj korisnika pomoći i usluge koordinatora
Strateški cilj : Povećanje učešća građana/ki u kulturnom i sportskom životu kroz međusektorsku saradnju i razvoj održivih mehanizama koji će uslugu učiniti dostupnu svima i zaštita i negovanje multikulturalnosti i interkulturalnosti					
Specifikan cilj: Ulaganje u infrastrukturu kulturno društvene namene					
2.4.1.1.	<i>Izgradnja kompleksa otvorenih i zatvorenih bazena</i>	JPP LS, Strani i domaći investitori,	2018-	10.000.000.000 Konačna procena vrednosti projekta će biti rezultat Studije optimalnog rešenja	Obavljen tehnički prijem objekta
2.4.1.2.	<i>Rekonstrukcija i izgradnja dečijih igrališta i sportskih terena</i>	LS, Direkcija za izgradnju, mesne zajednice, Sportski savez	2013-2018	8.000.000 godišnje	Broj izgrađenih i rekonstruisanih igrališta i sportskih terena
2.4.1.3.	<i>Izgradnja zatvorenog klizališta</i>	LS, Direkcija za izradnju, JKP Stadion	2021	JPP	Obavljen tehnički prijem objekta

2.4.1.4.	<i>Rekonstrukcija Hale sportova i Stadiona malih sportova</i>	LS, Direkcija za izgradnju, JKP Stadion	2021	JPP	- Broj rekonstruisanih objekata
2.4.1.5.	<i>Rekonstrukcija Narodog pozorišta</i>	LS, APV, Ministarstvo	2021	LS, APV, Ministarstvo, JPP Konačna procena vrednosti projekta će biti rezultat Studije optimalnog rešenja	Završetak radova i primopredaja radova overenih od strane nadzornog organa
2.4.1.6.	<i>Rekonstrukcija Sinagoge</i>	LS, APV, Ministarstvo, Jevrejska opština, strani investitori	2021	450.000.000,00 LS, APV, Ministarstvo, Jevrejska opština, strani investitori	Završetak radova i primopredaja radova overenih od strane nadzornog organa
2.4.1.7.	<i>Restauracija sakralnih objekata, dvorišnih i uličnih fasada unutar zaštićenog jezgra</i>	LS, Međupštinski zavod za zaštitu spomenika	2021	15.000.000	Završetak radova i primopredaja radova overenih od strane nadzornog organa
2.4.1.8.	<i>Restauracija i revitalizacija kompleksa objekata sa spomeničnim vrednostima</i>	LS, Međupštinski zavod za zaštitu spomenika	2021	5.000.000	Završetak radova i primopredaja radova overenih od strane nadzornog organa
2.4.1.9.	<i>Formiranje Fonda za izvođenje mera tehničke zaštite na nepokretnim kulturnim dobrima</i>	LS, Međupštinski zavod za zaštitu spomenika	2015		Donošenje Odluke o osnivanju fondacije od strane Skupštine
Specifikan cilj: Unapređenje kulturnog i zabavnog imidža grada					

2.4.2.1.	Promocija kulturnih programa u cilju unapređenja turizma	LS, Elit Palić, Park Palić, Turistička organizacija Subotice, Otvoreni univerzitet, Kulturni centar «Danilo Kiš», Mađarski kulturni centar «Nepker», Pozorište «Kostolanji Deže»	2013-2018	LS	Broj održanih promocija
2.4.2.2.	<i>Izrada godišnjeg plana i programa kulturnih događaja sa ciljem boljeg povezivanja kulturnih događaja</i>	LS, Turistička organizacija Subotice, kulturna umetnička društva, Muzej grada, Likovni susret, Galerija Dr. Vinko Perčić, Biblioteka, Pozorište «Kostolanji Deže», Dečije pozorište, ZOO vrt, Art bioskop «Aleksandar Lifka», Narodno pozorište	2013-2018	LS	Izrađen godišnji plan i program
2.4.2.3.	<i>Izrada godišnjeg plana i programa sportskih događaja sa ciljem boljeg povezivanja sportskih događaja</i>	LS, Sportski savez, JKP Stadion, sportska udruženja, turistička organizacija Subotice	2013-2018	LS	Izrađen godišnji plan i program

2.4.2.4.	<i>Isticanje pozitivne prakse multikulturalne, multietničke i multinacionalne sredine</i>	LS, Nacionalni saveti, Kulturno umetnička društva, Mađarski kulturni centra «Nepker», Srpski kulturni centar, Hrvatski kulturni centar «Bunjevačko kolo», Biblioteka, Bunjevački kulturni centar, Edukativni centar Roma, Kulturni centar Roma, Rusinski kulturni centar, Srpska pravoslavna crkva, Katolička biskupija, Evangelistička crkva, Jevrejska opština, Islamska verska zajednica	2013-2018	LS	Broj održanih manifestacija
2.4.2.5.	<i>Izrada skanzena (muzeja na otvorenom)</i>	LS, Gradski muzej, Međuopštinski zavod za zaštitu spomenika, Istorijski arhiv	2013-2018	LS	Tradicionalno opremljeni objekti
2.4.2.6.	<i>Promocija kulturne baštine sa posebnim akcentom na secesiju – šetnjom kroz grad</i>	LS, Turistička organizacija Subotice, Gradski muzej, Zavod za zaštitu spomenika, Istorijski arhiv,	2013-2018		Broj organizovanih šetnji i učesnika
Specifičan cilj: Unapređenje kvaliteta provođenja slobodnog vremena dece i mladih na teritoriji grada					

2.4.3.1.	Otvaranje omladinskog kulturnog centra	LS, omladinske organizacije i udruženja			Otvoren omladinski centar
2.4.3.2.	Rekonstrukcija i izgradnja terena u MZ za sportsko-rekreativne aktivnosti mladih i igrališta za decu	LS, Direkcija za izgradnju, mesne zajednice, Sportski savez	2013-2018	LS	Broj izgrađenih i rekonstruisanih igrališta i sportskih terena
2.4.3.3.	Otklanjanje tehničkih barijera u prilazu sportskim terenima i objektima na teritoriji grada za OSI i decu	LS, Direkcija za izradnju, udruženja OSI, javne ustanove, investitori	2013-2018	LS, donatori	Broj otklonjenih tehničkih barijera
2.4.3.4.	Organizovanje poseta mladih iz ruralnih sredina kulturnim dešavanjima u gradu	Mesne zajednice, škole, kulturne ustanove, Subotica-trans, roditelji	2013-2018	Kulturne ustanove, roditelji, donatori	Broj organizovanih poseta
Strateški cilj : Podizanje nivoa ravnopravnosti građana/ki kroz stvaranje mehanizama za uključivanje osetljivih grupa u svakodnevni život zajednice, očuvanja nacionalnih identiteta ali i promocija interkulturalnosti i demokratskih vrednosti					
Specifikan cilj : Uvođenje politike rodne ravnopravnosti i rodnog budžetiranja					
2.5.1.1.	<i>Formiranje Saveta za rodnu ravnopravnost</i>	Predsednik skupštine, odbornici, NVO, eksperti za pojedine oblasti	2014.		Donešena odluka Skupštine o formiranju Saveta za rodnu ravnopravnost
2.5.1.2.	<i>Izrada akcionog plana za rodnu ravnopravnost</i>	LS, Savet za rodnu ravnopravnost, zaštitnik građana, NVO, javne ustanove	2014.		Izrađena i usvojena strategija od strane Skupštine

2.5.1.3.	<i>Usklađivanje svih važećih propisa lokalne samouprava sa načelima rodne ravnopravnosti i Stvaranje uslova za povećanje učešća žena i diskriminiranih grupa u predstavničkim telima na svim nivoima i u procesu odlučivanja</i>	LS, Savet za rodnu ravnopravnost	2013-2018	LS	Broj usklađenih propisa, doneti minimalni procesni standardi
2.5.1.4.	<i>Senzibilizacija građana/ki o rodnoj ravnopravnosti kroz jačanje kapaciteta obrazovnog sistema za integraciju rodne ravnopravnosti u obrazovanju</i>				
Specifikan cilj: Podsticanje zapošljavanja, ženskog preduzetništva i samozapošljavanja radi poboljšanja položaja žena i višestruko diskriminiranih grupa na tržištu rada					
2.5.2.1.	<i>Kreditni programi za podsticanje preduzetništva i svih oblika samozapošljavanja žena i deskriminiranih grupa kroz nove vrste poslova</i>	LS		LS	Doneta odluka o formiranju Kreditnog fonda za podsticanje preduzetništva žena i deskriminiranih grupa od strane Skupštine
2.5.2.2.	<i>Uvođenje mera pozitivne akcije za pripadnice ženskog pola prilikom dodele stipendija</i>	LS	2015	LS	Donosenje odluke o prisirenju kriterijuma za dodelu studenskih stipendija
2.5.2.3.	<i>Izrada programskih sadržaja o rodnoj ravnopravnosti koje će se koristiti na času razredne nastave</i>	Škole, Savet za rodnu ravnopravnost, NVO	2014-2018		Broj izrađenih programa donetih o
Specifikan cilj: Podsticanje aktivne politike prema omladini					

2.5.4.1.	<i>Formiranje saveta za mlade</i>				
2.5.4.2.	<i>Otvaranje Kancelarije za mlade u okviru lokalne samouprave</i>				
2.5.4.3.	<i>Izrada i sprovođenje Lokalnog akcionog plana za mlade</i>				

ZAŠTITA ŽIVOTNE SREDINE

<p>Vizija : <i>Subotica je grad koji prepoznaje vrednost prirodnog kapitala i u njega investira kroz proizvodnju zasnovanu na «zelenim», ekološki podobnim tehnologijama, reciklaži i ulaganju i korišćenju obnovljivih izvora energije. Uređenje grada se bazira na usklađenosti graditeljskog nasleđa, prirodnog nasleđa i ekonomije, pri čemu harmonija ova tri elementa doprinosi održivosti urbanog razvoja. Grad je okružen prirodnim dobrima povezanim u ekološke mreže, sa razvojem baziranim na tradicionalnim vrednostima i održivom korišćenju resursa, sa razvijenim obrazovnim i rekreativnim sadržajima. Subotica je grad sa razvijenom saobraćajnom infrastrukturom i logistikom, prilagođenom potrebama privrede i građanstva, uz mogućnosti negovanja zdravih stilova života, a posebno biciklizma</i></p>					
<p>PRIORITET : ZAŠTITA ŽIVOTNE SREDINE</p>				<p>Stepen prioriteta (visok/srednj/niski) Visok</p>	
<p>Strateški cilj: Obezbeđivanje održivog razvoja kroz prostorno i urbanističko planiranje, optimalno korišćenje radom stvorenih vrednosti i upravljanje prirodnim resursima i zaštićenim područjima, otpadom, podsticanjem uvođenja „zelenih“ tehnologija, primenom najboljih dostupnih tehnoloških i tehničkih rešenja u proizvodnim procesima koja osiguravaju ostvarenje visokog nivoa zaštite zdravlja ljudi i unapređenja životne sredine</p>					
<p>Specifican cilj: Obezbeđivanje upravljanja, sprovođenja i postupanja na osnovu usvojenih prostornih i urbanističkih planova</p>					
Broj	Projekat	PARTNERI	Vreme	Iznos u RSD i izvor finansiranja	INDIKATORI

3.1.1.1.	<i>Formiranje baze podataka o prostoru kao resursu I predeonim elementima</i>	GU, Direkcija za izgradnju grada, JP, Zavod za javno zdravlje, Zavod za zaštitu prirode,	2013-2015	Budžet, međunarodni konkursi	Broj unetih parametara (slojeva)
3.1.1.2.	<i>Razvijanje mehanizma o primeni metoda za uspostavljanje održivog prostornog i urbanističkog planiranja</i>	Direkcija za izgradnju grada Subotica, JP Zavod za urbanizam, GU	2014-2017	Budžet, međunarodni konkursi	Stepen usklađenosti izrađenih planova sa principima održivog razvoja
3.1.1.3.	<i>Uspostavljanje metodologije za provere ostvarenja usvojenih planova</i>	* Sektorski predstavnici	2013-2017	Budžet, međunarodni konkursi	Odnos površine realizovane u skladu sa Planom prema ukupnoj površini

3.1.1.4.	<i>Evidentiranje lokacija, vredenovanje statusa ugroženosti životne sredine I klasifikacija radi utvrđivanja prioriteta sanacije</i>	Direkcija za izgradnju grada Subotica, JP Zavd za urbanizam, GU, Ovlašćene laboratorije	2013-2017	Budžet , Donacije, Međunarodni konkursi	Broj evidentiranih lokacija
Specifičan cilj: Obezbeđivanje integralnog i racionalnog korišćenja vodnog resursa					
3.1.2.1.	<i>Preispitivanje studije o koncepciji kanaliziranja i vodosnabdevanja na teritoriji Grada Subotica(prigradska naselja), stanovništva i drugih korisnika</i>	JKP „Vodovod i kanalizacija” GU, Vode Vojvodine, Građevinski fakultet	2013-2018	Budžet, Donacije 5.000.000,00	Izrađena studija
3.1.2.2.	<i>Realizacija sistema vodosnabdevanja: -na Vodozahvatu I bušenjem i opremanjem bunara -na Vodozahvatu II izgradnjom kompleksa i poveznih vodova kao i u naseljima prema određenim grupama</i>	Grad Subotica; JKP”Vodovod i Kanalizacija”, Pokrajinski sekretarijat za poljoprivredu	2013-2022 kontinuirano	2.385.488.368 Budžet, Donacije, EBRD, JKP “ Vodovod i kanalizacija”	Završeni projekti

3.1.2.3.	<i>Izgradnja i opremanje kolektorske mreže (II i VII)</i>	Grad Subotica;JKP”Vod ovod i Kanalizacija”	2013-2018	1.039.600.000 EBRD,Budžet, JKP “Vodovod i kanalizacija “, fondovi i donatori	Glavni projekat završen.
3.1.2.4.	<i>Uređaj za prečišćavanje otpadnih voda Bajmok sa crnom stanicom i glavnim vodom da uređaja.</i>	Grad Subotica;JKP”Vod ovod i kanalizacija	2013-2015	287.500.000,00 Budžet; JKP”Vodovod i Kanalizacija”Fondovi i Donatori	Završen projekat
3.1.2.5.	<i>Izgradnja potisnog kanalizacionog voda Subotica Palić sa crnom stanicom i retenzijom na UPOV-u</i>	Grad Subotica;JKP”Vod ovod i kanalizacija	2013-2017	230.000.000 Budžet; JKP”Vodovod i kanalizacija”Fondovi i Donatori	Izrađen projekat

3.1.2.6.	<i>Izrada Generalnog rešenja za atmosferske vode na delu sliva VII, VIII i na potezu između Subotice i Palića kao i atmosferske i upotrebene vode na delu sliva O do zapadne granice građevinskog reona</i>	Grad Subotica;JKP"Vodovod i kanalizacija	2013-2014	10.000.000 Budžet; JKP"Vodovod iKanalizacija"Fundovi i Donatori	Urađeno rešenje
3.1.2.7.	<i>Zacevljenje otvorenog dela kolektora III od Bajnatske ulice do UPOV Subotica;Izrada Glavnog projekta;Revizija Generalnih rešenja slivova 0,I,II,III,IV,V i VI</i>	Grad Subotica;JKP"Vodovod i kanalizacija	2013-2014	16.000.000,00 Budžet; JKP"Vodovod iKanalizacija"Fundovi i Donatori	Urađena planska dokumentacija
3.1.2.8.	<i>Izrada Idejnog projekta za tretman mulja nakon tretmana voda na Vodozahvatu I</i>	Grad Subotica;JKP"Vodovod i kanalizacija	2013-2015	2.500.000,00 Budžet; JKP"Vodovod i Kanalizacija"Fundovi i Donatori	Urađen projekat
3.1.2.9.	<i>Uspostavljenje sistemske kontrole kvaliteta vode za piće i usklađivanje kvaliteta vode sa standardima</i>	JKP „Vodovod i kanalizacija” GU,Ovlašćene laboratorije	2013-2022	1.000.000,00 godišnje Budžet,	Broj domaćinstava snabdevenih vodom u skladu sa standardima

3.1.2.10.	<i>Uspostavljanje mehanizama racionalne potrošnje i višekratnog korišćenja vode u tehnološkim procesima industrije</i>	GU, JKP „ViK”, predstavnici industrije	2013-2022	Budžet, Korisnici vode	Udeo višekratnog korišćene vode u odnosu na ukupnu potrošnju Smanjenje ukupne količine vode potrošene u industrijskim procesima
3.1.2.11.	<i>Uspostavljanje mehanizama racionalnog korišćenja vode u domaćinstvu (individualno i kolektivno stanovanje)</i>	GU, JKP „ViK”, stanovništvo, medijske kuće,	2013-2018	Budžet, Korisnici vode	Smanjenje ukupne potrošene vode u domaćinstvima
3.1.2.12.	<i>Sprovođenje kontrolisanog prihvatanja i prečišćavanja otpadnih voda svih potrošača na teritoriji grada</i>	Nadležna Ministarstva, GU, Korisnici	2013-2018	Budžet, Korisnici vode, Konkursi	% prečišćenih voda u odnosu na ukupne otpadne vode
3.1.2.13.	<i>Povećanje stepena obuhvaćenosti javnim kanalizacionim sistemima na teritoriji grada</i>	GU, JKP „ViK”, Korisnici	2013-2018	Budžet, Korisnici vode, Konkursi, Donacije	Broj korisnika priključenih na kanalizacioni sistem

3.1.2.14.	<i>Prilagođavanje kvaliteta vode za kupanje standardima.I</i>	GU, DOO"Park Palić",JP"PalićLu daš",JKP „ViK”, Ovlašćene laboratorije, Izvođači radova na sanaciji,Vlasnici i korisnici okolnih parcela,	2013-2018	Budžet, Korisnici	Fizičko-hemijski, biološki i mikrobiološki pokazatelju stanja vode
3.1.2.15.	<i>Obezbeđivanje adekvatanih tretmana, ponovne upotrebe ili odlaganje mulja sa uređaja za prečišćavanje</i>	JKP „V/K”,JP"ČiZ",DO O"Regionalna deponija"	2013-2018	Budžet,Konkursi	% smanjenja količine nastalog mulja u procesu prečišćavanja
3.1.2.16.	<i>Uređenje i održavanje vodotoka i vodoprivrednih objekata (Otvoreni kanali koji su deo odvođenja sa teri grada)</i>	GU, JVDP „Vode Vojvodine"	2013-2018	Budžet,	Dužina uređenih tokova
3.1.2.17.	<i>Izrada katastra podzemnih i površinskih voda</i>	GU, JVDP „Vode Vojvodine,Građevinski fakultet, Direkcija za izrgadnju, Nadležne naučno-istraživačke kuće	2013-2018	Budžet, Konkursi	Izrađen katastar
Specifičan cilj: Obezbeđivanje kvaliteta vazduha i nivoa komunalne buke					

3.1.3.1.	<i>Unapređenje programa monitoringa ambijentalnog vazduha uključivanjem</i> <i>1.automatskih stanica</i> <i>2.praćenjem emisije iz mobilnih izvora</i> <i>3 praćenjem emisije iz sektora industrije</i> <i>4.suzbijanje biljnih vrsta sa aeroalergenim svojstvima</i>	GU, APV, Ovlašćene laboratorije, Institucije saobraćaja,	2013-2015	Budžet,	Uspostavljen rad automatske stanice i evidentiran kvalitet vazduha
3.1.3.2.	<i>Podsticanje smanjenja emisije štetnih gasova uvođenjem čistijih goriva u javnom saobraćaju, kao i poboljšanje kvaliteta javnog saobraćaja sa ciljem smanjenja korišćenja individualnih vozila</i>	Državni organi i institucije saobraćaja	2013-2015		Procenat smanjenja štetnih gasova
3.1.3.3.	<i>Unapređenje monitoringa buke kroz:</i> <i>1.Povećanje broja i učestalosti merenja</i> <i>2.Grafičko prikazivanje podataka na mapama</i>	GU, Ovlašćene laboratorije,JP	2013-2015	Budžet	Rezultati merenja

3.1.3.4.	<i>Podsticanje smanjenja buke poreklom od saobraćaja kroz izmeštanje teretnog i tranzitnog saobraćaja, poboljšanje kvaliteta javnog saobraćaja, podizanje svesti sa ciljem smanjenja zloupotrebe zvučne signalizacije, kontrolu drugih izvora buke</i>	GU, JP, JP”Putevi Srbije”, MUP	2013-2018	Budžet, Konkursi, Donacije	% smanjenja nivoa buke
Specifičan cilj: Zaštita zemljišta					
3.1.4.1.	<i>Izrada baze podataka – Uspostavljanje monitoringa zemljišta u urbanim prostorima u urbanim zonama radi utvrđivanja prisustva zagađujućih materija (degradirana zemljišta, područja pod rizikom, kontaminirane lokacije, industrijski devastirane lokacije)</i>	GU, Ovlašćena laboratorija	2013-2018	Budžet, Konkursi	Izrađena baza podataka
3.1.4.2.	<i>Uspostavljanje monitoringa količine eolskih nanosa i podizanje poljozaštitnih pojaseva</i>	GU, Nadležne naučno-istraživačke institucije,	2013-2015	Budžet, Donacija, konkursi	Uspostavljen monitoring i smanjena količina eolskih nanosa

3.1.4.3.	<i>Podrška razvoju organskoj poljoprivredi programi:pilot projekti kroz</i> <i>-očuvanje biodiverziteta-autohtonih rasa domaćih životinja</i> <i>-uvođenje dobre poljoprivredne prakse</i> <i>-organska poljoprivredna proizvodnja</i>	GU, Pokrajina	2013-2018 kontinuirano	Budžet,Konkursi	Realizovani projekti
3.1.4.4.	<i>Uređenje, rekonstrukcija i proširenje javnih, zelenih i parkovnih površina i pošumljavanje</i>	GU,JKP"Čiz",Direkcija,JP"Zavod za urbanizam",JP"PL"	2013-2018 kontinuirano	Budžet, Konkursi	% površina rekonstruisanih i novoozelenjenih lokacija
Specifičan cilj: Unapređenje stanja zaštićenih prirodnih dobara i sprovođenje mera aktivne zaštite na zaštićenim područjima u okolini Subotice					
3.1.5.1.	<i>Sanacija i remedijacija jezera Ludaš</i> <i>1.Izrada Studije i projektno tehničke dokumentacije</i>	RS,APV,Grad Subotica, Pokrajinski Zavod za zaštitu prirode, JP „Palić Ludaš”, JVDP"Vode Vojvodine”, Naučno istraživačke institucije	2013-2018 Studija sanacije	7.000.000,00 Budžet republike Srbije, APV i Grada Subotica	Izrađena Studija i dokumentacija
3.1.5.2.	<i>Završetak izgradnje regionalnog sistema vodosnabdevanja severne Bačke</i>	GU,JVDP „Vode Vojvodine”	2013-2018	Budžet Pokrajine i grada	Izgrađen sistem

3.1.5.3.	<i>Izrada Studije predela regiona Subotice</i>	Pokrajinski zavod za zaštitu prirode, Nadležne naučno istraživačke institucije	2013-2015	500.000,00 Budžet, Donacije	Izrađena Studija
3.1.5.4.	<i>Utvrdjivanje stanja vodnog resursa</i>	GU, JVP "Vode Vojvodine", naučno-istraživačke institucije	2013-2018	Budžet, Donacije	Evidentirano stanje
3.1.5.5.	<i>Studija unapređenja stanja hidroresursa</i>	GU, JVP "Vode Vojvodine, Pokrajinski zavod za zaštitu prirode	2013-2018	Budžet, Donacije	Izrađena studija
3.1.5.6.	<i>Studija o korišćenju poljoprivrednog otpada za grejanje na teritoriji Grada Subotice</i>	GU, Zainteresovani subjekti	2013-2018	Budžet, Donacije	Izrađena studija
3.1.5.7.	<i>Pilot projekat iz Studije</i>	GU, projektno-tehničko biro	2013-2018	Budžet, Donacije	Implementirani projekat
3.1.5.8.	<i>Uspostavljanje biološkog koridora između jezera Palić i Ludaš (zaštitni pojas oko kanala Palić-Ludaš)</i>				

3.1.5.9.	<i>Preispitivanje programskih aktivnosti vezanih za kvalitet i stanje jezera Palić (izgradnja i povezivanje kanalizacije Palića, formiranje zaštitnog pojasa oko jezera, sanacija i remedijacija mulja iz jezera Palić, unapređenje rada gradskog prečistača, edukacija poljoprivrednika, izgradnja bioloških prečistača na salašima)</i>	GU, JP”Palić Ludaš”, DOO”Park Palić”, Nadležne naučnoistraživačke ustanove, JVDP „Vode Vojvodine”	2013-2022	200.000.000,00 dinara godišnje Budžet, Konkursi	Parametri održivosti na zaštićenom dobru
3.1.5.10.	<i>Zaštita i sanacija Velikog parka na Paliću</i>	GU, JP”Palić Ludaš”, Pokrajinski zavod za zaštitu prirode, JVDP „Vode Vojvodine” Nadležne naučno-istraživačke institucije	2013-2018	20.000.000,00 Budžet, Konkursi	Stanje dendroflora Velikog Parka
3.1.5.11.	<i>Očuvanje stepskih i pešćarskih staništa, povećanje brojnosti populacija strogo zaštićenih vrsta na zaštićenim područjima u okolini Subotice</i>	GU, JP”Palić Ludaš”, Pokrajinski zavod za zaštitu prirode, Nadležne naučno-istraživačke institucije	2013-2022	Budžet RS, APV, Grada	Ekološko stanje predmetnih lokacija

3.1.5.12.	<i>Revitalizacija staništa prirodnih retkosti u Predelu izuzetnih odlika «Subotička peščara»</i>	GU,JP”Palić. Ludaš”,Pokrajinsk i zavod za zaštitu prirode,Nadležne naučno-istraživačke institucije	2013-2018	Budžet RS, APV, Grada	Ekološko stanje predmetnih lokacija
3.1.5.13.	<i>Sprečavanje širenja invazivnih vrsta (ambrozija, cigansko perje) kroz organizovanu saradnju sa lokalnim stanovništvom i udruženjima građana</i>	GU,JP”Palić Ludaš”, Lokalno stanovništvo, NVO, Mediji	2013-2018	Budžet Grada	% smanjenja površine pod invazivnim vrstama
3.1.5.14.	<i>Uspostavljanje sistema mera eksploatacije peska na području PIO «Subotička peščara» i radovi na revitalizaciji majdana</i>	GU, JP”Palić Ludaš”,Nadležna ministarstva, Naučno-istraživačke institucije	2013-2018	Budžet Grada	Uspostavljen sistem kontrole

3.1.5.15.	<i>Unapređenje vodoprivrednog režima za slivno područje Palić-Ludaš</i>	Nadležna ministarstva, JVDP"Vode vojvodine", GU,JP"Palić Ludaš",Pokrajinski zavod za zaštitu prirode, Ovlašćenje naučno-istraživačke institucije	2013-2018	Budžet RS,APV, Grada	Uspostavljen režim u skladu sa potrebama zaštite prirode
3.1.5.16.	<i>Održivo korišćenje poljoprivrednog zemljišta na zaštićenim područjima Subotice</i>	GU,JP"Palić Ludaš", Vlasnici i korisnici parcela na zaštićenom području,NVO	2013-2018	Budžet Grad, Konkursi	Usklađenost korišćenja sa Planovim upravljanja zaštićenim područjima
3.1.5.17.	<i>Uvođenje starih rasa stoke na pašnjake i livade zaštićenih područja Subotice,naročito subotička peščara</i>	GU,JP"PL",Lokalno stanovništvo, Pokrajinski zavod za zaštitu prirode,NVO	2013-2018	Budžet Grada, Konkursi	Ekološko stanje livada i pašnjaka

3.1.5.18.	<i>Pilot projekat jačanja autohtonih šumskih fragmenata</i>	GU,JP”Palić Ludaš”,Pokrajinski zavod za zaštitu prirode, JP”Vojvodina šume”,Naučno-istraživačke institucije	2015-2018	Budžet Grad, Konkursi	Realizovan projekat
3.1.5.19.	<i>Pilot projekat organske proizvodnje na pojedinačnim zaštićenim područjima Subotice</i>	GU,JP”PL”,Pokrajinski zavod za zaštitu prirode, ,Naučno-istraživačke institucije,NVO	2015-2018	Budžet Grad, Konkursi	Realizovan projekat
Specifičan cilj: Monitoring i promocija prirodnih vrednosti i edukacija lokalnog stanovništva iz oblasti zaštite biodiverziteta i prirodnih resursa					
3.1.6.1.	<i>Letnji radni kampovi na zaštićenim područjima</i>	GU,JP”Palić Ludaš”,NVO, Volonterski servisi,	kontinualno	Budžet Grad, Konkursi,Participacije učesnika	Broj organizovanih kampova i učesnika
3.1.6.2.	<i>Istraživački kampovi na zaštićenim područjima</i>	GU,JP”Palić Ludaš”,Obrazovne ustanove, NVO, Studenti	kontinualno	Budžet Grad, Konkursi,Participacije učesnika	Izveštaji o rezultatima istraživanja

3.1.6.3.	<i>Monitoring vlažnih staništa u specijalnom rezervatu prirode «Ludaško jezero»</i>	JP „Palić-Ludaš”, Pokrajinski zavod za zaštitu prirode, nadležne naučno- istraživačke institucije, NVO	kontinualno	Budžet RS, APV, konkursi i donacije	Izveštaji o rezultatima istraživanja
3.1.6.4.	<i>Završetak uređenja kompleksa Vizitorskog centra Ludaš, uređenje izložbene postavke i unapredjenje programa edukacije školske omladine o zaštiti prirode</i>	GU, JP „Palić- Ludaš”, nadležne obrazovne ustanove, NVO	2013-2015	Budžet Grada, Konkursi i donacije	Završeni radovi
3.1.6.5.	<i>Uređivanje posetilačkih staza i Vizitorskog info centra u PIO “Subotička peščara”</i>	JP „Palić-Ludaš”	2013-2018	Budžet RS, APV, Grada, konkursi i donacije	Uređene staze
Specifičan cilj: Revitalizacija prirodnih staništa					
3.1.7.1.	<i>Otkup i revitalizacija parcela u SRP “Ludaško jezero”</i>	Nadležna ministarstva, JP „Palić-Ludaš”	2013-2018	Budžet RS, APV, Grada, konkursi i donacije	Broj otkupljenih i relvitalizovani parcela i njihova površina

3.1.7.2.	<i>Zaštita hidroloških celina</i>	Nadležna ministarstva, nadležne naučno-istraživačke ustanove, GU, JVDP „Vode Vojvodine”, JP „Palić-Ludaš”	kontinuirano	Budžet RS, APV, Grada, konkursi i donacije	Opšti ekološki uslovi staništa
3.1.7.3.	<i>Formiranje i održavanje ekoloških i zelenih koridora duž toka Kireša</i>	GU, JVDP „Vode Vojvodine”, JP „Palić-Ludaš”	2013-2020	Budžet RS, APV, Grada, konkursi i donacije	Stanje koridora
Specifičan cilj: Saradnja u okviru nacionalne i regionalne mreže zaštićenih područja, uz uspostavljanje ekoloških koridora i mreža					
3.1.8.1.	<i>Formiranje ekoloških mreža regiona Subotice</i>	Nadležna ministarstva, GU, JP „Palić-Ludaš”, Pokrajinski Zavod za zaštitu prirode	2013-2015	Budžet RS, APV, Grada, konkursi i donacije	Formirane mreže
3.1.8.2.	<i>Stvaranje zajedničkog prekograničnog zaštićenog područja „Rečica Kireš“ – Kőrös-ér</i>	Nadležna ministarstva, GU, JP „Palić-Ludaš”, prekogranični partneri	2013-2015	Budžet RS, APV, Grada, konkursi i donacije	Uspostavljeno prekogranično područje
Specifičan cilj: Uspostavljanje sistema upravljanja otpadom					

3.1.9.1.	<i>Studija izbora tehničko-tehnološkog rešenja za upravljanje otpadima iz nadležnosti lokalne samouprave</i>	GU,JKP"ČiZ",Naučno istraživačke institucije, NVO,	2013-2014	Budžet Grad	Izrađena Sudija
3.1.9.2.	<i>Uređivanje upravljanja opasnim otpadima iz domaćinstva</i>	GU,JKP"ČiZ", Korisnici,NVO	2014-2015	Budžet Grada	Doneta Odluka
3.1.9.3.	<i>Unapređenje odabranog rešenja u sistemu upravljanja komunalnim otpadom</i>	GU,JKP"ČiZ",Korisnici,Mediji, NVO	2014-2015	Budžet Grada	Uređeniji sistem Pozitivne ocene građana
3.1.9.4.	<i>Obezbeđivanje opreme za upravljanje otpadnim vozilima nepoznatih vlasnika</i>	GU,	2013-2015	Budžet Grada	Nema otpadnih vozila na javnim površinama
3.1.9.5.	<i>Analiza izbora tretmana biorazgradivog otpada na teritoriji grada Subotica</i>	GU, JKP „ČiZ”,Naučno-istraživačke institucije	2013-2015	Budžet Grada	Izrađena analiza
3.1.9.6.	<i>Podsticanje odabrane/og (tehnologije) rešenja za tretman biorazgradivog otpada</i>	GU,JKP"ČiZ",Pote ncijalni korisnici	2013-2022	Budžet Grad	Smanjen udeo biorazgradivog otpada na deponiji
3.1.9.7.	<i>Izgradnja regionalnog sistema upravljanja otpadom</i>	GU, JKP"ČiZ",DOO"Regionalana deponija",	2013-2022	DOO „Regionalna deponija”, Budžeti opština potpisnika regiona	Uspostavljen sistem upravljanja otpadom*

3.1.9.8.	<i>Sistemsko rešavanje uređivanja komercijalnog i industrijskog otpada</i>	GU, zainteresovani predstavnici	2013-2018	Budžet Grada	Uređen sistem
3.1.9.9.	<i>Usklađivanje i provera načina odlaganja u sistemu organizovanog sakupljanja komunalnog otpada (u podzemne kontejnere ,mreža podzemnih kontejnera)</i>	GU	2013-2014	Budžet Grada	Izveštaj
3.1.9.10.	<i>Sanacija projekta Sanacije deponije «Aleksandrovačka bara»</i>	GU,JKP”ČiZ”,Projektni biro,	2013-2015	Budžet Grada	Sanirani prostor
3.1.9.11.	<i>Sanacija divljih deponija na teritoriji grada</i>	GU,JKP”ČiZ”,MZ, Građani	2013-2018	Budžet Grada	Broj očišćenih deponija godišnje
Specifičan cilj: Razvoj ekološke svesti građana u vezi sa upravljanjem otpadima podsticanjem podsticanje uvođenja "zelenih" tehnologija					
3.1.10.1.	<i>Izrada baze podataka postojećih javnih objekata (njihovih energetske pasosa) sa podacima o aktuelnim energetskim sistemima i njihovim kapacitetima.</i>	GU,JP,Ustanove i institucije,Projektni biro	2013-2018	Budžet Grada	Izrađena baza
3.1.10.2.	<i>Izrada studije/projekta unapređenja energetske efikasnosti postojećih javnih objekata</i>	GU,JP,Projektni biro	2013-2015	Bužet Grada, Konkursi, Donacije	Izrađena Studije
3.1.10.3.	<i>Uspostavljanje evidencije o karakteristikama projektovanim i realizovanim sistemima iskorišćenja geotermalnih potencijala (sonde, bunari, ...)</i>	GU, projektni biro, Korisnici sistema geotermalnih potencijala	2013-2015	Budžet	Izrađena dokumentacija

3.1.10.4.	<i>Studija izbora potencijalnih lokacija za korišćenje energije vetra</i>	GU, JP, Ustanove Projektni biro	2014-2016	Budžet Grada	Izrađen projekat
3.1.10.5.	<i>Projekatovanje sistemskih rešenja za iskorišćenje energije sunca , kolektorima odnosno fotonaponskim ćelijama za primenu u javnom sektoru (škole, bolnice, dečije ustanove, zdravstvene ustanove...sportski objekti)</i>	GU, Predstavni institucija	2014-2016	Budžet Grada	Broj prevoznih sredstava na biodizel
3.1.10.6.	<i>Podsticanje poljoprivredne proizvodnje radi primene biomase u energetske sistemima i primene biodizela u proizvodnim procesima</i>	GU, Predstavni poljoprivrede,Sub otocatrans	2013-2018	Budžet	Obnovljivi izvori energije
Strateški cilj: Uspostavljanje modernog saobraćajnog sistema radi smanjenja negativnih uticaja na životnu sredinu i javno zdravlje razvojem integrisanog i održivog urbanog plana mobilnosti kreiranjem atraktivnih alternativa pristupačnih svima povećanjem udela putovanja javnim prevozom, pešačenjem i biciklom					
Specifikan cilj: Izgradnja i revitalizacija saobraćajne-putne infrastrukture kroz smanjenje preopterećenosti saobraćaja u centru grada i unapređenje kvaliteta lokalne putne mreže koja povezuje postojeće radne i poslovne zone sa glavnim putnim koridorima					
3.2.1.1.	<i>Održavanje i dalji razvoj mreže biciklističkih staza</i>	GU, Direkcija i JP”Zavod za urbanizam,	2013-2018	Budžet Grada, Konkursi	Dužina i broj staza
3.2.1.2.	<i>Završetak eksproprijacije zemljišta za- Y krak</i>	Republika, GU, Direkcija za izgradnju grada Subotica, Zavod za urbanizam	2013-2018	Budžet	Izvršena eksproprijacija

3.2.1.3.	<i>Realizacija saobraćajnice velikog kapaciteta oko centra grada</i>	GU, Direkcija za izgradnju grada Subotica, Zavod za urbanizam, Subotica	2013-2018	Budžet	Izgrađena saobraćajnica
3.2.1.4.	<i>Ostvariti planirane prodore preko željezničkih pruga</i>	GU, JP "Železnice Srbije"	2014-2018	Budžet	Izgrađeni prodori
3.2.1.5.	<i>Rekonstrukcija i revitalizacija lokalnih puteva</i>	GU	2013-2018, kontinuirano	Budžet 50 eura /m²	Dužina revitalizovanih puteva
3.2.1.6.	<i>Izgradnja i revitalizacija ulica u stambenim zonama</i>	GU, Direkcija za izgradnju grada Subotica, Zavod za urbanizam	2013-2018	Budžet 20 eura /m²	Dužina revitalizovanih puteva
3.2.1.7.	<i>Rekonstrukcija i izgradnja lokalnih, magistralnih i regionalnih puteva II reda</i>	GU Direkcija za izgradnju grada Subotica, Zavod za urbanizam	2013-2018	Budžet 60-70 eura/m²	Dužina revitalizovanih puteva

3.2.1.8.	<i>Izgradnja putne infrastrukture radi boljeg regulisanja saobraćaja u prometnim saobraćajnim čvorištima</i>	GU, Direkcija za izgradnju grada Subotica, Zavod za urbanizam	2013-2018	Budžet	Broj postavljene signalizacije
3.2.1.9.	<i>Obezbeđivanje preduslova za izgradnju terminala za teretna vozila</i>	GU		Budžet 600-700eura/m²	
Specifičan cilj: Unapređenje sistema javnog saobraćaja u skladu sa dokumentom „Studija o javnom saobraćaju“ i povećanje bezbednosti saobraćaja					
3.2.2.1.	<i>Uvođenje alternativnog vida javnog saobraćaja</i>	GU, Direkcija za izgradnju grada Subotica, Zavod za urbanizam (JP „Suboticatrans”, ŽTP Železnica Srbije	2013-2015	Budžet	Uspostavljen sistem javnog saobraćaja (bicikl-javni saobraćaj)
3.2.2.2.	<i>Obezbeđivanje preduslova za izgradnju javnih garaža – realizacija planiranih</i>	GU, Direkcija za izgradnju grada Subotica, Zavod za urbanizam (JP „Suboticatrans”, ŽTP Železnica Srbije, Carinska zona, JP” PTP”)	2013 -2016	Budžet 5000m² 600-700eura /m²	Izgrađena javna garaža

3.2.2.3.	<i>Formiranje zona saobraćaja sa ograničenjima brzine</i>	GU, Direkcija za izgradnju Grada Subotica, Zavod za urbanizam, MUP	2014-2018	Budžet	Uspostavljen rad zone
3.2.2.4.	<i>Podizanje (sagledavanje bezbednosti u saobraćaju (pešački prelazi kod škola i predškolskih ustanova, semafori, ...))</i>	GU, Direkcija za izgradnju Grada Subotica, Zavod za urbanizam, MUP	2013-2022	Budžet 1 semafor 100.000eura	Izgrađeni bezbednosni elementi saobraćaja
Strateški cilj: Obezbeđivanje održivog /Uređenje sistema urbanog razvoja izbegavanjem urbane rasplinutosti, ponovnoj upotrebi i regeneraciji napuštenih područja i objekata, obezbeđivanjem odgovarajućeg očuvanja, obnavljanja i upotrebe urbanog kulturnog nasleđa (posebno arhitekture i secesije) i promovisanjem visokokvalitetne arhitekture i tehnologija građenja uz povećanje energetske efikasnosti					
Specifikan cilj: Očuvanje, obnavljanje i upotreba kulturnog nasleđa – arhitekture secesije i drugo					
3.3.1.1.	<i>Sprovođenje edukacije učenika u osnovnim i srednjim školama o lokalnoj istoriji i značaju graditeljskog nasleđa</i>	Ministarstvo prosvete, Gradski muzej – Subotica,	2013-2022	Fondovi, Konkursi	Broj učenika sa poznavanjem graditeljskog nasleđa

3.3.1.2.	<i>Formiranje staze secesije, povezivanje sa stazama secesije gradova u susednim državama</i>	GU,Međupštinski zavod za zaštitu spomeika kulture,Gradski muzej – Subotica, Građevinski fakultet-Subotica	2013-2022	Fondovi, konkursi	Uspostvljena staza
3.3.1.3.	<i>Formiranje staza i priključivanje evropskim mrežama staza arhitekture ostalih stilova u kojima imamo značajne objekte u Subotici – staza barokne arhitekture, staza neorenesansne arhitekture, staza moderne arhitekture, staza međuratne arhitekture</i>	GU,Međupštinski zavod za zaštitu spomenika kulture Subotica	2013-2022		
3.3.1.4.	<i>Postavljanje tabli koje obeležavaju objekte pod zaštitom kao nepokretna kulturna dobra, i sve druge značajne objekte za istoriju Subotice, a posebno za arhitekturu secesije</i>	GU,Međupštinski zavod za zaštitu spomenika kulture Subotica	2013-2022		
3.3.1.5.	<i>Priključivanje Subotice evropskoj mreži secesijskih gradova "Reseau Art Nouveu Network"</i>	GU,Međupštinski zavod za zaštitu spomenika kulture Subotica	2013		

3.3.1.6.	<i>Organizovanje edukativnih šetnji "Nasmeši se Subotici" sa obilaskom značajnih zgrada u Subotici i na Paliću</i>	GU,Međupštinski zavod za zaštitu spomenika kulture Subotica	2013		
3.3.1.7.	<i>Edukacija turističkih vodiča o značajnim građevinama i istoriji Subotice</i>	GU,Međupštinski zavod za zaštitu spomenika kulture Subotica			
3.3.1.8.	<i>Izrada web sajtova koji promovišu Suboticu i njenu okolinu, kao i graditeljsko i prirodno nasleđe</i>	GU,Međupštinski zavod za zaštitu spomenika kulture Subotica			
3.3.1.9.	<i>Izrada edukativnih i promotivnih filmova o Subotici i njenoj okolini</i>	GU,Međupštinski zavod za zaštitu spomenika kulture Subotica			
3.3.1.10.	<i>Štampanje edukativnog materijala o kulturnom nasleđu grada za potrebe školske dece i studenata</i>	GU,Međupštinski zavod za zaštitu spomenika kulture Subotica			

3.3.1.11.	<i>Nova valorizacija istorijskih objekata na teritoriji grada, prema najsvežijim rezultatima istraživanja sa tendencijom očuvanja svih vrednih objekata i urbanih celina, a ne samo onih koji su do sada zaštićeni zakonom</i>	GU, Međuopštinski zavod za zaštitu spomenika kulture Subotica, Gradski Muzej			
3.3.1.12.	<i>Organizovanje radionica za edukaciju zanatskih majstora za obavljanje poslova restoracije, odnosno sprovođenje autentične restauracije istorijskih objekata a ne stvaranje njihove replike od savremenih materijala</i>	Ovlašćena institucija Međuopštinski zavod za zaštitu spomenika kulture Subotica			
3.3.1.13.	<i>Restauracija odabranog objekta kao pilot projekat restauracije istorijskog objekta prema svetskim i evropskim standardima – vila Bagoljvar na Paliću</i>	Međuopštinski zavod za zaštitu spomenika kulture Subotica			
3.3.1.14.	<i>Uspostavljanje standarda restauracije spomenika kulture XIX veka u Subotici.</i>	Međuopštinski zavod za zaštitu spomenika kulture Subotica			
Specifičan cilj: Urbana obnova grada					

3.3.2.1.	<i>Istraživački projekti istorije urbanog razvoja i arhitekture Subotice</i>	Međuopštinski zavod za zaštitu spomenika kulture Subotica, Muzej Grada Subotica,			
3.3.2.2.	<i>Organizovanje međunarodne kampanje za prikupljanje sredstava za revitalizaciju ugroženih istorijskih objekata na teritoriji Subotice</i>	Međuopštinski zavod za zaštitu spomenika kulture Subotica			
3.3.2.3.	<i>Projekat restauracije i revitalizacije sinagoge kao najznačajnijeg subotičkog objekta svetske kulturne baštine</i>	Međuopštinski zavod za zaštitu spomenika kulture Subotica			
3.3.2.4.	<i>Revitalizacija jednog očuvanog seoskog objekta na teritoriji grada kako bi se i ovaj segment istorije arhitekture u Subotici očuvao za budućnost</i>	Međuopštinski zavod za zaštitu spomenika kulture Subotica			
3.3.2.5.	<i>Revitalizacija salaša</i>	Međuopštinski zavod za zaštitu spomenika kulture Subotica			

3.3.2.6.	<i>Rekonstrukcija pruge Segedin - Subotica, organizovanje i promovisanje turističkog saobraćaja šinobusom kao atrakcije, umesto tramvaja, čime bi se mogla povezati dva grada Subotica i Segedin, sa njihovim odmaralištima Palićem i Horgošom</i>				
3.3.2.7.	<i>Usvajanje i implementacija "Subotičke deklaracije o zaštiti kulturnog nasleđa u okvirima urbanističkog razvoja".</i>				
3.3.2.8.	<i>Organizovanje seminara sa stručnjacima iz oblasti urbanog i prostornog planiranja kao i iz oblasti zaštite kulturnog nasleđa sa temom definisanja mogućnosti urbane obnove Subotice.</i>				
3.3.2.9.	<i>Pilot projekat urbana obnova jednog urbanog bloka ili jedne ulice u Subotici u skladu sa secesijom</i>				
3.3.2.10.	<i>Izrada strategije održivosti graditeljskog nasleđa Subotice u skladu sa evropskim i svetskim standardima, sa predlozima mera koje će doprineti očuvanju, održivosti i prilagođavanju graditeljskog nasleđa Subotice savremenim potrebama.</i>				
3.3.2.11.	<i>Uspostavljanje vertikalne i horizontalne koordinacije između različitih nivoa odlučivanja u oblasti zaštite spomenika kulture u okvirima urbanističkog razvoja.</i>				

3.2.2.12.	<i>Pilot projekat aktivnog uključivanja građana u očuvanju graditeljskog nasleđa.</i>				
3.3.2.13.	<i>Umrežavanje Subotice sa sličnim gradovima kako bi se razmenila iskustva vezana za čuvanje graditeljskog nasleđa u okvirima urbanističkog razvoja.</i>				
Specifičan cilj: Racionalno korišćenje građevinskog zemljišta i investiciono održavanje objekata uz unapređenje energetske efikasnosti korišćenja obnovljivih izvora energije					
3.3.3.1.	<i>Analiza statističkih podataka u cilju definisanja trendova</i>				
3.3.3.2.	<i>Povećanje energetske efikasnosti i novoizgrađenim objektima za 20% i starim objektima za 10%</i>				
3.3.3.3.	<i>Izrada energetske karte grada I praćenje energetske efikasnosti (sw)</i>				
3.3.3.4.	<i>Povećanje učešća obnovljivih energija za 5% u odnosu na postojeće</i>				
3.3.3.5.	<i>Izgradnja informacionog sistema za upravljanje energijom</i>				
3.3.3.6.	<i>Izgradnje kogenerativnog postrojenja za proizvodnju električne i toplotne energije na bazi goriva od biomase</i>	GU, Naučno-istraživačke institucije, Elektrovojvodina, Toplana, Poljoprivredne institucije	2013-2022	Budžet	Izgrađeno postrojenje

3.3.3.7.	<i>Pilot projekti korišćenja solarne energije</i>	GU,	2013	Budžet, Konkursi donacije	Realizovan projekat
3.3.3.8.	<i>Izrada katastra podzemnih i nadzemnih instalacija</i>				
3.3.3.9.	<i>Sinhrono planiranje infrastrukturnog opremanja grada</i>	GU,JP, JKP,	kontinualno	Budžet Grada,	
3.3.3.10.	<i>Investiciono održavanje objekata od javnog interesa</i>	GU,Direkcija za izgradnju Grada,Zavod za urbanizam	kontinualno	Budžet Grada	
3.3.3.11.	<i>Inventar JP i ostalih entiteta u okviru svoje nadležnosti na javnim površinama (katastara)</i>				

OBLAST: " DOBRA UPRAVA"

Vizija : *Subotica je grad u kojem ljudi vole da žive, biznis teži da se locira, a turisti žele da ga posete.*

PRIORITET : DOBRA UPRAVA					Stepen prioriteta (<i>visok/srednij/niski</i>)
					<i>Visok</i>
Strateški cilj: <i>Funkcionisanje odgovorne uprave uz participativno učešće koje počiva na konsenzusu</i>					
Specifičan cilj: <i>Povećanje nivoa usluga lokalne samouprave i potpornih organizacija u cilju razvoja zajednice</i>					
Broj	Projekat	PARTNERI	Vreme	Iznos i izvor finansiranja	INDIKATORI
<i>4.1.1.1.</i>	<i>Uvođenje sistema kvaliteta u rad uprave - (lean six sigma)</i>	<i>Grad, Pokrajina,</i>	<i>2015.</i>	<i>500.000</i> <i>Grad, Pokrajina</i>	<i>Broj optimalizovanih procesa</i>
<i>4.1.1.2.</i>	<i>Održivost kao kriterij javne nabavke</i>	<i>Grad, Pokrajina,</i>	<i>2013.</i>	<i>Pokrajina</i>	<i>Broj optimalizovanih procesa</i>
<i>4.1.1.3.</i>	<i>Sveobuhvatna evidencija projekata na teritoriji grada</i>	<i>Grad, Pokrajina,</i>	<i>2013.</i>	<i>1.500.000</i> <i>Grad, Pokrajina</i>	<i>Ažurna baza projekata</i>

4.1.1.4.	<i>Unapređenje upravljanja ljudskim resursima</i>	<i>Grad, pokrajina, donatori</i>	<i>2013.-2022.</i>	<i>300.000 godišnje</i> <i>Grad, Pokrajina i drugi izvori</i>	<i>Podignut nivo efikasnosti i efektivnosti</i>
4.1.1.5.	<i>Pilotiranje programskog budžetiranja</i>	<i>Grad, pokrajina, JP, JKP, Korisnici budžeta</i>	<i>2014.</i>	<i>200.000</i> <i>Grad, Pokrajina</i>	<i>Planski dokument budžeta</i>
4.1.1.6.	<i>Razrada interdisciplinarnih mehanizama i praćenje istih od strane definisanih nosioca razvoja grada</i>	<i>Grad, JP, JKP, Korisnici budžeta</i>	<i>2013.-2022.</i>	<i>100.000 godišnje</i> <i>Grad</i>	<i>Definisani procesi</i>
4.1.1.7.	<i>Vođenje evidencije nosilaca razvoja grada</i>	<i>Grad</i>	<i>2013. – 2022.</i>	<i>100.000 godišnje</i> <i>Grad</i>	<i>evidencija</i>
4.1.1.8.	<i>Godišnje zasedanje partnerske skupštine</i>	<i>Grad</i>	<i>2013 – 2022.</i>	<i>100.000 godišnje</i> <i>Grad</i>	<i>Zapisnik sa sednice</i>

4.1.1.9.	<i>Održavanje gradskog mobilijara i saobraćajne infrastrukture/URBANA OBNOVA</i>	<i>Grad, Direkcija za izgradnju</i>	<i>2013. – 2022.</i>	<i>200.000 godišnje Grad</i>	<i>Broj intervencija</i>
Strateški cilj: <i>Obezbeđivanje efektivnih i efikasnih usluga građanima i privrednim subjektima uz odgovornost u svakoj prilici</i>					
Specifičan cilj: <i>Uključivanje u procese evropskih integracija partnera iz svih sektora zajednice</i>					
4.2.1.1.	<i>Iniciranje obrazovnih programa u cilju sticanja praktičnih znanja i veština u implementaciji EU projekata</i>	<i>Grad</i>	<i>2013.-2022.</i>	<i>200.000 godišnje Grad, donatori</i>	<i>Održane obuke</i>
Strateški cilj: <i>Zalaganje za vladavinu prava, pravičnost i inkluzivnost uz transparentnosti u procesu rada i rezultata u cilju promovisanja dobre uprave</i>					
Specifičan cilj: <i>Unapređenje promocije grada</i>					
4.3.1.1.	<i>Promotivni materijal grada</i>	<i>Grad</i>	<i>2013.-2022.</i>	<i>2.000.000 godišnje Grad</i>	<i>Broj brošura, filmova, fascikli - specifikacija promo materijala</i>
4.3.1.2.	<i>Definisanje privrednog, turističkog, kulturno-istorijskog, sportskog i gastronomskog identiteta grada</i>	<i>Grad, TOS</i>	<i>2013.-2022.</i>	<i>100.000 godišnje Grad, TOS, donatori</i>	<i>brošure</i>

4.3.1.3.	<i>Podrška brendiranju novih proizvoda</i>	<i>Grad, donatori</i>	<i>2013.-2022.</i>	<i>100.000 godišnje</i> <i>Grad, donatori</i>	<i>Broj sertifikata</i>
4.3.1.4.	<i>Razvoj koncepta lokalnih brendova</i>	<i>Grad</i>	<i>2013.-2022.</i>	<i>100.000 godišnje</i> <i>Grad</i>	<i>Operativni plan</i>
4.3.1.5.	<i>Formiranje zdravstveno – ekološkog identiteta grada</i>	<i>Grad</i>	<i>2013.-2022.</i>	<i>100.000 godišnje</i> <i>Grad</i>	<i>Prepoznatljiv zdravstveno-ekološki identitet</i>
Specifičan cilj: . Promocije u cilju privlačenja investicija i otvaranje novih radnih mesta					
4.3.2.1.	<i>Sertifikovanje grada kao okruženja sa povoljnom poslovnom klimom,NALED Sertifikat</i>	<i>Grad, NALED, Ministarstva</i>	<i>2013 – 2022</i>	<i>100.000 godišnje</i> <i>Grad, NALED</i>	<i>Sertifikat</i>
4.3.2.2.	<i>Unapređenje i održavanje biznis portala i internet prezentacije grada</i>	<i>Grad</i>	<i>2013 - 2022</i>	<i>300.000 godišnje</i> <i>Grad</i>	<i>Internet prezentacije</i>
4.3.2.3.	<i>Unapređenje marketing plana promocije Subotice</i>	<i>Grad</i>	<i>2013</i>	<i>200.000</i> <i>Grad</i>	<i>plan</i>

4.3.2.4.	<i>Nastupi na sajmovima investicija i nekretnina</i>	<i>Grad</i>	<i>2013 - 2022</i>	<i>2.000.000 godišnje Grad</i>	<i>Broj sajamskih nastupa</i>
4.3.2.5.	<i>Podrška organizovanju sajmova</i>	<i>Grad</i>	<i>2013 - 2022</i>	<i>2.500.000 godišnje Grad, drugi izvori finansiranja, privredni subjekti</i>	<i>Broj sajmova</i>
Specifičan cilj: <i>Unapređenje informisanosti građana</i>					
4.3.3.1.	<i>Izrada promotivnih filmova o gradu</i>	<i>Grad, Mediji,</i>	<i>2015.</i>	<i>2.500.000 Grad, drugi izvori finansiranja, privredni subjekti</i>	<i>Izrađeni i distribuirani promotivni filmovi i</i>
4.3.3.2.	<i>Razrada (akcionog) plana informisanja po uzrastima i grupama (mediji, televizijske emisije, škole)</i>	<i>Grad, Mediji,</i>	<i>2015.</i>	<i>1.500.000 Grad, drugi izvori finansiranja, institucije i ustanove</i>	<i>Akcioni plan</i>
4.3.3.3.	<i>Informisanje o radu uprave preko interneta-trojezično</i>	<i>Grad, Mediji,</i>	<i>2013.</i>	<i>100.000 godišnje Grad, drugi izvori finansiranja,</i>	<i>Informisani građani</i>
4.3.3.4.	<i>Plan i razvoj aktivnog dijaloga između lokalne samouprave i građana</i>	<i>Grad, Mediji,</i>	<i>2013.</i>	<i>100.000 godišnje Grad, drugi izvori finansiranja,</i>	<i>Aktivna društvena zajednica</i>

Napomena: Cene su bazirane na projekciji troškova drugih, sličnih projekata po kursu 120 RSD/EUR.